

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภค
สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ชนนันท์ คงธนาฤทธิ์

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1188-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND ACCEPTANCE OF
GMOs CONSUMPTION AMONG BANGKOK PEOPLE

Miss Chananun Kongtanarit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1188-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิต
ที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวชนานันท์ คงธนาฤทธิ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ธนવી บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนવી บุญลือ)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

สภามหาวิทยาลัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชานันท์ คงธนาฤทธิ์ : การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และการยอมรับการบริโภค
 สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (MEDIA
 EXPOSURE, KNOWLEDGE, ATTITUDES AND ACCEPTANCE OF GMOs
 CONSUMPTION AMONG BANGKOK PEOPLE) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.
 ธนวี บุญลือ, 155 หน้า. ISBN 974-13-1188-5.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับ
 ข่าวสาร ความรู้ ทศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อ
 พันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขต
 กรุงเทพมหานครจำนวน 404 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้
 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test One – Way ANOVA ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความ
 ถดถอยพหุคูณ ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
 สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ ทศนคติ และการ
 ยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ
 สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ไม่มีความสัมพันธ์กับทศนคติ
 เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
5. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ
 บริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
6. ตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ได้แก่
 ทศนคติ และอายุ

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2543..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4285222328 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / KNOWLEDGE / ATTITUDE / ACCEPTANCE /
GMOs CONSUMPTION

CHANANUN KONGTANARIT : MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE,
ATTITUDES AND ACCEPTANCE OF GMOs CONSUMPTION AMONG
BANGKOK PEOPLE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.THANAWADEE
BOONLUE,Ph.D., 155 pp. ISBN 974-13-1188-5.

This survey research aimed to find out relations of media exposure to knowledge , attitudes and acceptance of Genetically Modified Organisms(GMOs) consumption among bangkok people. A group of 404 samples was opinion surveyed and the analysis was done through SPSS program.

Results of the research are as follows:

1. People with different sex, ages, levels of education, occupations and incomes are different in media exposure concerning GMOs.
2. People who differ in sex, ages, levels of education, occupations and incomes have different knowledge, attitudes and acceptance of GMO consumption.
3. Media exposure is related to GMOs knowledge.
4. Media exposure is not related to GMOs attitudes.
5. Media exposure is related to acceptance of GMOs consumption.
6. Attitude and age are two variables best explain acceptance of GMOs consumption.

Department.....Public Relations..... Student's signature.....
Field of study.....Development Communication..... Advisor's signature.....
Academic year.....2000..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากคณาจารย์หลายท่าน ขอขอบคุณ รศ.ดร. ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับคำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโชษิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการ

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และห่วงใย และที่จะลืมไม่ได้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมก๊วนทุกคนที่คอยส่งความรู้สึกที่ดีๆมาให้เสมอมา

ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดลักษณะทางประชากร.....	12
แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะสติ และพฤติกรรม.....	22
ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะสติ และพฤติกรรม.....	33
ทฤษฎีการเผยแพร่และการยอมรับนวัตกรรม.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อพันธุกรรม.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	53
ประชากร.....	53
กลุ่มตัวอย่าง.....	54
วิธีการเลือกตัวอย่าง.....	54
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือของเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
เกณฑ์ในการให้คะแนน.....	59
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	115
การทดสอบสมมติฐาน.....	117
อภิปรายผลการวิจัย.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	134
ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป.....	137
รายการอ้างอิง.....	138
ภาคผนวก.....	144
ประวัติผู้เขียน.....	155

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ..... 65
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ..... 66
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา..... 67
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ..... 68
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้..... 69
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารมากที่สุด จำแนกตามประเภทสื่อ..... 70
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับ ข่าวสารทั่วไปในแต่ละสัปดาห์..... 71
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความ บ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ และวิทยุในแต่ละวัน..... 72
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และ นิตยสารในแต่ละวัน..... 73
ตารางที่ 10	แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อประเภทต่างๆ..... 74
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับ GMOs..... 75
ตารางที่ 12	แสดงค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs..... 76
ตารางที่ 13	แสดงค่าเฉลี่ยของการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับ GMOs..... 77
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับ เนื้อหา GMOs..... 78
ตารางที่ 15	แสดงค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs..... 79
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามระดับความรู้เกี่ยวกับ GMOs..... 80
ตารางที่ 17	แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs..... 81
ตารางที่ 18	ระดับทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs..... 82
ตารางที่ 19	แสดงค่าเฉลี่ยการยอมรับการบริโภค GMOs..... 83

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 35	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามการศึกษา.....	102
ตารางที่ 36	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามการศึกษา.....	103
ตารางที่ 37	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ.....	104
ตารางที่ 38	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ.....	105
ตารางที่ 39	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภคเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ.....	106
ตารางที่ 40	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้.....	107
ตารางที่ 41	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้.....	108
ตารางที่ 42	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภคเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้.....	109
ตารางที่ 43	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ GMOs กับการเปิดรับข่าวสาร.....	110
ตารางที่ 44	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs กับการเปิดรับข่าวสาร.....	111
ตารางที่ 45	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการบริโภค GMOs กับการเปิดรับข่าวสาร..	112
ตารางที่ 46	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการบริโภค GMOs กับตัวแปรต่างๆ.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 20	ระดับการยอมรับการบริโภค GMOs.....	85
ตารางที่ 21	แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตามปัญหาและอุปสรรคที่อาจทำให้ GMOs ยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย.....	86
ตารางที่ 22	ระดับปัญหาและอุปสรรคต่อการยอมรับ GMOs ในสังคมไทย.....	87
ตารางที่ 23	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามเพศ.....	88
ตารางที่ 24	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอายุ.....	89
ตารางที่ 25	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามการศึกษา.....	91
ตารางที่ 26	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ.....	93
ตารางที่ 27	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้.....	95
ตารางที่ 28	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนก ตามเพศ.....	97
ตารางที่ 29	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนก ตามเพศ.....	97
ตารางที่ 30	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามเพศ.....	98
ตารางที่ 31	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนก ตามอายุ.....	98
ตารางที่ 32	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนก ตามอายุ.....	99
ตารางที่ 33	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามอายุ.....	100
ตารางที่ 34	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนก ตามการศึกษา.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีชีวภาพ นับเป็นเทคโนโลยีใหม่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกำลังเป็นที่จับตามองว่าจะเป็นคลื่นลูกที่ 4 ของการพัฒนาประเทศ นับจากคลื่นลูกที่สาม คือ ยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คลื่นลูกใหม่นี้ นับเป็นสิ่งที่ท้าทายธรรมชาติอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีชีวภาพวิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาสิ่งมีชีวิตบนพื้นโลก ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ หรือมนุษย์ให้ได้ลักษณะตรงตามความต้องการและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นั่นก็คือ “การดัดแปลงหรือการตัดต่อพันธุกรรม” ซึ่งกำลังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและสังคมโลก เนื่องจากเป็นการคิดค้นของนักวิทยาศาสตร์ที่ตั้งใจจะสร้างให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ แต่ในอีกแง่หนึ่งนักวิทยาศาสตร์และประชาชนบางกลุ่มเห็นว่าเทคโนโลยีดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้เปรียบเสมือนดาบสองคมที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งในขณะนี้ทุกฝ่ายกำลังรอการพิสูจน์หาเหตุผลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรมหรือที่รู้จักกันว่า GMOs (Genetically Modified Organisms) นับเป็นเทคโนโลยีชีวภาพแขนงหนึ่งในการดัดแปลงหรือตัดต่อพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตโดยกรรมวิธีทางพันธุวิศวกรรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากพันธุ์เดิมที่มีอยู่ในธรรมชาติ ทำได้โดยการตัดต่อยีน¹ จากสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งเพื่อถ่ายทอดไปสู่สิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่งจนกลายเป็นสิ่งมีชีวิตแบบใหม่นั้นเอง

¹ ยีน (Gene) หมายถึง สารพันธุกรรมที่ควบคุมลักษณะของสิ่งมีชีวิต โดยกำหนดข้อมูลการสังเคราะห์โปรตีน เพื่อทำหน้าที่ต่างๆภายในเซลล์ ยีนและลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตจะสามารถถ่ายทอดจากสิ่งมีชีวิตรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งได้โดยการผสมพันธุ์กันตามวิถีธรรมชาติ และด้วยวิธีการอื่นๆหลายรูปแบบที่มนุษย์พัฒนาคิดค้นขึ้น

ความเป็นมาของเรื่อง GMOs นี้ สืบเนื่องมาจากความวิตกกังวลเรื่องคุณภาพ และปริมาณการผลิตอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรโลกที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาและยากจน จากการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติได้ระบุว่า อัตราการเพิ่มจำนวนประชากรตกประมาณ 9,000 คนต่อชั่วโมง กล่าวคือ จากปี ค.ศ. 2000 ที่มีอยู่ประมาณ 6,000 ล้านคน เมื่อถึงปี ค.ศ. 2020 ประชากรของโลกจะเพิ่มขึ้นสูงถึง 10,000 ล้านคน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาแนวทางหรือวิธีการผลิตอาหารให้ได้ปริมาณเพิ่มมากขึ้นเป็นสัดส่วนที่เพียงพอและสามารถรองรับความต้องการการบริโภคของประชากรที่เพิ่มขึ้นได้ โดยอาศัยเทคโนโลยีระดับสูงและระบบการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างมีจำกัดและพื้นที่ทำการเกษตรลดลงทุกปี ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นจึงมีนักวิทยาศาสตร์กลุ่มหนึ่งได้พยายามคิดค้นหาวิธีการที่จะป้องกันวิกฤตการณ์การขาดแคลนอาหารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ซึ่ง “เทคโนโลยีการตัดต่อพันธุกรรม” เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงที่ถูกค้นพบเพื่อเข้ามาช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอที่จะรองรับความต้องการของประชากรโลก เนื่องจากเป็นวิธีการที่ให้ผลผลิตสูง มีโอกาสลดปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืช และยังสามารถเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้กับสินค้าเดิมได้อีกด้วย

นักวิทยาศาสตร์และวิชาการต่างๆก็ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์และข้อดีของการตัดต่อพันธุกรรม สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มผลผลิตอาหารของโลก เนื่องจากสิ่งมีชีวิตใหม่ที่เกิดจากการตัดต่อพันธุกรรมจะมีความทนทานต่อศัตรูพืชและแมลงได้เป็นอย่างดี และยังสามารถทนทานต่อสภาวะอากาศทั้งที่อุณหภูมิสูงหรือต่ำ และช่วยยืดระยะเวลาการสุกของผักและผลไม้ได้นาน
2. ปรับปรุงคุณค่าทางโภชนาการของอาหารให้สูงขึ้น เช่น วัวจะสามารถผลิตน้ำนมที่มีคุณค่าทางโภชนาการได้ใกล้เคียงหรือเหมือนกับนมของมนุษย์ หรือ การเพิ่มวิตามินในข้าว เป็นต้น
3. ช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร สามารถผลิตได้ในเวลาอันสั้น ไม่ต้องขึ้นอยู่กับฤดูกาล ได้ผลที่แน่นอน ปลอดภัย ปริมาณผลผลิตที่ได้มีมากกว่าเมื่อเทียบกับวิธีเดิม
4. ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงในการปราบศัตรูพืช

ในปัจจุบัน ประเทศต่างๆมีการเพาะปลูกพืช GMOs อย่างแพร่หลายโดยมีพื้นที่เพาะปลูกพืช GMOs ในปี 2540 และ 2541 แบ่งตามประเทศต่างๆดังนี้

ประเทศ	พื้นที่เพาะปลูก 2540 % (ล้านเฮกตาร์)		พื้นที่เพาะปลูก 2541 % (ล้านเฮกตาร์)		พื้นที่เพิ่มขึ้น (อัตราส่วน) (ล้านเฮกตาร์)	
	สหรัฐอเมริกา	8.3	74	20.5	74	12.4
อาร์เจนตินา	1.4	13	4.3	15	2.9	3.0
แคนาดา	1.3	12	2.8	10	1.5	2.1
ออสเตรเลีย	0.1	1	0.1	1	<0.1	1.0
เม็กซิโก	<0.1	<1	<0.1	<1	<0.1	-
สเปน	0.0	0	<0.1	<1	<0.1	-
ฝรั่งเศส	0.0	0	<0.1	<1	<0.1	-
แอฟริกาใต้	0.0	0	<0.1	<1	<0.1	-
รวม	11.0	100	27.8	100	16.8	2.3

แหล่งที่มา : Clive James, 1998

พืช GMOs ในปัจจุบันมีทั้งหมดประมาณ 40-50 ชนิด พืช GMOs ที่มีการเพาะปลูกกันอย่างแพร่หลายได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพด ฝ้าย คาโนลา และมันฝรั่ง โดยมีพื้นที่เพาะปลูกในปี 2540 และ 2541 ดังนี้

พืช	พื้นที่เพาะปลูก 2540 % (ล้านเฮกตาร์)		พื้นที่เพาะปลูก 2541 % (ล้านเฮกตาร์)		พื้นที่เพิ่มขึ้น (อัตราส่วน) (ล้านเฮกตาร์)	
	ถั่วเหลือง	5.1	46	14.5	52	9.4
ข้าวโพด	3.2	30	8.3	30	5.1	2.6
ฝ้าย	1.4	13	2.5	9	1.1	1.8
คาโมลา	1.2	11	2.4	9	1.2	2.0
มันฝรั่ง	<0.1	<1	<0.1	<1	<0.1	-
รวม	11.0	100	27.8	100	16.8	2.3

แหล่งที่มา : Clive James, 1998

ถึงแม้ GMOs จะเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลายในบางประเทศแล้วก็ตาม แต่ยังมีกลุ่มผู้บริโภค นักวิชาการ องค์กรเอกชน และรัฐบาลของหลายๆประเทศยังมีความวิตกกังวลในเรื่องความปลอดภัยของ GMOs ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภคได้ เนื่องจากยังไม่มี การยืนยันหรือการรับรองที่ชัดเจนถึงความปลอดภัยในการบริโภค รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการบริโภคในระยะยาว เนื่องจากจำเป็นต้องรอผลการพิสูจน์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่เดียวกันนักวิทยาศาสตร์ที่เป็นฝ่ายสนับสนุนได้นำผลการวิจัยมายืนยันถึงประโยชน์และความปลอดภัยในการบริโภค GMOs เช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์ฝ่ายคัดค้านก็มีงานวิจัยที่กล่าวถึงโทษและผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตที่เกิดจากการบริโภคด้วยเช่นกัน

นับตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา กระแสข่าวของการตัดต่อพันธุกรรมในสิ่งมีชีวิตที่ออกสู่สายตาสาธารณชนโดยผ่านสื่อมวลชนนั้น ได้สร้างความตื่นตระหนก และความหวาดกลัวต่อเทคโนโลยีดังกล่าวอย่างมาก โดยเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการนำเสนอบทสัมภาษณ์จากวารสารต่างประเทศฉบับหนึ่งที่สรุปสาเหตุการเสียชีวิตของผีเสื้อพันธุ์ Monarch จำนวนมากกว่ามาจากละอองเกสรของไร่ข้าวโพดที่ตัดต่อพันธุกรรม หรือข้าวโพด GMOs นั่นเอง นอกจากนี้ยังมีการทดลองของ Swiss Federation Research ที่สามารถยืนยันพิษภัยของพันธุ์พืช GMOs โดยระบุว่า 60% ของแมลงข้างตายหลังจากกินหนอนเจาะลำต้นข้าวโพดซึ่งไปกินข้าวโพด GMOs ในขณะที่หนอนที่รอดตายจะเจริญเติบโตช้ากว่าปกติ ไปจนถึงข่าวการประท้วงของกลุ่มกรีนพีซต่อบริษัทผู้ผลิตอาหารเด็กแห่งหนึ่ง โดยระบุว่าใช้วัตถุดิบที่ได้มาจากข้าวโพด GMOs เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครบอกได้ว่ามีความปลอดภัยเพียงพอต่อทารกหรือไม่ แต่เมื่อมีกลุ่มผู้ประท้วงรวมตัวกันมากขึ้น สุดท้ายบริษัทผู้ผลิตก็ต้องยอมยกเลิกใช้วัตถุดิบจากพืชที่ตัดต่อพันธุกรรม

ขณะที่กลุ่มรณรงค์สิ่งแวดล้อมและนักวิชาการได้ออกมากล่าวเตือนถึงภัยร้ายจากการตัดต่อพันธุกรรมพืชที่อาจทำให้เกิดพืชชนิดใหม่ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้ไม่เพียงแต่จะทำลายระบบนิเวศน์และทำลายห่วงโซ่อาหารในธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคที่อาจเป็นต้นเหตุของการเกิดโรคมะเร็งได้ กระแสการต่อต้านดังกล่าวนี้ส่งผลต่อความวิตกกังวลของผู้บริโภคและไม่ไว้ใจในความปลอดภัยในการบริโภค ทำให้ซูเปอร์มาร์เก็ตหลายแห่งในประเทศแถบยุโรปและเอเชียร่วมมือกันต่อต้านและไม่จำหน่ายสินค้า GMOs โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอังกฤษมีความตื่นตัวในประเด็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์เป็นอย่างมาก หลังจากที่มีนักวิจัยได้ทดลองนำอาหารที่ได้จากการปรับปรุงพันธุ์โดยเทคโนโลยีการ

ตัดต่อพันธุกรรมไปให้หนูทดลองกิน ปรากฏว่าหนูมีสุขภาพร่างกายที่ถดถอย ระบบภายในร่างกายของหนูเกิดอาการผิดปกติ มีผลทำให้กลุ่มพ่อครัวชั้นนำของชาวอังกฤษเรียกอาหารที่ได้จากการตัดต่อพันธุกรรมว่า อาหารของแฟรงเกนสไตน์ หรือ อาหารผีดิบ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่น่ากลัวของอาหารที่เกิดขึ้นจากการตัดต่อพันธุกรรมมากขึ้นทุกขณะ

นอกจากความวิตกต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังได้ขยายผลไปเป็นปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สืบเนื่องมาจากกลุ่มสหภาพยุโรป หรือ EU ได้รวมตัวกันต่อต้านและห้ามนำเข้าสินค้า GMOs ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังเช่นกรณีที่กลุ่มสหภาพยุโรปห้ามนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของไทย เนื่องจากมีการตั้งข้อสงสัยว่าปลาทูน่าไทยใช้น้ำมันถั่วเหลือง GMOs โดยกลุ่มสหภาพยุโรปต้องการให้มีการตรวจสอบอย่างชัดเจนว่าถั่วเหลืองที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตนั้นเป็นถั่วเหลือง GMOs หรือไม่ และในเวลาต่อมา กลุ่มสหภาพยุโรป ได้ประกาศให้สินค้าอาหารที่นำเขายังกลุ่มสหภาพยุโรปต้องติดฉลากปลอด GMOs เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2542 เป็นต้นมา ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ส่งออกของไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัตถุดิบบางชนิดที่ใช้ในกระบวนการผลิตอาหารของไทยนั้นต้องนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพราะมีราคาถูกกว่าวัตถุดิบที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำการผลิตสินค้า GMOs ที่ได้ประกาศว่ามีการปลูกพืช GMOs จำนวน 5 ชนิด คือ มันสำปะหลัง มะเขือเทศ ถั่วเหลือง ข้าวโพดและฝ้าย ซึ่งประเทศไทยก็นำเข้าวัตถุดิบเหล่านี้เช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางการนำเข้าถั่วเหลืองและข้าวโพดของประเทศไทย ปี 2541

เมล็ดพันธุ์	ปริมาณ (ตัน)	ปริมาณที่คาดว่าจะ เป็นพืชแปลง พันธุ์กรรม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	หมายเหตุ
ถั่วเหลือง				
- สหรัฐ	414,358	149,168	4,254	จีเอ็มโอ
- อาร์เจนตินา	154,760	92,856	1,504	จีเอ็มโอ
- บราซิล	118,250	0	1,384	?
รวม	687,859	242,024	7,158	
ข้าวโพด				
- อาร์เจนตินา	96,725	0	485.8	จีเอ็มโอ
- อินโดนีเซีย	70,168	0	357.9	จีเอ็มโอ
- เปรู	59,766	0	308.7	?
- สหรัฐอเมริกา	4,527	996	94.1	จีเอ็มโอ
รวม	232,357	996	1,257	

ที่มา : สถาบันอาหาร , 2542

สำหรับสถานภาพ GMOs ในประเทศไทย พอดีสรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ได้แต่งตั้ง

คณะกรรมการนโยบายสินค้าเทคโนโลยีชีวภาพ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เพื่อกำหนดท่าที
ของไทยเกี่ยวกับ GMOs ดังนี้

1. กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่กำกับดูแลการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ GMOs ไม่ให้ไปสู่แปลงเพาะปลูก โดยใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. 2507 เนื่องจากไทยยังไม่ยินยอมให้มีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ GMOs มาเพาะปลูกในเชิงพาณิชย์ ยกเว้นเพื่อการทดลองวิจัยเท่านั้น จนกว่าจะมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ว่ามีความปลอดภัยทางชีวภาพและด้านอาหาร

2. กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศกำกับดูแลการนำเข้าสินค้า และผลิตภัณฑ์ GMOs โดยใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. การส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 หากเห็นว่าสินค้า GMOs นั้นมีผลกระทบต่อผู้บริโภค

3. หากประเทศผู้นำเข้าต้องการการตรวจสอบและหนังสือรับรองสินค้า non-GMOs จากภาครัฐ ให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลอยู่แล้ว เช่น กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้ออกไปรับรอง โดยให้ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติเป็นผู้ตรวจสอบวิเคราะห์และขณะนี้หลายหน่วยงานที่มีความสามารถในการตรวจสอบ GMOs ได้เพิ่มขึ้น เช่น กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ประกอบการ และผู้ส่งออก

4. ให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ติดตามข้อมูลข่าวสารการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ภายในประเทศ และต่างประเทศเพื่อดูแลอย่างใกล้ชิดว่าสินค้า GMOs ใดจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคและรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อดำเนินการต่อไป

5. ให้เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด โดยการจัดสัมมนาเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม การผลิต ความปลอดภัย มาตรฐาน และกฎเกณฑ์ด้านการค้าระหว่างประเทศเพื่อให้ทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม จวบจนวันนี้ยังไม่มีหลักฐานที่ยืนยันอย่างชัดเจนว่า สินค้า GMOs นั้นก่อให้เกิดผลกระทบหรืออันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงไม่มีความแน่ชัดในเรื่องของความปลอดภัยต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

ประเด็นความขัดแย้งของ GMOs ได้แบ่งสังคมไทยออกเป็น 2 ฝ่าย ทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและกลุ่มต่อต้าน "...อาจกล่าวได้ว่า ไม่เคยมีเรื่องใดที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและหลากหลายเช่นนี้มาก่อน เพียงแค่มองในเชิงของความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับสังคม ก็ยังสามารถมีมุมมองได้สองทาง กล่าวคือ ในมุมมองหนึ่งนั้น เทคโนโลยีชนิดใหม่กำลังจะถูกสังคมประเมินและในทางกลับกัน วุฒิมภาวะหรือความก้าวหน้าทางความคิดของสังคมไทยอาจจะกำลังถูก

ประเมินโดยเทคโนโลยีเป็นตัวชี้วัดก็เป็นได้ หรืออีกนัยหนึ่ง หากสังคมไทยสามารถเผชิญหน้าและจัดการแก้ไขวิกฤตครั้งนี้ได้โดยอาศัยเหตุผลและวิจรรณญาณที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจเชิงนโยบายที่นำประโยชน์ที่ดีกว่ามาสู่สังคมโดยองค์รวมได้ ก็น่าจะได้ถือว่าสังคมไทยได้วิวัฒนาการไปสู่ความมีวุฒิภาวะที่เพิ่มขึ้นอีกระดับหนึ่ง...”(นเรศ ดำรงชัย, 2543)

ปัญหาของ GMOs จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนต้องติดตามอย่างมีเหตุมีผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์และใกล้ชิดต่อเนื่อง ทั้งในแง่ของประโยชน์หรือข้อดีต่างๆที่เกิดจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจมีต่อความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องได้รับการได้รับการพิสูจน์และต้องได้รับการยืนยันอย่างมีเหตุผลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินแผนการประชาสัมพันธ์บนพื้นฐานการสื่อสาร เนื่องจากในอนาคตคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเทคโนโลยีการตัดต่อพันธุกรรมจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในสังคมและประเทศไม่ทางใดทางหนึ่งอย่างแน่นอน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทักษะเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ได้ดีที่สุด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน
3. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับทักษะคิดเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
5. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
6. ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทักษะคิด มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้
2. การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั้งในเรื่องทั่วไปและเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อต่างๆ

3. สื่อ หมายถึง ช่องทางต่างๆที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านไปยังประชาชน ได้แก่ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล ไปสเตอร์ แผ่นพับ เอกสารแจกของหน่วยงาน หรือ การจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การประชุม การสัมมนาในวาระโอกาสต่างๆ เป็นต้น
4. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) หมายถึง การแสดงถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) อันได้แก่ ความหมายของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) หน่วยงานที่ทำการศึกษา และวิจัย ข้อดี ข้อเสียของการตัดต่อพันธุกรรม ผลการวิจัยการตัดต่อพันธุกรรม ของในและต่างประเทศ สถานภาพของการตรวจสอบการตัดต่อพันธุกรรมใน ประเทศไทย มาตรการหรือนโยบายของรัฐในการดำเนินการ และปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ
5. ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) หมายถึง สภาวะที่ บุคคลมีความรู้สึกตอบสนองต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แบ่งออกเป็น ทัศนคติในทางบวก คือ เห็นด้วย ทัศนคติเป็นกลาง คือ ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และทัศนคติทางลบ คือ ไม่เห็นด้วย
6. การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) หมายถึง ความเป็นไปได้ในอนาคตที่ประชาชนจะยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อ พันธุกรรม(GMOs) ในฐานะที่เป็นผู้บริโภค รวมถึงการรับรู้ปัญหาและอุปสรรค ในการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร
7. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ได้จากการตัด แปลงหรือตัดต่อพันธุกรรม สิ่งมีชีวิตในที่นี้อาจเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ก็ได้ เพื่อให้ได้สิ่งมีชีวิตแบบใหม่ที่มีความต้านทานต่อศัตรูพืช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพ ได้รับข้อมูลการเข้าถึงผู้รับสารของสื่อต่างๆ ที่มีการเผยแพร่เรื่องการติดต่อพันธุกรรม รวมไปถึงเนื้อหาที่ผู้รับสารได้รับ ทำให้ได้ทราบว่าผู้รับสารได้รับรู้ข่าวสารด้านการติดต่อพันธุกรรมในเรื่องใด และจากสื่อใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเผยแพร่ความรู้ทางด้านการติดต่อพันธุกรรม
2. ได้ทราบข้อจำกัดและขอบเขตในการรับรู้เกี่ยวกับการติดต่อพันธุกรรมของประชาชน ทำให้สามารถหาวิธีแก้ปัญหาให้ประชาชนมีความรู้เรื่องนี้มากขึ้น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคในการยอมรับเทคโนโลยีการติดต่อพันธุกรรม ช่วยให้สามารถวางแผนการผลิตเนื้อหาข่าวสาร หรือจัดรูปแบบกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อพันธุกรรมให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และตรงกับความต้องการของประชาชน
4. การศึกษาครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้แก่บุคคล องค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ที่สนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพ หรือ การติดต่อพันธุกรรมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดลักษณะทางประชากร
2. แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม
5. ทฤษฎีการเผยแพร่และการยอมรับนวัตกรรม
6. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในการเผยแพร่ นวัตกรรม
7. แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อพันธุกรรม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดลักษณะทางประชากร

แนวคิดด้านประชากรเชื่อในความคิดที่ว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย การสื่อสารก็จัดเป็นพฤติกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เมื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมต่างๆ ไปแตกต่างกัน ดังนั้น นักวิชาการสื่อสารบางกลุ่มจึงเชื่อว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารของบุคคลนั้นๆ จึงน่าจะแตกต่างกันไปด้วย

1. ภูมิลำเนาหรือเขตที่อยู่

ผู้รับสารที่มีภูมิลำเนาหรือเขตที่อยู่ต่างกัน ทำให้มีการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ทัศนคติ และการยอมรับสิ่งต่างๆแตกต่างกัน ดังที่ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) ได้กล่าวถึงผู้บริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในอาณาเขตภูมิศาสตร์ที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม การเข้าใจถึงลักษณะของมวลชนผู้รับสารที่อยู่ในที่ต่างๆกัน ทำให้ผู้ส่งสารต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังยิ่งขึ้น อย่างน้อยที่สุดแม้ไม่สามารถสร้างความพอใจให้มวลชนผู้รับสารในทุกที่ได้ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม แต่ก็สามารถเสนอสารที่ไม่ขัดต่อหรือไม่ลบหลู่ล่วงเกินขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมวลชนผู้รับสารในบางที่ได้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2538)

2. เพศ

ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันทางความคิด ค่านิยม และทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรมความต้องการ ตลอดจนการตัดสินใจยอมรับสิ่งต่างๆ นอกจากนี้การวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงมักถูกจูงใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย ผู้ชายใช้เหตุผลมากกว่าและจดจำข่าวสารได้ดีกว่าผู้หญิง ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของหญิงชายไว้ต่างกัน และพบว่าผู้หญิงใช้เวลาดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย (ปรมะ, 2538)

3. อายุ

มีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก ทำให้คนมีความแตกต่างทางความคิดและพฤติกรรมเป็นสิ่งที่กำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการจูงใจ การวิจัยทางจิตวิทยาพบว่า โดยทั่วไปคนที่มีอายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ และมองโลกในแง่ดีดีกว่าคนที่อายุมาก ทำให้สามารถชักจูงใจได้ง่าย ขณะที่คนที่มีอายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยม ยึดถือการปฏิบัติ ระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากเคยผ่านปัญหาต่างๆทำให้โอกาสในการถูกชักจูงใจจะลดลง นอกจากนี้คนที่มีวัยต่างกันมักมีความต้องการในเรื่องต่างๆแตกต่างกันไปด้วย (ปรมะ, 2538) ด้านการใช้สื่อมวลชน พบว่า ผู้ที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับสื่อมวลชนและใช้ประโยชน์จากสื่อแตกต่างกัน ผู้รับสารในวัยผู้ใหญ่มีการเปิดรับสื่อมวลชนมากพอๆกัน แต่เมื่ออายุ 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์ลดลง แต่ดูโทรทัศน์มากขึ้น เนื่องจากเวลาว่างมีมากขึ้น (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2534) และคนที่มีอายุมากมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆมากกว่าเพื่อความบันเทิง

4. การศึกษา

งานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่า การศึกษาของผู้รับสารทำให้มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะสนใจข่าวสารกว้างขวาง แต่จะไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ต้องมีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอและมักใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ นอกจากนี้พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสในการรับข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ทำให้มีโลกทัศน์มากขึ้นและการตัดสินใจมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น (ปรมะ,2538)

5. อาชีพ

คนที่มีอาชีพต่างกันย่อมมองโลก มีแนวคิด อุดมการณ์ และค่านิยมต่อสิ่งต่างๆรวมไปถึงทัศนคติและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆแตกต่างกัน

6. รายได้

รายได้เป็นเครื่องกำหนดความคิดเห็นและความต้องการของคนเกี่ยวกับสิ่งต่างๆและพฤติกรรมของผู้รับสาร งานวิจัยของ Schramm และ White (1994) พบว่า ในสังคมอเมริกัน ผู้ที่มีรายได้สูงมักนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์และนิยมเนื้อหาที่เป็นข่าวหนักไม่ค่อยสนใจข่าวบันเทิง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ นั้น ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) ได้กล่าวสรุปจากงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านไว้ว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นๆได้ดังนี้

1. เพศกับการเปิดรับสื่อ

เพศชายและเพศหญิงมีการเปิดรับสื่อต่างกัน เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า สำหรับความนิยมในรายการโทรทัศน์นั้น เพศหญิงนิยมรายการละคร ในขณะที่ฝ่ายชายนิยมรายการข่าวและกีฬา

2. อายุกับการเปิดรับสื่อ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของเด็กอเมริกาพบว่าเด็กตั้งแต่วัยสองขวบถึงแปดขวบดูโทรทัศน์เพิ่มขึ้นเมื่อวัยมากขึ้น และเปิดรับสื่อทุกชนิดเมื่อวัยมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เด็กจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิงซึ่งเด็กจะดูโทรทัศน์และรับฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ และเริ่มอ่านหนังสือเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนเด็กวัยรุ่นนิยมฟังเพลงมากกว่าดูโทรทัศน์

สำหรับผู้ใหญ่นั้นมีการเปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์มากในปริมาณใกล้เคียงกัน แต่เมื่อถึงวัย 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลง และเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ 55-60 ปี ปริมาณการดูโทรทัศน์จะเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่การใช้สื่อมวลชนของผู้สูงอายุเพื่อคลายความเหงา

ในส่วนของสื่อหนังสือพิมพ์นั้น ผู้ใหญ่ที่มีวัย 50 ปีอ่านหนังสือพิมพ์ถึง 77 % แต่เมื่ออายุถึง 65 ปี ปริมาณการอ่านลดลงอย่างมาก ขณะที่วัยรุ่นและหนุ่มสาวให้เวลากับการดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่านหนังสือพิมพ์ และยังเป็นวัยที่ให้ความสนใจในสื่อวิทยุและภาพยนตร์มากกว่าวัยอื่นๆ

3. การศึกษากับการเปิดรับสื่อ

การศึกษามีความสัมพันธ์สูงกับการเปิดรับสื่อ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับข่าวสารและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดรับเนื้อหาด้านความบันเทิง ผู้รับสารที่มีการศึกษาสูงจะเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย โดยผู้ที่มีการศึกษาน้อยจะฟังวิทยุมากกว่า นอกจากความแตกต่างด้านปริมาณการเปิดรับสื่อแล้วยังพบความแตกต่างด้านเนื้อหาด้วย ผู้ที่มีการศึกษาสูงและอายุมากนิยมเปิดรับข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำและอายุน้อย ซึ่งผลการวิจัยต่างๆพบว่า ยิ่งคนมีการศึกษาสูงเท่าไร ยิ่งมีความสนใจในข่าวสาร บทบรรณาธิการ และคอลัมน์ที่มีเนื้อหาหนัก

4. รายได้กับการเปิดรับสื่อ

รายได้เป็นปัจจัยที่มีบทบาทใกล้เคียงกับการศึกษา คือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก โดยเฉพาะแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงไปด้วย ส่วนคนที่มีการศึกษาน้อยนั้น มักมีรายได้น้อยถึงปานกลาง ดังนั้นการศึกษากับรายได้จึงถูกมองรวมเป็นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ที่มีรายได้สูงมักนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์และนิยมข่าวสารที่มีเนื้อหาค่อนข้างหนัก ไม่ค่อยสนใจเนื้อหาด้านบันเทิง ผู้ที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด ทั้งนี้ผู้ที่มีรายได้สูงนั้นมักมีการศึกษาสูง จึงถูกผลักดันให้มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ข่าวสารต่างๆให้ทันเหตุการณ์เสมอ การเปิดรับข่าวสารจึงจำเป็นสำหรับกลุ่มนี้มากกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ มีทักษะในการอ่านน้อย จึงมักเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่า

แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความต้องการข่าวสารและการเปิดรับข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็น เพราะมนุษย์ต้องการนำข่าวสารนั้นมาเป็นปัจจัย เพื่อพิจารณาประกอบความคิดและการตัดสินใจของตน แต่มนุษย์จะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆเอง และจะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ของตน

McCombs and Beckers (1979, อ้างถึงในฐิติ วิทยธรณะ, 2540) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆรอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันการเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ต่างๆรอบตัวได้
3. เพื่อพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
4. เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมรอบๆตัวแรงผลักดันในการเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลนั้น
5. ต้องการเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ตนเองได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)
6. ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertaining) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์ของผู้รับสาร

ในขณะที่ชาวตะวันตก (2523) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลเลือกรับสื่อว่า ประกอบด้วย

1. ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่า ปกติคนเราไม่ชอบที่จะอยู่ลำพัง เนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะอำนวยได้ เมื่อไม่สามารถที่จะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดคือการได้อยู่กับสื่อต่างๆที่ใช้ในการสื่อสาร
2. ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ และเมื่อเป็นเช่นนี้ สื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสารซึ่งปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองมากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้ มิใช่เป็นเพราะว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเท่านั้น แต่เป็นความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น รวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นด้วย
3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง โดยพื้นฐานของมนุษย์ เป็นผู้ที่เห็นแก่ตัว ในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารจึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้ประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนบรรลุผล เพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมสร้างบารมีเพื่อให้ได้ข่าวสารที่จะช่วยให้ตนเองได้รับความสะดวกสบาย รวมทั้งให้ได้ข่าวสารที่ทำให้ตนเองเกิดความสนุกสนานบันเทิง
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป กล่าวคือ นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับอายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือองค์ประกอบอื่นที่ไม่สามารถเห็นเด่นชัด เช่น ทักษะคติ ความคาดหวัง ความกลัว ฯลฯ ของผู้รับสาร จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการใช้สื่อและสื่อมวลชนแต่ละอย่างก็มีลักษณะเฉพาะที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหาและได้ประโยชน์ไม่เหมือนกัน ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละอย่าง มีส่วนที่ทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีจำนวนและองค์ประกอบแตกต่างกันไป ทั้งนี้ เพราะว่าผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

Katz and Others (1975 ,อ้างถึงใน วินิตา สุริหาร,2538) กล่าวว่า ความต้องการเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้น มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางสังคม โดยได้สรุปถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสองเท่าที่มีผู้ศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย

1. สถานการณ์ทางสังคมมีความขัดแย้ง วุ่นวายสับสน ทำให้บุคคลได้รับความตึงเครียดและแรงกดดัน บุคคลจึงต้องการผ่อนคลายด้วยสื่อ
2. สถานการณ์ทางสังคมทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ตระหนักถึงปัญหาที่ควรระมัดระวัง บุคคลจึงต้องการข่าวสาร และข่าวสารนั้นได้มาด้วยการเปิดรับสื่อ
3. สถานการณ์ทางสังคมทำให้โอกาสในอันที่จะสนองความต้องการต่างๆในชีวิตจริงของบุคคลน้อยลง บุคคลจึงต้องกันไปใช้สื่อเพื่อทดแทนหรือชดเชยความต้องการเหล่านั้น
4. สถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดค่านิยมบางประการ ซึ่งการใช้สื่อเป็นการแสดงถึงการยืนยันหรือการเสริมย้ำค่านิยมดังกล่าว
5. สถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของสื่อในการรักษาค่านิยมของกลุ่มไว้

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารประการหนึ่งก็คือ ผลของการสื่อสาร ซึ่งเกิดหลังจากการสื่อสารทุกครั้ง มักจะเกิดผลในเรื่องต่างๆ เป็นการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ผลของการสื่อสารจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้รับสารซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการสื่อสาร และปัจจัยที่มีผลต่อองค์ประกอบในเรื่องตัวผู้รับสารที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ของมนุษย์ การศึกษาการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านต่างๆ ประกอบด้วย การเปิดรับข่าวสาร 2 ลักษณะ คือ

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยที่ผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยตอบสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน แคลปเปอร์ (Klapper : 1960) ได้แบ่งขั้นตอนการเปิดรับข่าวสารไว้ดังนี้

1.1 การเลือกรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการของตน ซึ่งโดยทั่วไปในการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดของตนเสมอ นอกจากนั้นการเลือกรับข่าวสารยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (เช่น ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รายได้ ฯลฯ) รวมทั้งศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมด้วย

1.2 การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติ หรือความคิดดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึก จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจอันก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล (Cognitive Dissonance) และสับสนได้

1.3 การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความที่ได้รับด้วยตามประสบการณ์ของแต่ละคน เพราะความหมายของข่าวสารที่ส่งไปถึงมิได้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการสภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น

1.4 การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรม การเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่น่าสนใจสำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสารจากสื่อใดสื่อหนึ่งอย่างไร โดยมีนักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นสอดคล้องดังนี้

ไฟร์ดสัน (Friedson) ไรเลย์ (Riley) และฟลาวเวอร์แมน (Flowerman : 1951) มีความเห็นในแนวเดียวกันว่า แรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และวาบเลส (Waples) เรียกว่า “พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร” นักวิชาการเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับข่าวสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใด ย่อมเป็นไปตามบทบาทและสถานภาพในสังคมของผู้รับสารและเหตุผลในการรับสารก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ชาร์ลส์ แอตคิน (Atkin : 1973) กล่าวว่า บุคคลจะเลือกรับข่าวสารใดจาก สื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับ การคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (Reward Value) กับการลงทุนลงแรง (Expenditures) และพันธะผูกพัน (Liabilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่จะได้รับสูงกว่าการลงทุนหรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น (Information Seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์น้อยกว่า บุคคลก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าวนั้น (Information Ignoring) หรือในกรณีที่บุคคลเห็นว่าข่าวสารนั้น จะก่อให้เกิดภาระผูกพันก็จะหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น (Information Avoidance) และในบางครั้งก็ ต้องยอมรับข่าวสารต่างๆที่ไม่เต็มใจ (Information Yielding) เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงในการลงทุนลงแรง ในการรับข่าวสารนั้นๆ

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความแตกต่างกันในการเลือกรับข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งงานการศึกษาของเดอเฟลอร์ (Defleur ,M.L. : 1966) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Intervening Variabies) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสารมวลชนระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับและเกิดผลโดยตรงทันที แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น จิตวิทยาและสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้นๆ ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้ส่งสาร

2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ให้นำพาข่าวสาร จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่จะมีปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างกัน โรเจอร์ และชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆเกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไปหรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อให้มีการยอมรับสารนั้น ควรที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจขึ้น ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ,2525) คือ

2.1การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) เป็นการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจหรือชักจูงโน้มน้าวใจกับประชาชนโดยตรง แต่มีข้อจำกัดคือต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมาก สิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2.2 การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม โดยที่กลุ่มต่างๆ จะช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ เช่น การประชุม สัมมนา ก็คือ การจัดกลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกัน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสารได้ ดังที่บลูมเมอร์ (Blumer : 1969) กล่าวว่า “สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่ร่วมกันอยู่ทั้งหมดจะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติและมีพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมี ความสนใจในทางนั้นด้วย”

เดอเฟลอร์ (Defleur : 1966) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory)ว่าประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารมวลชนคล้ายคลึงกัน เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบต่อสื่อประเภทต่างๆ และผลของการสื่อสาร เป็นต้น ส่วนในทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relations Theory) เดอเฟลอร์แสดงให้เห็นว่าข่าวสารจากสื่อมวลชนจะมีตัวแปรแทรกอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคมโดยที่ข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับจากสื่อมวลชนมักจะถูกรับรู้หรือตีความโดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (Personal Influence) โดยจะมีทฤษฎีการสื่อสารมวลชนสองทอด (Two-Step Flow of Communication) ที่ความคิดเห็นต่างๆ จะไหลผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) ก่อน แล้วจึงมีการถ่ายทอดข่าวสารไปยังกลุ่มประชาชนเป้าหมาย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นกลุ่มต่างๆ ในสังคมนี้จะก่อให้เกิดเป็นเครือข่าย (Interpersonal Network) ขึ้นในการสื่อสารมวลชน ซึ่งมีหน้าที่คือ

1. เป็นช่องทางการถ่ายทอดข่าวสารเข้าในสังคม
2. เป็นแหล่งของอิทธิพลกลุ่มหรืออิทธิพลบุคคลที่มีผลต่อความคิดและการกระทำของสมาชิกในสังคม

Schramm (1973) ได้กล่าวถึง ปัจจัยในการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสาร ดังนี้

1. ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกัน

2. การประเมินประโยชน์จากข่าวสารผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังแตกต่างกัน ทำให้ความสนใจต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรม การเลือกรับสื่อ และเนื้อหาข่าวสาร
5. ความสามารถในการรับสารเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่ทำให้พฤติกรรมกรับข่าวสารต่างกัน
6. บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมของผู้รับข่าวสาร
7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจจะเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายของสารได้
8. ทัศนคติ จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

บิคฮาร์ด เอช มาร์ค (Bickhard H.Mark,1980)ได้ให้คำจำกัดความว่า “ความรู้” หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ โดยแบ่งเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หรือความรู้ในระดับกว้าง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 130) กล่าวว่า “ความรู้” เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจดจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 16) กล่าวว่า “ความรู้” เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จดจำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี รูปแบบ กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

กล่าวโดยสรุป ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกตประสบการณ์ หรือจากสื่อต่างๆประกอบกัน

ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้วิธีที่แท้จริง (Facts) หรือความคิด (Idea) ความหยั่งรู้หยั่งเห็น (Insight) หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์

ความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำ และระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว แบ่งได้ดังนี้

- ก) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
- ข) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ค) ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง

ความรู้ (Knowledge) ในที่นี้เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับรู้ผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) และจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยาด้วย เหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรที่สอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตามความรู้ก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และผลกระทบที่ผู้รับสารเชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสารนั้นอาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 ประการคือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศโดยอาศัยสื่อทั้งหลาย เพื่อตอบข้อสงสัยและความสับสนของตน
2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้น ส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพรวนวัตกรมนั้นๆ (ในฐานะความรู้)
3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไป เพื่อให้ประชาชนตระหนักและผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชนและค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกข่าวสารนั้น

4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ต่างๆไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นไปเรื่อยๆ

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์ เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นแจ่มชัดขึ้น

การประเมินความรู้ หมายถึง การประเมินการเปลี่ยนแปลงความรู้เดิมในเนื้อหา และทักษะในการใช้เนื้อหาความรู้ ตามที่นักวิชาการบลูม(Bloom)และคณะ ได้แยกระดับความรู้ได้ 6 ระดับคือ

1.ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้

2.ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึงบุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่นๆหรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้

3.ระดับการนำไปใช้ (Application) สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดที่เป็นนามธรรม(Abstract)ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4.ระดับของการวิเคราะห์(Analysis) สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำความคิดแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง

5.ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งเป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม

6.ระดับของการประเมิน (Evaluation) คือ สามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์ (Criteria) การรวบรวมผล ผลวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของกิจกรรมแต่ละอย่าง

อย่างไรก็ตาม การเกิดความรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้อื่นๆ ที่คิดซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในบุคคลต่างกัน อันมีปัจจัยจากประสบการณ์สั่งสมมา และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นบ่อเกิดแห่งทัศนคติ

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

คำว่า “ทัศนคติ” ได้ถูกจำกัดความ หรือให้ความหมายจากบุคคลหลายท่าน ดังนี้

กู๊ดส์ (Goods) ทัศนคติ : เป็นแนวโน้มในการที่จะแสดงหรือมีปฏิกิริยาในทางบวกหรือในทางลบต่อสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ทางสังคมที่ฝังรากลึกอยู่

มาติน ฟิชบายน์ (Martin Fishbein , 1967) : ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ที่จะแสดงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน ทัศนคติเกิดขึ้นก่อนพฤติกรรม และทัศนคติเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

โรเคิช (Rokeach, 1970) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ ไว้ว่า เป็นการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

นอร์แมน แอล มัน (Norman L. Manm 1971) ทัศนคติ : ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอต่างๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอด

เฮช ซิลด์ (H. Childs, 1975) ทัศนคติหมายถึงแนวโน้มของมนุษย์หนึ่งที่มีต่อสิ่งเร้าหรือเรื่องบางเรื่อง รวมถึงผลรวมถึงความรู้สึก อคติ ความกลัว ความคิด และความรู้สึกอื่นๆ ที่มีต่อเรื่องต่างๆ

จาระไน แกลโกศล (2529) กล่าวว่า “ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงในการประเมิน สัตว์ลักษณะวัตถุ หรือแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของโลกในลักษณะที่เราชอบหรือไม่ชอบ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ครอบคลุมถึงความรู้และความรู้สึก อารมณ์ ทัศนคติในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ หมายถึง ส่วนที่ได้รับ อิทธิพลจากเหตุผล และความรู้ตามที่เป็นจริง และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการแสดงออก การมีปฏิกิริยาตอบกลับตลอดจนการประพฤติปฏิบัติต่างๆ ซึ่งทัศนคติอาจจะสะท้อนให้เห็นในรูปของพฤติกรรม เช่น การแสดงออกโดยการกล่าวให้ความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะเหตุใด เราจึงชอบหรือไม่ชอบสิ่งเหล่านั้น เป็นต้น

นิพนธ์ คันธเสวี (2511) ให้ความหมาย “ทัศนคติ” ว่า เป็นสิ่งซึ่งบอกของการแสดง ของบุคคลที่จะกระทำต่อสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงมีความสำคัญในการมีปฏิกิริยา โต้ตอบต่อสิ่งต่างๆดังกล่าว หากบุคคลจะกระทำหรือแสดงออกอะไรสักอย่างออกมาต่อสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง เขาย่อมกระทำไปตามทัศนคติที่เขามีต่อสิ่งนั้นๆทัศนคติของบุคคลจึงมีอิทธิพลในการแสดง พฤติกรรมของบุคคล

เชิดศักดิ์ ไชวาลิทธิ (2520) กล่าวว่าไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ สิ่งต่างๆอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดง พฤติกรรมหรือมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้นๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปใน ทิศทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

ประจวบ อินฮืด (2520) กล่าวว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ที่ทำให้คนเรามีต่อกรณีใด กรณีหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล การที่จะทราบทัศนคติของผู้ใดผู้ หนึ่งต้องสังเกตหรือดูพฤติกรรมที่ผู้นั้นแสดงออกมาในรูป การเขียน การพูด การแสดงท่วงที กิริยา สีหน้า น้ำเสียง การประพฤติปฏิบัติ

เสรี วงษ์มณฑา (2529) กล่าวว่า “ทัศนคติ” คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติ ประกอบไปด้วยความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรม

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ทัศนคติ (attitude) เป็นความคิดและความรู้สึก ใดๆกับคนรอบข้าง วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่อ ด้านพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติ

ของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสาร อันเป็นผลต่อพฤติกรรมต่อไป และทัศนคติเป็นพรมแดนเชื่อมโยงความรู้กับพฤติกรรม

องค์ประกอบของทัศนคติ

มิลตัน โรเซนเบิร์ก และคาร์ล ฮอฟแลนด์ (Milton J. Rosenberg and Carl I. Hovland) ได้เสนอรูปแบบแผนภูมิขององค์ประกอบของทัศนคติ ดังนี้

ส่วนประกอบของทัศนคติ			
สิ่งเร้าหรือจิตนาการ ต่างๆที่บุคคลเข้าไป เกี่ยวข้อง	ทัศนคติ	ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive)	การรับรู้แสดงถึง ความรู้ ความเข้าใจ
		อารมณ์ ความรู้สึก (Affective)	เร้าความคิดที่แสดง ความรู้สึกในทางที่ดี หรือไม่ดี
		พฤติกรรม (Behavior)	ปฏิกิริยาที่แสดงออก สนองตอบต่อสิ่งเร้า

ที่มา : Milton J. Rosenberg and Carl I. Hovland. Attitude Organization and Change. New Haven, Yale University Press, 1960. p.3 (อ้างในปริทัศน์ มั่นคง 2534: 24-25)

ซิมบาโด และเอเบเซน (Zimbardo and Ebbesen, 1977) กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติ 3 ประการดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดีก็มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) คือลักษณะของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละคน

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

การเกิดทัศนคติ

เครช ครูชฟิลด์ (Krech, Crutchfield, 1948) อ้างถึงในสุนารี ประสานเสริมส่ง ,2537) ได้ให้ความเห็นว่า ทัศนคติอาจจะเกิดขึ้นจาก

1. การตอบสนองของความต้องการของตนเอง ถ้าสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้ บุคคลนั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดไม่สามารถสนองความต้องการของตนได้ บุคคลนั้นก็จะมีความทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น
2. การได้เรียนรู้ความจริงต่างๆ อาจเกิดขึ้นได้ด้วยการอ่าน หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่น ดังนั้นบางคนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้อื่นจากการฟังคำติชมที่มีคนมาพูดให้ฟังก่อนก็ได้
3. การเข้าไปเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักจะยอมรับเอาทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเกินไป
4. ทัศนคติที่มีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เช่น ผู้ที่มีบุคลิกสมบูรณ์ มักมองผู้อื่นในแง่ที่ดี ส่วนผู้ที่ปรับตัวยากจะมีทัศนคติในทางตรงกันข้าม โดยมักจะมองว่า จะมีคนคอยอิจฉา หรือคิดร้ายต่างๆ

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่างๆที่มีอยู่มากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่นๆ (Communication from others) การได้รับการติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ จากผู้อื่นได้
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้
4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น วัด โรงเรียน หน่วยงานต่างๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้เป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นได้

ลักษณะของทัศนคติ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคล เป็นอันมาก
3. ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างก็ได้รับประสบการณ์ และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตาม ทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ

ประเภทของทัศนคติ

บุคคลสามารถแสดงทัศนคติได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ทัศนคติเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวหนึ่งเรื่องราวใด รวมทั้งหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การและอื่นๆ
2. ทัศนคติเชิงลบ เป็นทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ หรือไว้วางใจ อาจมีเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์การ สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การและอื่นๆ
3. ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราว หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งต่อบุคคลหน่วยงาน สถาบัน องค์การ และอื่นๆโดยสิ้นเชิง

ทัศนคติทั้ง 3 ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประการเดียว หรือหลายประการรวมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในเรื่องความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำ หรือสถานการณื เป็นต้น ยิ่งถ้าทัศนคติของบุคคลแต่ละคนถูกกระตุ้นให้แสดงออกมาในรูปของความเห็นร่วมกัน ก็จะเป็น “ประชามติ” ไป

โดยสรุปทัศนคติ เป็นเรื่องของจิตใจ ความเชื่อ ท่าทีความรู้สึก การมีปฏิกริยาในทางบวกหรือลบที่มีต่อบุคคล หรือต่อสถานการณือย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชนและบุคคลอื่นๆ
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์ หรือความประทับใจ หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินในสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคลทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ วิธีหนึ่งก็คือ การที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆซึ่งข่าวสารนั้นอาจจะมาจากสื่อบุคคลและสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารเหล่านี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อองค์ประกอบของทัศนคติด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive Component) และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็มีแนวโน้มทำให้องค์ประกอบด้านอารมณ์ (Affective Component) เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า หากได้รับข่าวสารในระดับที่แตกต่างกันก็ย่อมทำให้มีทัศนคติหรือแนวโน้มของพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงส่วนมากไม่ได้มาจากการเปลี่ยนค่านิยม (Value) ของบุคคลแต่มาจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ สื่อ (Media) ซึ่งอาจจะเป็นสื่อบุคคล หรือสื่อมวลชน ซึ่งเป็นช่องทางในการส่ง “ข่าวสาร” (Message) ให้แก่ผู้รับข่าวสาร แต่อิทธิพลของ “ข่าวสาร” และ “สื่อ” จะมีมากหรือน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับข่าวสาร

และผู้รับสารว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ระหว่างข่าวสารกับความรู้และทัศนคติของผู้รับสาร ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงก็ได้

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

นิยะดา ชุนหวงศ์ และนินนาท โอบีวารวรุฒิ (2520) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง อากัปกริยาของคนเราที่แสดงออกบ่งถึงความชอบและไม่ชอบกิจกรรมบางอย่างซึ่งสามารถสังเกตได้

สุรพงษ์ ไสธนเสถียร (2533) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ การกระทำ หรือพฤติกรรมใดๆของคนเรา ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากการมีความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน เกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลความสารที่ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ปกิจ พรหมยาน (2531 : 29) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการตอบสนองของมนุษย์ต่อสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด หรือสิ่งกระตุ้นต่างๆโดยการกระทำนั้น เป็นไปโดยมีจุดมุ่งหมาย และเป็นไปอย่างใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้สีกตัว และไม่ว่าสิ่งมีชีวิต และบุคคลอื่นสามารถสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม

พฤติกรรมจึงเป็นกิจกรรมต่างๆซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกนั้น มีผลจากการเลือกปฏิกิริยาตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้นๆ(เพ็ญจันทร์ สุทธิพิเชษฐกุล, 2534 : 32)

องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาช (Cronbach อ้างถึงใน ปกิจ พรหมยาน , 2531 : 29-30) ได้อธิบาย พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการ ต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลาานจึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องเลือกสนองตอบความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิ ภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงตามที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thrashing) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายเสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

นักศึกษาด้านมนุษยวิทยาหลายท่าน ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ ดังนี้ (ประจวบ อินอืด อ่างใน เพ็ญจันทร์ สุทธิพิเชษฐกุล, 2534)

1. มนุษย์แต่ละคนมีแรงขับ และพลังที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงแห่งชีวิต อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของสัตว์ทั้งหลาย เช่น ความอยู่รอดในชีวิตประจำวัน

2. มนุษย์แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมรอบตัว จึงมักจะต้องประพฤติปฏิบัติไปตามครรลองของสังคมแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องประสานกับเป้าหมายส่วนตัว

3. พลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุด ได้แก่ ครอบครัวของบุคคลนั้นเอง เพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนฝูง ตลอดจนกลุ่มอ้างอิงหรือผู้นำทางความคิดในชุมชน
4. ความจำเป็นเบื้องต้นของชีวิตมนุษย์ และประสบการณ์ได้หล่อหลอมให้เกิดเป็นรูปแบบของมนุษย์แต่ละคนที่เรียกว่า บุคลิกภาพ
5. แม้ว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีบุคลิกภาพของตนเองก็ตาม เมื่อมนุษย์รวมกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันภายในสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ก็ย่อมเกิดเป็นบุคลิกภาพของกลุ่มขึ้นได้ ซึ่งจะมีผลต่อการแสดงออกของกลุ่มด้วย เช่น จะพบว่าคนบางกลุ่มมีลักษณะก้าวร้าว รุกราน บางกลุ่มมีลักษณะหัวโบราณ ฯลฯ เป็นต้น
6. มนุษย์จะมีลักษณะในการสื่อความหมาย ที่เขามีสื่อสารกับตัวเขาออกมาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเราจะสามารถสืบสาวไปถึงพลังภายในที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้นๆ ได้ เช่น จากคำพูด วัตถุ การกระทำ ตลอดจนสิ่งที่สื่อถึงการกระทำทั้งในจิตสำนึก และภายใต้จิตสำนึก เช่น เราจะนึกถึงภาพของผู้ที่นิยมฟังเพลงสากลว่าเป็นบุคคลเช่นไร ซึ่งแตกต่างกับบุคคลที่นิยมฟังเพลงไทยเดิม

การศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมคนเรานั้น นักจิตวิทยาได้เห็นพ้องต้องกันว่า จิตลักษณะที่ทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำที่สุด คือ ทศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมนั้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อสังคมจากการรับสารนั้นๆ สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำข่าวสารต่างๆ ไปเผยแพร่เพื่อให้ประชาชนในสังคมได้รับทราบว่าจะขณะนี้ในสังคมเกิดปัญหาอะไร เมื่อประชาชนได้รับข่าวสารนั้นๆ ย่อมก่อให้เกิดทศนคติในการที่จะยอมรับหรือปฏิบัติสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทศนคติเสียก่อนโดยให้ความรู้ (Zimbardo, 1977)

ทศนคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจจะมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทศนคติทางด้านความรู้ หรือการรับรู้ (Cognitive Component) และเมื่อส่วนประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นๆ ก็มี

แนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นเดียวกัน เช่น ถ้ามีส่วนประกอบของทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มทำให้ส่วนประกอบด้านอารมณ์ (Affective Component) และส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อส่วนประกอบย่อยของทัศนคติเปลี่ยนแปลงก็ย่อมส่งผลให้ทัศนคติโดยรวมเปลี่ยนแปลงด้วย

กระบวนการที่แสดงว่าคุณคนได้ถูกชักจูงใจโดยการสื่อสาร

จากการศึกษาของ ไฮฟแลนด์ และเจนิส (Hovland and Janis, 1959) ระบุว่ากระบวนการ 4 ขั้นตอนต่อไปนี้เป็นตัวกำหนดหรือแสดงว่าคุณคนได้ถูกชักจูงใจโดยการสื่อสาร

1. การใส่ใจ (Attention) ถ้าบุคคลไม่ให้ความสนใจ ความสนใจหรือตั้งใจที่จะรับฟังข่าวสาร ก็ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้นได้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) หลังจากใส่ใจในข่าวสารแล้ว สิ่งก็ตามมาคือ ความเข้าใจ ถึงแม้ว่าผู้ฟังจะใส่ใจกับข่าวสารนั้น แต่ถ้าไม่เข้าใจข่าวสารนั้นก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลนั้น
3. การยอมรับ (Acceptance) การยอมรับข่าวสาร แนวความคิด ข้อโต้แย้ง และข้อสรุปของข่าวสาร เป็นสิ่งที่ทำให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติสมบูรณ์ได้ ถ้าแนวความคิดนั้นผู้ฟังยอมรับหรือเห็นด้วย การที่เขาตัดสินใจทำสิ่งใด ๆ ก็ย่อมมีแนวโน้มมากยิ่งขึ้น
4. ความคงอยู่ (Retention) ประสิทธิภาพข่าวสารจะสมบูรณ์หรือไม่ขึ้นอยู่กับความคงอยู่ของข่าวสารนั้น หรือความจำได้ของบุคคลนั่นเอง ข่าวสารนั้นจะต้องมีพลังในการคงอยู่ (Staying Power) กับบุคคลนั้นเพื่อจะได้เกิดผลในเวลาต่อมา

ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ (Roger, 1973) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า การสื่อสารก่อให้เกิดผล 3 ประการคือ

1. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ของผู้รับสาร
2. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของผู้รับสาร
3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับสาร

การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 นี้ จะเกิดในลักษณะต่อเนื่องกัน คือ เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก็เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องนั้นๆ และความรู้ความเข้าใจนี้จะทำให้เกิดทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น และขั้นสุดท้ายก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่จะกระทำต่อเรื่องนั้นๆ ตามมา

แนนซีชวาทซ์ (Nancy E. Schwartz, อ้างถึงในเพ็ญจันทร์ สุทธิพิเศษฐกุล,2534) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวในรูปแบบ 4 ประการ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และมีผลต่อการปฏิบัติ
2. ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา
3. ความรู้และทัศนคติต่างกันทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน
4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม

ยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมที่น่าสนใจอีกอันหนึ่ง คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรม (Theories of Attitude and Behavior Change) ซึ่งกล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้ง 3 อย่างนี้มีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้นในการจะให้มีการยอมรับปฏิบัติในสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติเสียก่อนโดยให้ความรู้

นอกจากทฤษฎีการให้ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม สามารถใช้วัดความสำเร็จในการพัฒนาประชาชนดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ทฤษฎีนี้ยังเป็นทฤษฎีที่ใกล้เคียงกับการเผยแพร่ นวัตกรรม โดยมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีนักวิชาการหลายท่านที่มักเห็นว่าทฤษฎีทั้งสองเป็นทฤษฎีเดียวกัน เนื่องจากเป็นส่วนเสริมกัน เพราะการเผยแพร่ นวัตกรรมสามารถเป็นตัวแปรต้น ในขณะที่ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมเป็นตัวแปรตาม กล่าวคือ การเผยแพร่ นวัตกรรมเน้นกลไกของการยอมรับสาร (นวัตกรรม) ของผู้รับสาร เมื่อรับสารแล้วจะเกิดผลกระทบอย่างไร ด้วยเหตุนี้

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม จึงเป็นผลที่สามารถวัดได้จากการเผยแพร่ นวัตกรรม (สุรพงษ์ โสธนะ เสงี่ยม 2533 : 119)

ช่องว่างความรู้ ทักษะ และการยอมรับปฏิบัติ

โรเจอร์ (Roger 1971 : 288-289 อ้างใน สุวรรณี โพธิศรี 2535 : 42-43) เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทักษะ และการยอมรับปฏิบัติ หรือ KAP-GAP และได้อธิบายว่า ทักษะ และ พฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิด ความรู้ และทักษะในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้วนั้น แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทาง ตรงกันข้ามก็ได้ ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทักษะใดอย่างใดแล้ว จะมีความโน้มเอียงที่จะ ปฏิบัติตามทักษะของตนก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณี อาจเกิด KAP-GAP ขึ้นได้ กล่าวโดยสรุป ก็คือ ในกรณีทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทักษะ เช่นไร จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้และทักษะที่มีอยู่นั้น คือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นเสมอไปในทุกกรณี

ในการเปิดช่องว่างของความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ KAP-GAP นี้ โรเจอร์ (Roger 1983 : 289-290) ได้เสนอวิธีแก้ไข 4 ประการ คือ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น กล่าวคือ ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้ หรือวิธีปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่ให้
2. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเข้าไปติดต่อกับสมาชิกที่ต้องการรับนวัตกรรม โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
3. โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับนวัตกรรม หรือยอมรับปฏิบัติเพื่อเป็นการจูงใจแก่สมาชิกอื่น ๆ ที่ยังไม่ยอมรับ
4. การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวโดยวิธีการใช้สื่อบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
5. ผู้นำทางความคิดเข้าไปติดต่อกับสมาชิกหรือกลุ่มเพื่อนฝูงเพื่อนำมาโน้มน้าวใจสมาชิก ให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

ทฤษฎีการเผยแพร่และการยอมรับนวัตกรรม

การเผยแพร่ นวัตกรรม เป็นการสื่อสารนวัตกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

แคทซ์ และคณะ (Katz, Levin and Hamilton, 1963) ได้ให้คำนิยามของการเผยแพร่ นวัตกรรมไว้ว่า เป็นการยอมรับความคิดและข้อปฏิบัติใหม่ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยอาศัยสื่อหรือช่องทางการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการยอมรับจะขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสังคม ระบบวัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม

โรเจอร์ และชูแมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ได้ดัดแปลงคำนิยามดังกล่าวใหม่ว่า ในการเผยแพร่ นวัตกรรมทุกชนิดจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ ตามลำดับ ดังนี้คือ

1. มีนวัตกรรม
2. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร
3. ช่วงเวลา
4. สมาชิกในสังคม

นวัตกรรม

โรเจอร์ (Rogers, 1971 : อ้างในวิริศรา สุวีพัฒนานนท์ , 2534) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า หมายถึง ความคิด การกระทำ หรือสิ่งของที่บุคคลเห็นว่าเป็นสิ่งใหม่ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นของใหม่โดยความเห็นของบุคคลเอง ซึ่งจะเป็นเครื่องตัดสินการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งนั้น อาจไม่จำเป็นต้องเป็นความรู้ใหม่ เพราะบุคคลอาจมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาระยะเวลาหนึ่งแต่ยังไม่ได้พัฒนาความคิดที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ โดยการตัดสินใจที่จะยอมรับนวัตกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม

ลักษณะของนวัตกรรม (Attributes of Innovations) มีผลต่อความยากง่ายในการยอมรับนวัตกรรมต่างกัน จากการวิจัยที่ผ่านมา ปัจจัยในการจำแนกลักษณะของนวัตกรรม มีดังนี้

1. นวัตกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อผู้รับหรือไม่ (Relative Advantage)
2. มีความสอดคล้องกับแนวคิด หรือค่านิยม หรือบรรทัดฐานทางสังคมของผู้รับหรือไม่ (Compatibility)
3. นวัตกรรมมีความยุ่งยากซับซ้อนในการเข้าใจและนำไปใช้มากน้อยเพียงใด (Complexity)
4. นวัตกรรมนั้นสามารถนำไปทดลองใช้ได้หรือไม่ (Trialability)
5. สามารถสังเกตเห็นผลที่จะเกิดขึ้นชัดเจนเพียงใด (Observability)

ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร

การสื่อสารเพื่อเผยแพร่ นวัตกรรม เป็นกระบวนการเผยแพร่ที่สาร (Message) ถูกส่งผ่านจากแหล่งข่าว (Source) ไปยังผู้รับสาร (Receiver) ผ่านช่องทางการสื่อสาร (Communication Channel) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมบางอย่างของผู้รับสาร ช่องทางการรับรู้ข่าวสารหรือสื่อเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่สารออกจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ช่วงเวลา

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณากระบวนการเผยแพร่ นวัตกรรม โดยเฉพาะในแง่ของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Innovation Decision Process) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีได้เกิดขึ้นทันทีที่มีการเผยแพร่ นวัตกรรม แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นติดต่อกันในช่วงระยะเวลาที่นานพอสมควร มีนักวิชาการหลายท่านได้ลำดับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ และมีการปรับเปลี่ยนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นความรู้ (Knowledge Stage) คือ ขั้นตอนที่บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมเป็นครั้งแรกและได้แสวงหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ซึ่งรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรทางระบบสังคม เช่น ค่านิยม ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- ความรู้หรือตระหนักรู้ว่านวัตกรรมนั้นมีอยู่
- ความรู้ว่าจะใช้นวัตกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสม ในกรณีนี้ปริมาณความรู้ต้องมากขึ้นตามลำดับความซับซ้อนของนวัตกรรม ซึ่งได้จากสื่อหรือช่องทางทางการสื่อสารต่างๆ การติดต่อกับสังคมภายนอก เป็นต้น
- ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของนวัตกรรมนั้นๆ

โรเจอร์ส เชื่อว่า การติดต่อรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ การมีส่วนร่วมในสังคม และการติดต่อกับสังคมภายนอกมีบทบาทต่อบุคคลในการมีความรู้ความเข้าใจนวัตกรรมในขั้นนี้ (Rogers, 1973)

2. ขั้นการจูงใจ (Persuasion) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมนั้น บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมอย่างกระตือรือร้น และตีความหมายข้อมูลที่ได้มาพิจารณาพร้อมกับประสบการณ์ส่วนตัวทั้งในปัจจุบันและอนาคตว่า การที่จะรับนวัตกรรมนั้นมาใช้จะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรทั้งในปัจจุบันและอนาคต
3. ขั้นการตัดสินใจ (Decision) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลกระทำกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม การตัดสินใจอาจกระทำได้หลายครั้ง ในขั้นนี้บุคคลหรือเพื่อนที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมมาก่อนจะมีบทบาท รวมถึงการสาธิตการใช้นวัตกรรมเพื่อดูว่ามีประโยชน์พอที่จะยอมรับหรือไม่
4. ขั้นการนำไปปฏิบัติ (Implementation) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลปฏิบัติ หรือนำนวัตกรรมนั้นไปใช้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอก เมื่อความคิดใหม่ๆ ได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังจะมีการค้นหาข้อมูลในขั้นของการนำไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่จะให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคกับกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่งจะเริ่มใช้นวัตกรรม
5. ขั้นการยืนยัน (Confirmation) บุคคลจะแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนหรือยืนยันการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่กระทำไปแล้ว แต่บุคคลอาจจะเปลี่ยนการตัดสินใจเป็นตรงกันข้ามได้หากได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกับข้อมูลที่เขาได้รับ ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นหลังจากการตัดสินใจระยะเวลาหนึ่ง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ตลอดจนคำแนะนำจากเพื่อน บุคคลใกล้ชิดจะมีบทบาทมากขึ้นในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม

สมาชิกในระบบสังคม

หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่เป็นทางการ สมาชิกในองค์กร หรือในระบบสังคมย่อย ซึ่งสมาชิกจะรวมตัวกันเพื่อแสวงหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน หรือเพื่อกระทำการใดที่มีเป้าหมายร่วมกัน ระบบสังคมในการศึกษาการเผยแพร่ข่าวสารครั้งนี้หมายถึง กลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร นั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในการเผยแพร่ข่าวสาร

โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemakers, 1971) ได้กล่าวถึง บทบาทที่แตกต่างกันของสื่อแต่ละประเภท ดังนี้

1. สื่อแต่ละประเภท มีบทบาทแตกต่างกันในด้านการให้ความรู้ หรือในการจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ
2. สื่อแต่ละประเภทมีบทบาทต่อผู้รับข่าวสารเร็วและผู้รับข่าวสารช้าแตกต่างกัน
3. ในการเผยแพร่ข่าวสารบทบาทของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศด้อยพัฒนาแตกต่างกัน
4. ในการเผยแพร่ข่าวสาร บทบาทของสื่อภายนอกสังคม (Cosmopolite Channel) และสื่อภายในสังคม (Localite Channel) ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศด้อยพัฒนาจะแตกต่างกัน

สื่อหรือช่องทางการรับรู้ข่าวสาร เป็นวิถีทางที่จะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับ โดยปกติสื่อที่ใช้กันอยู่ทั่วไป แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ สื่อมวลชนและสื่อบุคคล (เสถียร เขย ประทับ , 2528)

1. สื่อมวลชน (Mass Media)

ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งแหล่งข่าวอาจเป็นบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลส่งข่าวสารไปยังผู้รับจำนวนมากๆได้อย่างรวดเร็ว

โรเจอร์ ได้กล่าวถึงสื่อมวลชนว่า มีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้และแพร่กระจายข่าวสารก่อให้เกิดความตระหนัก รับทราบเกี่ยวกับนวัตกรรม รวมทั้งสามารถเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ สำหรับสื่อมวลชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

โจเซฟ ที เคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนไว้ดังนี้

1. สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรง แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อมซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้
 - ความมีใจโน้มเอียง คือประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยม และความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อนที่จะมาสัมผัสกับสื่อมวลชน
 - การเลือกรับข่าวสารของประชาชน จะสอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะเลือกตีความหมายของสารตามความเชื่อ และค่านิยมเดิมที่ตนมีอยู่
 - อิทธิพลของบุคคล บางครั้งข่าวสารจากสื่อมวลชนจะผ่านสื่อบุคคล ก่อนจะไปถึงประชาชน ซึ่งบุคคลเหล่านี้มักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ทำให้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนอยู่มาก
 - กลุ่มและบรรทัดฐานของกลุ่ม
 - ระบบสื่อมวลชน
2. สื่อมวลชนเป็นเพียงแรงเสริมที่สนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้นและพร้อมที่จะแสดงออกมาเมื่อมีแรงจูงใจหรือเมื่อโอกาสเหมาะสม
3. สื่อมวลชนอาจเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้เล็กน้อย และมักเป็นทัศนคติที่ยังไม่มั่นคง อิทธิพลของสื่อมวลชนในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว
4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติให้แก่ประชาชนได้ ในกรณีที่บุคคลไม่เคยมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน

2. สื่อบุคคล (Personal Media)

หมายถึง ตัวบุคคลผู้นำข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เป็นช่องทาง การสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลเพื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้รับสารกับผู้รับสาร นับเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในขั้นตอนการจูงใจและตัดสินใจในกระบวนการตัดสินใจ เกี่ยวกับ นวัตกรรม

โรเจอร์ และเมย์เน็น (Rogers and Meynen, 1969) ได้ทำการวิจัยสื่อที่ก่อให้เกิด ความสัมฤทธิ์ผลในการเผยแพร่ นวัตกรรมในประเทศโคลัมเบีย พบว่า ในการเผยแพร่เทคนิคใหม่ๆ นั้น อิทธิพลของสื่อบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการตัดสินใจยอมรับ นวัตกรรม

รูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลในลักษณะเผชิญหน้า จัดเป็นแบบที่มีผลต่อการ ทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดที่จะปฏิบัติมากที่สุด สื่อมวลชนจะเป็นตัว เสริมสร้างความรู้เบื้องต้น ขณะที่สื่อบุคคลจะมีความสำคัญในการโน้มน้าวใจ จึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นแหล่งความคิดและเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่การ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมมักเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล

สำหรับปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการ เปลี่ยนทัศนคติของบุคคลมากกว่าการติดต่อสื่อสาร โดยผ่านสื่อมวลชนตามแนวความคิดของ ลาซาร์สเฟล และคณะ (Lazarsfeld et al., 1968 : 97) มี 4 ประการคือ

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงการสนทนา หรือรับฟังเป็นไปได้อย่างมากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ซึ่ง ผู้รับสารหลีกเลี่ยงไม่รับฟังเนื้อหาที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อของตน หรือเรื่องที่ตนไม่สนใจ ได้ง่าย
2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถปรับปรุง หรือ เปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้สนทนากันได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาที่สนทนานั้นได้รับการ ต่อต้านจากคู่สนทนา
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเอง จึงง่ายต่อ การชักจูงใจให้คล้อยตาม

4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจ และความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จัก และนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่เคยรู้จักมาก่อน แล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

3. สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media)

เป็นอีกสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งนี้เพราะสื่อเฉพาะกิจ เป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจจะเป็นไปในลักษณะการให้ความรู้และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสารที่กำหนดไว้แน่นอน สื่อเฉพาะกิจนี้ ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การสัมมนา เอกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์

แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อพันธุกรรม

ที่มาและความสำคัญของปัญหา GMOs

คำว่า “จีเอ็มโอ (GMOs)” เป็นคำย่อมาจากคำว่า Genetically Modified Organisms เทคโนโลยี GMOs คือ เทคโนโลยีชีวภาพที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับยีน (gene) หรือหน่วยพันธุกรรม และดีเอ็นเอ (DNA) ที่บางครั้งเรียกกันว่า สารพันธุกรรม เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือสร้างพันธุ์ของพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ โดยใช้เทคนิคการตัดต่อยีนเป็นหลัก ผลที่ได้คือสิ่งมีชีวิตที่มีคุณสมบัติเพิ่มเติมหรือต่างจากพันธุ์เดิม หรือ GMOs นั้นเอง เช่น มะเขือเทศที่เก็บรักษาได้นานหลังเก็บเกี่ยว มะละกอกที่มีความต้านทานต่อโรคที่เกิดจากไวรัส หรือข้าวโพดที่สร้างสารต้านแมลงศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง

การตัดต่อพันธุกรรม หรือ DNA เริ่มมีการทดลองวิจัยกันมาในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมตั้งแต่ยุคคริสต์ทศวรรษที่ 70 และเฟื่องฟูขึ้นมาพร้อมกับความรู้ความเข้าใจที่มากขึ้นในวิชาการด้านชีววิทยาโมเลกุล (Molecular Biology) และความก้าวหน้าของเทคนิคด้าน Genetic Engineering ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการทดสอบภาคสนามและเริ่มมีผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536

สินค้า GMOs มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างมาก เนื่องจากในอนาคตประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นในขณะที่พื้นที่ทางการเกษตรมีจำนวนเท่าเดิม ดังนั้น สินค้า GMOs จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยผลิตอาหารให้พอเพียงกับความต้องการของประชากรโลก เนื่องจากให้ผลผลิตที่สูง มีโอกาสลดปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืช (Agronomic Traits) และยังสามารถเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้กับสินค้าดั้งเดิมได้ (Quality Traits)

อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงความปลอดภัยและความเสี่ยงในการใช้ GMOs ควบคู่กันไปด้วยเนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อแนวโน้มการยอมรับของประชาชนผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ GMOs ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน

ข้อดีของ GMOs

GMOs คือผลผลิตจากความก้าวหน้าของวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และชีววิทยาระดับโมเลกุล (Molecular Biology) โดยเฉพาะพันธุวิศวกรรมศาสตร์ ที่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วจนถึงระดับสูงมาก สิ่งที่เป็นแรงผลักดันให้นักวิทยาศาสตร์และสถาบันวิจัยทั่วโลกทุ่มเทพลังความคิดและทุนวิจัยจำนวนมากเพื่อศาสตร์นี้ คือ ความมุ่งหมายที่จะพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรโลก ทั้งทางด้านโภชนาการ การแพทย์ และสาธารณสุข

ความสำเร็จแห่งการพัฒนาศาสตร์ดังกล่าว มีรูปธรรม คือ การยกระดับคุณภาพอาหาร ยา เทคโนโลยีทางการแพทย์ และในภาวะที่จำนวนประชากรโลกเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ในขณะที่พื้นที่การผลิตลดลง พันธุวิศวกรรมเป็นเทคโนโลยีที่ดีที่สุดอันหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารและยาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เนื่องจากประสิทธิภาพของพันธุวิศวกรรมเป็นที่ยอมรับว่า สามารถช่วยเพิ่มอัตราผลผลิตต่อพื้นที่สูงชันมากกว่าการผลิตในรูปแบบดั้งเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การเกษตรในสหรัฐอเมริกา และด้วยการที่พันธุวิศวกรรม สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ดังกล่าว จึงมีการกล่าวกันว่าพันธุวิศวกรรมคือการปฏิวัติครั้งใหญ่ในด้านการเกษตร และการแพทย์ ที่เรียกว่า Genomic Revolution

GMOs ที่ได้รับการพัฒนาจนเสร็จสมบูรณ์แล้ว และกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ได้นำมาใช้ประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่

ประโยชน์ต่อเกษตรกร

1. ทำให้เกิดพืชสายพันธุ์ใหม่ที่มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม เช่น ทนต่อศัตรูพืช หรือมีความสามารถในการป้องกันตนเองจากศัตรูพืช เช่น เชื้อไวรัส เชื้อรา แบคทีเรีย แมลงศัตรูพืช หรือแม้แต่ยาฆ่าแมลงและยาปราบวัชพืช หรือในบางกรณีอาจเป็นพืชที่ทนแล้ง ทนดินเค็ม ดินเปรี้ยว คุณสมบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร เราเรียกลักษณะเช่นนี้ว่าเป็น Agronomic Traits

2. ทำให้เกิดพืชสายพันธุ์ใหม่ที่มีคุณสมบัติเหมาะแก่การเก็บรักษาเป็นเวลานาน ทำให้สามารถอยู่ได้นานวัน และขนส่งได้เป็นระยะทางไกล โดยไม่เน่าเสีย เช่น มะเขือเทศที่สุกช้า หรือแม้จะสุกแต่ก็ไม่งอม เนื้อยังแข็งและกรอบ ไม่งอมหรือละเมื่อไปถึงมือผู้บริโภค ลักษณะนี้ถือว่าเป็น Agronomic Traits เช่นเดียวกัน เพราะให้ประโยชน์แก่เกษตรกร และผู้จำหน่าย สินค้า GMOs ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้อยู่ในจำพวกข้อ 1 หรือข้อ 2 ที่กล่าวนี้

ประโยชน์ต่อผู้บริโภค

3. ทำให้เกิดพันธุ์พืช ผักหรือผลไม้ที่มีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นในทางโภชนาการ เช่น ส้มหรือมะนาวที่มีวิตามินซีเพิ่มมากขึ้น หรือผลไม้ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิม ลักษณะเหล่านี้เป็นการเพิ่มคุณค่าเชิงปริมาณ (Quality Traits)

4. ทำให้เกิดพันธุ์พืชใหม่ๆที่มีคุณค่าในเชิงพาณิชย์ เช่น ดอกไม้ หรือพืชจำพวกไม้ประดับสายพันธุ์ใหม่ที่มีรูปร่างแปลกกว่าเดิม ขนาดใหญ่กว่าเดิม สีสันทันเปลี่ยนไปจากเดิม หรือมีความคงทนกว่าเดิม ซึ่งถือว่าเป็น Quality Traits เช่นกัน

GMOs ที่มีลักษณะที่กล่าวมาในข้อ 3 และข้อ 4 นี้ในบางประเทศเช่น สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นเริ่มมีจำหน่ายเป็นสินค้าแล้ว และคาดว่าจะมีความแพร่หลายมากขึ้นในช่วงหลายปีต่อจากนี้ ทั้งหมดที่กล่าวมาตั้งแต่ข้อ 1-4 นี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นการลดขั้นตอนการผลิตพันธุ์พืช ซึ่งในหลายกรณีหากช่วงชีวิตของพืชยาว ทำให้ต้องกินเวลานานกว่าจะได้ผลเนื่องจากต้องมีการคัดเลือกหลายครั้ง การทำ GMOs ทำให้ขั้นตอนนี้เร็วและแม่นยำยิ่งขึ้นกว่าเดิมมาก

ประโยชน์ต่ออุตสาหกรรม

5. คุณสมบัติของพืชที่ทำให้ลดการใช้สารเคมี และช่วยให้ได้พืชผลมากขึ้นกว่าเดิมมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง วัตถุประสงค์ที่มาจากภาคเกษตรเช่น กากถั่วเหลืองอาหารสัตว์จึงมีราคาถูกลง ทำให้เพิ่มอำนาจในการแข่งขัน

6. นอกจากพืชแล้ว ยังมี GMOs หลายชนิดที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ในอุตสาหกรรมอาหาร เช่น เอ็นไซม์ที่ใช้ในการผลิตน้ำผักและผลไม้ หรือเอ็นไซม์โคโมซินที่ใช้ในการผลิตเนยแข็งแทบทั้งหมดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จาก GMOs และมีมาเป็นเวลานานแล้ว

7. การผลิตวัคซีน หรือยาชนิดอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมยาปัจจุบันนี้ล้วนแล้วแต่ใช้ GMOs แทบทั้งสิ้น

ประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม

8. เมื่อพืชมีคุณสมบัติสามารถป้องกันศัตรูพืชได้เอง อัตราการใช้สารเคมีเพื่อปราบศัตรูพืชก็จะลดน้อยลงจนถึงไม่ต้องใช้เลย ทำให้ลดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช และลดอันตรายต่อเกษตรกรเองที่เกิดขึ้นจากพิษของการฉีดสารเหล่านั้นในปริมาณมาก (ยกเว้นบางกรณีเช่น พืชที่ต้านทานยาปราบวัชพืชที่อาจมีโอกาทำให้เกิดแนวโน้มในการใช้สารปราบวัชพืชของบางบริษัทมากขึ้น ซึ่งขณะนี้กำลังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่)

9. หากยอมรับว่าการปรับปรุงพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์พืชเป็นการเพิ่มความหลากหลายของสายพันธุ์ใหม่ให้มากขึ้นแล้วการพัฒนา GMOs ก็ย่อมมีผลทำให้เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นเช่นกัน เนื่องจากยีนที่มีคุณสมบัติเด่นได้รับการคัดเลือกให้มีโอกาสแสดงออกได้ในสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์มากขึ้น

ข้อเสียของ GMOs

คือ มีความเสี่ยงและความซับซ้อนในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เพื่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษ แม้ว่าในขณะนี้ยังไม่มีรายงานว่ามีผู้ใดได้รับอันตรายจากการบริโภคอาหาร GMOs แต่ความกังวลต่อความเสี่ยงของการใช้ GMOs เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เช่น กรณีดังต่อไปนี้

ความเสี่ยงต่อผู้บริโภค

1. สารอาหารจาก GMOs อาจมีสิ่งปนเปื้อนที่เป็นอันตราย เช่น เคยมีข่าวว่ากรดอะมิโน L- Tryptophan ของบริษัท Showa Denko ทำให้ผู้บริโภคในสหรัฐเกิดอาการป่วยและล้มตาย อย่างไรก็ตาม กรณีที่เกิดขึ้นนี้แท้จริงแล้วเป็นผลมาจากความบกพร่องในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทำให้มีสิ่งปนเปื้อนหลงเหลืออยู่หลังจากกระบวนการทำให้บริสุทธิ์ มิใช่ตัว GMOs ที่เป็นอันตราย

2. ความกังวลในเรื่องของพาหะของสารพิษ เช่น ความกังวลที่ว่า DNA จากไวรัสที่ใช้ในการทำ GMOs อาจเป็นอันตราย เช่น การทดลองของ DR. Pusztai ที่ทดลองให้หนูกินมันฝรั่งดิบที่มี lectin และพบว่าหนูมีภูมิคุ้มกันลดลง และมีอาการบวมผิดปกติของลำไส้ ซึ่งงานชิ้นนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสูง โดยนักวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการออกแบบการทดลองและวิธีการทดลองบกพร่อง ไม่ได้มาตรฐานตามหลักทฤษฎีวิทยาศาสตร์ ในขณะนี้เชื่อว่ากำลังมีความพยายามที่จะดำเนินการทดลองที่รัดกุมมากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้มากขึ้น และจะสามารถสรุปได้ว่าผลที่ปรากฏมาจากการดัดแปลงทางพันธุกรรมหรืออาจเป็นเพราะเหตุผลอื่น

3. สารอาหารจาก GMOs อาจมีคุณค่าทางโภชนาการไม่เท่าอาหารปกติในธรรมชาติ เช่น รายงานที่ว่าถั่วเหลืองที่ตัดต่อพันธุกรรมมี Isoflavone มากกว่าถั่วเหลืองธรรมดาเล็กน้อย ซึ่งสารชนิดนี้เป็นกลุ่มของสาร Phytoestrogen (ฮอร์โมนพืช) ทำให้มีความกังวลว่า การเพิ่มขึ้นของฮอร์โมน estrogen อาจทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือไม่ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กทารก จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาผลกระทบของการเพิ่มปริมาณของสาร Isoflavone ต่อกลุ่มผู้บริโภคด้วย

4. ความกังวลต่อการเกิดสารภูมิแพ้ (allergen) ซึ่งอาจได้มาจากแหล่งเดิมของยีนที่นำมาใช้ทำ GMOs นั้น ตัวอย่างที่เคยมีเช่น การใช้ยีนจากถั่ว Brazil Nut มาทำ GMOs เพื่อเพิ่มคุณค่าโปรตีนในถั่วเหลืองสำหรับเป็นอาหารสัตว์ จากการศึกษาที่มีขึ้นก่อนที่จะมีการผลิตออกจำหน่ายพบว่าถั่วเหลืองชนิดนี้อาจทำให้คนกลุ่มหนึ่งเกิดอาการแพ้เนื่องจากได้รับโปรตีนที่เป็นสารภูมิแพ้จากถั่ว Brazil Nut บริษัทจึงได้ระงับการพัฒนา GMOs ชนิดนี้ไป อย่างไรก็ตาม พืช GMOs อื่นๆ ที่มีจำหน่ายอยู่ทั่วไปในโลกในขณะนี้ เช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพดนั้นได้รับการประเมินแล้วว่า อัตราความเสี่ยงไม่แตกต่างจากถั่วเหลืองและข้าวโพดที่ปลูกอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน

5. การตัดต่อพันธุกรรมในสัตว์ปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือไม่? ในบางกรณีวัว หมู รวมทั้งสัตว์ชนิดอื่นที่ได้รับ recombinant growth hormone อาจมีคุณภาพที่แตกต่างไปจากธรรมชาติ และ/หรือมีสารตกค้างหรือไม่ ขณะนี้ยังไม่มีข้อยืนยันชัดเจนในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม สัตว์ที่มีระบบสรีรวิทยาที่ซับซ้อนมากกว่าพืช และเชื้อจุลินทรีย์ ทำให้การตัดต่อพันธุกรรมในสัตว์ อาจทำให้เกิดผลกระทบอื่นๆที่ไม่คาดคิดได้ โดยอาจทำให้สัตว์มีลักษณะและคุณสมบัติเปลี่ยนไป และมีผลทำให้สารพิษอื่นๆที่เป็นสารตกค้างที่ไม่ปรารถนาขึ้นได้ การตัดต่อพันธุกรรมในสัตว์ที่เป็นอาหารโดยตรง จึงควรต้องมีการพิจารณาขั้นตอนการประเมินความปลอดภัยที่ครอบคลุมมากกว่า เชื้อจุลินทรีย์และพืช

6. ความกังวลเกี่ยวกับการดื้อยา กล่าวคือ เนื่องจากใน maker gene มักจะใช้อยีนที่สร้างสารต่อต้านปฏิชีวนะ (antibiotic resistance) ดังนั้น จึงมีผู้กังวลว่าพืชใหม่ที่ได้ อาจมีสารต่อต้านปฏิชีวนะอยู่ด้วย ทำให้มีคำถามว่า

6.1 ถ้าผู้บริโภคอยู่ในระหว่างการรับประทานยาปฏิชีวนะอยู่ อาจจะทำให้การรักษาไม่ได้อผลหรือไม่ เนื่องจากมีสารต้านทานยาปฏิชีวนะอยู่ในร่างกาย ซึ่งเป็นปัญหาที่นักวิทยาศาสตร์กล่าวว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยและสามารถแก้ไขหรือหลีกเลี่ยงได้

6.2 ถ้าเชื้อแบคทีเรียที่ตามปกติมีอยู่ในร่างกายคน ได้รับ maker gene ดังกล่าวเข้าไปโดยผนวก (Integrate) เข้าอยู่ในโครโมโซมของตนเอง ก็จะทำให้เกิดแบคทีเรียสายพันธุ์ใหม่ที่ดื้อยาปฏิชีวนะได้ ขณะนี้นักวิทยาศาสตร์จึงได้คิดค้นวิธีใหม่ที่ไม่ต้องใช้ Selectable maker ที่เป็นสารต่อต้านปฏิชีวนะ หรือ บางกรณีก็สามารถนำยีนส่วนที่สร้างสารต่อต้านปฏิชีวนะออกไปได้ ก่อนที่จะเข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร

7. ความกังวลเกี่ยวกับการที่ยีน 35S promoter และ NOS terminator ที่อยู่ในเซลล์ของ GMOs จะหลุดรอดจากการย่อยภายในกระเพาะอาหารและลำไส้ เข้าสู่เซลล์ปกติของที่รับประทานเข้าไป แล้วเกิด active ขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของยีนในมนุษย์ ซึ่งข้อนี้จากผลการทดลองที่ผ่านมายืนยันได้ว่า ไม่น่ากังวลเนื่องจากมีโอกาสเป็นไปได้น้อยที่สุด

8. อย่างไรก็ตาม อาจจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังบ้างในบางกรณี เช่น เด็กอ่อนที่มีระบบทางเดินอาหารที่สั้นกว่าผู้ใหญ่ทำให้การย่อยอาหาร โดยเฉพาะ DNA ในอาหาร เป็นไปโดยไม่สมบูรณ์เมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ ในข้อนี้แม้ว่าจะมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดอันตรายค่อนข้างต่ำ แต่ก็ควรมีการวิจัยโดยละเอียดต่อไป

ความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อม

9. มีความกังวลว่าสารพิษบางชนิดที่ใช้ปราบแมลงศัตรูพืช เช่น BT toxin ที่มีอยู่ใน GMOs บางชนิดอาจมีผลกระทบต่อแมลงที่มีประโยชน์ชนิดอื่นๆ เช่น ผลการทดลองของ Losey แห่งมหาวิทยาลัย Cornell ที่กล่าวถึงการศึกษผลกระทบของสารฆ่าแมลงของเชื้อ Bacillus Thuringiensis (บีที) ในข้าวโพดตัดต่อพันธุกรรมที่มีต่อผีเสื้อ Monarch ซึ่งการทดลองเหล่านี้ทำให้ห้องทดลองภายใต้สภาพเงื่อนไขที่บีบเค้น และได้ให้ผลในขั้นต้นเท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทดลองภาคสนามเพื่อให้ทราบผลที่มีนัยสำคัญ ก่อนที่จะมีการสรุปผลและนำไปขยายความ

10. ความกังวลต่อการถ่ายเทยีนออกสู่สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากมีสายพันธุ์ใหม่ที่เหนือกว่าสายพันธุ์ดั้งเดิมในธรรมชาติ หรือลักษณะสำคัญบางอย่างถูกถ่ายทอดไปยังสายพันธุ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือแม้กระทั่งการทำให้เกิดการดื้อยาปราบวัชพืช เช่น ที่กล่าวกันว่าทำให้เกิด Super bug หรือ Super weed เป็นต้น ในขณะที่มีการวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับการถ่ายเทของยีน แต่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้

ความกังวลในด้านเศรษฐกิจ – สังคม

ความกังวลอื่นๆนั้นมักเป็นเรื่องนอกเหนือวิทยาศาสตร์ เช่น ในเรื่องการครอบงำโดยบริษัทข้ามชาติที่มีสิทธิบัตร ถือครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับ GMOs ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหาร ตลอดจนปัญหาความสามารถในการพึ่งตนเองของประเทศในอนาคต ที่มักถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงโดย NGOs และปัญหาในเรื่องการกีดกันสินค้า GMOs ในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาของประเทศไทยอยู่ในปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพลิน ศรีธนากรแก้ว (2537) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชากรในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อโทรทัศน์ ในระดับปานกลาง และมีระดับการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไป ตามระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ระดับการเปิดรับข่าวสารทางโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

บุษบา ภูสกุล (2536) ได้ศึกษาถึง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ได้ โดยทัศนคติมีอิทธิพลในทางลบ ในขณะที่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีอิทธิพลในทางบวก

สุภาวิณี จุตระกูล (2537) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ และงานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภท การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน บุคคลในครอบครัว โปสเตอร์ งานนิทรรศการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมอาชีพ และแผ่นพับมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการเปิดรับสารจากทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ แต่ไม่พบความแตกต่างทางด้านพฤติกรรมการเปิดรับสาร

ในผู้ที่มีการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ประเภทวิทยุ และนิตยสาร และจากสื่อเฉพาะกิจประเภทการจัดนิทรรศการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แคลปเปอร์ (Klapper 1960) ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติการสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุสำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือผ่านปัจจัยและผ่านอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆมากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆของสาร แหล่งสารหรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

ศาสตราจารย์โรมัส เจ โสแบน ระบุว่า ทัศนคติ และความเข้าใจของผู้บริโภคต่อเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากประเภทของข้อมูลข่าวสารที่สื่อ นำเสนอ ความมั่นใจในมาตรการป้องกันของรัฐบาล และความนิยมของแต่ละวัฒนธรรม การวิจัยบ่งชี้ว่าผู้บริโภคจากภูมิภาคต่างๆของโลกมีการรับรู้ และความเข้าใจต่อเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตรแตกต่างกันมาก นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการรับรู้ของผู้บริโภคต่อเทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตอาหาร และเสนอแนวทางในการสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภค ผลผลิตการเกษตรรุ่นแรกๆที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพได้ออกไปสู่ตลาดโลกแล้ว ผลผลิตเหล่านี้ได้รับการตอบสนองอย่างเย็นชาในบางภูมิภาคของโลก แต่จนถึงขณะนี้ แม้ว่าได้มีข่าวพาดหัวที่น่าตื่นเต้นตามหน้าหนังสือพิมพ์ เมื่อเร็วๆนี้ ตลาดอเมริกาเหนือก็ยังสงบเงียบ ขณะที่อาหารซึ่งมีส่วนประกอบที่พัฒนาด้วยเทคโนโลยีชีวภาพเริ่มออกวางจำหน่ายตามร้านค้า จากผลการสำรวจผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยุโรป ปรากฏชัดว่า การรับรู้ของผู้บริโภคต่ออาหาร ที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากประเภทของข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อมั่นในรัฐบาล และความนิยมของแต่ละวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตามทัศนคติของประชาชนต่อเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตรยังแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละประเทศ ผู้บริโภคจากแคนาดา ฟินแลนด์ อิตาลี ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส และสหรัฐอเมริกา มองเทคโนโลยีชีวภาพในแง่ดีมากกว่าประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ เทคโนโลยีชีวภาพได้รับการสนับสนุนน้อยกว่านี้มากในออสเตรเลีย เดนมาร์ก เยอรมันนี และสวีเดน มีสองประเทศคือ สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ที่เคยมีความรู้สึกค่อนข้างดีต่อเทคโนโลยีชีวภาพ แต่ในระยะปีกว่าๆที่ผ่านมา กลับมองในแง่ร้ายมากขึ้น สหราชอาณาจักรมีความรู้สึกเชิงลบมากขึ้น ด้วยสาเหตุหลายประการ ซึ่งรวมถึงผลกระทบจากโรควัวบ้า การที่เจ้าฟ้าชายชาร์ลส์แสดงความเห็นต่อต้านเทคโนโลยีชีวภาพ ความตื่นตระหนกของผู้จำหน่ายปลีกอาหารและขายงานที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มรณรงค์ ทำให้ฝรั่งเศสมีทัศนคติในแง่ลบมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรฝรั่งเศสต่อต้านฉีดยาฆ่าแมลงจากสหรัฐฯและการต่อต้านทางวัฒนธรรมของฝรั่งเศสที่ขยายออกไปถึงสิ่งที่พวกเขามองว่าโลกาภิวัตน์ของแหล่งอาหาร

การสำรวจหลายครั้งในสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นอย่างคงที่ว่า ผู้บริโภคชาวอเมริกันสองในสามถึงสามในสี่ของจำนวนทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีชีวภาพและประมาณสามในสี่แสดงความเต็มใจอย่างแน่วแน่ที่จะซื้อผลิตภัณฑ์การเกษตรปลอดแมลงที่พัฒนาขึ้นมาโดยเทคโนโลยีชีวภาพ เหตุผลหนึ่ง ที่ระบุไว้ถึงความเต็มใจซื้อคือ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ใช้จ่ายกำจัดศัตรูพืชที่เป็นสารเคมีน้อยลง เสี่ยงสนับสนุนมากที่สุดมาจากกลุ่มผู้ชาย และผู้มีการศึกษาค่อนข้างสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดวิธีการศึกษาออกเป็น 3 วิธีการ คือ

1. การศึกษาจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร
2. การศึกษาจากข่าวทางหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) จากหนังสือพิมพ์ อาทิ ไทยรัฐ เดลินิวส์ กรุงเทพธุรกิจ มติชน ข่าวสด แนวหน้า และนิตยสารต่างๆ
3. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,668,561 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ 50 เขต (ตัวเลขจำนวนประชากรเป็นตัวเลขที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นสถิติจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยการสำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2543) ได้แก่

1. คลองเตย	11. ทวีวัฒนา	21. บางซื่อ	31. พระนคร	41. วัฒนา
2. คลองสาน	12. ทุ่งครุ	22. บางนา	32. พระโขนง	42. สะพานสูง
3. คลองสามวา	13. ธนบุรี	23. บางบอน	33. ภาษีเจริญ	43. สาทร
4. คันนายาว	14. บางกะปิ	24. บางพลัด	34. มีนบุรี	44. สายไหม
5. จตุจักร	15. บางกอกน้อย	25. บางรัก	35. ยานนาวา	45. สัมพันธวงศ์
6. จอมทอง	16. บางกอกใหญ่	26. บึงกุ่ม	36. ราชเทวี	46. สวนหลวง
7. ดอนเมือง	17. บางขุนเทียน	27. ปทุมวัน	37. ราษฎร์บูรณะ	47. หนองจอก
8. ดินแดง	18. บางเขน	28. ประเวศ	38. ลาดกระบัง	48. หนองแขม
9. ดุสิต	19. บางคอแหลม	29. ป้อมปราบฯ	39. ลาดพร้าว	49. หลักสี่
10. ดลิ่งชัน	20. บางแค	30. พญาไท	40. วังทองหลาง	50. ห้วยขวาง

กลุ่มตัวอย่าง

ได้มาจากการเปิดตารางแสดงจำนวนตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์ , 2537) จำแนกตามระดับความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่าง 95 % โดยยอมให้เกิดความผิดพลาดได้ไม่เกิน 5% กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาไม่น้อยกว่า 400 คน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 404 คน

วิธีการเลือกตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1.1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเลือกจากเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 20 เขต จากทั้งหมด 50 เขต ดังนี้

1. คลองสาน	11. ปทุมวัน
2. คลองเตย	12. ป้อมปราบศัตรูพ่าย
3. จตุจักร	13. พญาไท
4. ดินแดง	14. พระโขนง
5. ดุสิต	15. ภาษีเจริญ
6. บางกอกใหญ่	16. ยานนาวา
7. บางกะปิ	17. ราชเทวี
8. บางเขน	18. ลาดพร้าว
9. บางแค	19. สาทร
10. บางรัก	20. หลักสี่

1.2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตพื้นที่ จำนวนเท่าๆกัน คือ เขตละไม่น้อยกว่า 20 คน

1.3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตพื้นที่ที่กำหนด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ตัวแปรตาม ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

สมมติฐานที่ 3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)
ตัวแปรตาม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานที่ 4 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทักษะเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)
ตัวแปรตาม ทักษะเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานที่ 5 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)
ตัวแปรตาม การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานที่ 6 ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และ ทักษะ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และ ทักษะ
ตัวแปรตาม การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลซึ่งได้จากการค้นคว้า และดัดแปลงจากแนวความคิดและงานวิจัยที่ใกล้เคียงที่มีผู้วิจัยมาก่อนหน้านี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
- ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
- ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถามที่ได้เขียนเรียบเรียงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมในการเก็บข้อมูลจริง
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบหาความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้จริงกับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 ชุด เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละข้อแต่ละตอนของแบบสอบถาม สามารถสื่อ

ความหมายตรงตามที่คุณวิจัยต้องการ และคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากหรือง่ายเพียงใด หลังจากนั้นจึงนำมาทดสอบหาความเชื่อถือได้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.1 ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของความรู้เรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ผู้วิจัยคำนวณโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson's Method) สำหรับแบบสอบถามมีการให้คะแนนในแต่ละข้อเป็นแบบ 0,1 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534)

$$\text{สูตร KR 21} = r_{tt} = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[\frac{1 - \frac{\sum X(K-X)}{KS^2}}{KS^2} \right]$$

เมื่อ K = จำนวนข้อ
 S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ
 \bar{X} = คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ

2.2 สำหรับการทดสอบความน่าเชื่อถือในส่วนของทัศนคติที่มีต่อสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ใช้วิธีการหาค่าความเที่ยงตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha)ของครอนบาค (Cronbach) สำหรับแบบทดสอบชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้สูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ , 2534)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[\frac{1 - \frac{\sum V_i}{V_t}}{V_t} \right]$$

เมื่อ K คือ จำนวนข้อ
 V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

จากการทดสอบได้ค่าความเชื่อถือได้ ดังนี้

- แบบสอบถามส่วนที่ 2 = 0.85
- แบบสอบถามส่วนที่ 3 = 0.71
- แบบสอบถามส่วนที่ 4 = 0.73
- แบบสอบถามส่วนที่ 5 = 0.32

สรุปผลการทดสอบแบบสอบถามส่วนที่ 2 3 และ 4 ใช้ได้ แต่สำหรับแบบสอบถามส่วนที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงโดยเพิ่มจำนวนข้อและลักษณะของคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของแบบสอบถามผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทั้งผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 5 คน ซึ่งได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนออกเก็บข้อมูลจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้สละเวลาตอบแบบสอบถามและขอรับคืนทันที

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสาร

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารต่างๆไปจากสื่อมวลชน ได้มาจากการนำคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับสารจากสื่อมวลชน ดังนี้

- ความบ่อยครั้งในการเปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่อสัปดาห์

ทุกวัน	5	คะแนน
4-6 วัน	4	คะแนน
1-3 วัน	3	คะแนน
น้อยกว่า 1 วัน	2	คะแนน
ไม่เปิดรับ	1	คะแนน

- ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ และวิทยุต่อวัน

มากกว่า 5 ชั่วโมง	5	คะแนน
3-5 ชั่วโมง	4	คะแนน
1-3 ชั่วโมง	3	คะแนน
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	2	คะแนน
ไม่เปิดรับ	1	คะแนน

- ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่อวัน

มากกว่า 2 ชั่วโมง	5	คะแนน
1-2 ชั่วโมง	4	คะแนน
30-59 นาที	3	คะแนน
น้อยกว่า 30 นาที	2	คะแนน
ไม่เปิดรับ	1	คะแนน

- นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33	การเปิดรับข่าวสารระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67	การเปิดรับข่าวสารระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00	การเปิดรับข่าวสารระดับสูง

2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) จากสื่อมวลชนได้มาจากการนำคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารต่อสัปดาห์ ซึ่งมีการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
น้อย	3	คะแนน
น้อยมาก	2	คะแนน
ไม่เคยได้รับเลย	1	คะแนน

- นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33	การเปิดรับข่าวสารระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67	การเปิดรับข่าวสารระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00	การเปิดรับข่าวสารระดับสูง

3. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

การวัดความรู้ที่มีต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)โดยมีเกณฑ์การวัดดังนี้

ตอบถูกได้	1	คะแนน
ตอบผิดได้	0	คะแนน

- นำความรู้รวมที่ได้มากำหนดระดับความรู้สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ความรู้ต่ำ	ไม่เกิน 3.00	คะแนน
ความรู้ปานกลาง	3.01 – 7.00	คะแนน
ความรู้สูง	มากกว่า 7.01	คะแนน

- นำความรู้มาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ

ค่าเฉลี่ย 0 – 0.33	ความรู้ต่ำ
ค่าเฉลี่ย 0.34 – 0.66	ความรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.67	ความรู้สูง

4. ทศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ในการวัดทัศนคติที่มีต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

- นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาจัดระดับทัศนคติเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	ทัศนคติเชิงบวกมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	ทัศนคติเชิงบวก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	ทัศนคติเป็นกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	ทัศนคติเชิงลบ
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	ทัศนคติเชิงลบมาก

5. การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ข้อ 5.1 -5.7 ใช้วิธีการ โดยมีเกณฑ์การวัดดังนี้

ใช่	1	คะแนน
ไม่ใช่	0	คะแนน

- นำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ

ค่าเฉลี่ย 0 - 0.33	ยอมรับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.34 - 0.66	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.67	ยอมรับมาก

ข้อ 5.8 ใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับดังนี้

ยอมรับอย่างยิ่ง	5	คะแนน
ยอมรับ	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่ยอมรับ	2	คะแนน
ไม่ยอมรับอย่างยิ่ง	1	คะแนน

- นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดแบบ Likert Scale มาจัดระดับการยอมรับ เป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	ยอมรับอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	ยอมรับ
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	ยอมรับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	ไม่ยอมรับ
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	ไม่ยอมรับอย่างยิ่ง

เมื่อนำคะแนนของการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) จากข้อ 5.1 - 5.8 มาทำแบ่งระดับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) และหาค่าเฉลี่ยรวมแบ่งเป็น 5 ระดับ

ยอมรับมากที่สุด	11 - 12	คะแนน
ยอมรับมาก	9 - 10	คะแนน
ยอมรับปานกลาง	6 - 8	คะแนน
ยอมรับน้อย	3 - 5	คะแนน
ยอมรับน้อยที่สุด	ไม่เกิน 2	คะแนน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่สัมภาษณ์มาแล้ว คัดเลือกแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ ตอบตรงประเด็นคำถาม และตรงตามเงื่อนไขของการสุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาประมวลผล
2. นำคำตอบที่ได้จากการสำรวจในแบบสอบถามมาจัดกลุ่มคำตอบ (Tabulation) สำหรับคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) แล้วตั้งรหัสให้กับกลุ่มคำตอบที่จัดไว้
3. ลงรหัสข้อมูล (Coding) ในแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
4. ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และนำเสนอข้อมูลโดยตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัว การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

2. แบบวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าความแตกต่างโดยใช้ T-Test, One Way Anova และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

การเสนอรายงานผลการวิจัย เรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตอนที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตอนที่ 5 การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	203	50.2
หญิง	201	49.8
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 203 คน (ร้อยละ 50.2) และเป็นเพศหญิงจำนวน 201 คน (ร้อยละ 49.8)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
15-19 ปี	46	11.4
20-24 ปี	87	21.5
25-29 ปี	122	30.2
30-34 ปี	77	19.1
35-39 ปี	35	8.7
40 ปีขึ้นไป	37	9.2
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมามีอายุระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 21.5 อันดับที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี มีร้อยละ 19.1

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	1.7
ม.1-ม.3 หรือเทียบเท่า	19	4.7
ม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้นหรือเทียบเท่า	43	10.6
อนุปริญญา ปวส.ปวท. ปกศ.สูง	33	8.2
ปริญญาตรี	239	59.2
สูงกว่าปริญญาตรี	63	15.6
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 3 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 59.2 ซึ่งมีจำนวนมากเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 15.6 ส่วนในระดับม.4-ม.6 ปกศ.ต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวนลดหลั่นลงไปคือ ร้อยละ 10.6

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน นักศึกษา	103	25.5
แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน)	9	2.2
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	11.9
พนักงานบริษัทเอกชน	172	42.6
ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ	27	6.7
รับจ้างทั่วไป/งานบริการ	22	5.4
อื่นๆ	22	5.4
ไม่ระบุ	1	0.2
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน ร้อยละ 42.6 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 25.5 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 11.9 และอาชีพค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ ร้อยละ 6.7

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ความถี่
น้อยกว่า 5,000 บาท	85	21.0
5,001 – 10,000 บาท	93	23.0
10,001 – 15,000 บาท	71	17.6
15,001 – 20,000 บาท	54	13.4
20,001 – 25,000 บาท	32	7.9
มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป	65	16.1
ไม่ระบุ	4	1.0
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ระดับ 5,001 – 10,001 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 21.0 และอันดับที่ 3 คือมีรายได้ จำนวน 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 17.6

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

2.1 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารมากที่สุดจำแนกตามประเภทสื่อ

สื่อ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	246	60.9
วิทยุ	36	8.9
หนังสือพิมพ์	100	24.8
นิตยสาร	10	2.5
สื่อบุคคล	6	1.5
อื่นๆ	6	1.5
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากโทรทัศน์ ในระดับสูงร้อยละ 60.9 รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 24.8 และวิทยุ ร้อยละ 8.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารทั่วไปในแต่ละสัปดาห์

การเปิดรับ ข่าวสารทั่วไปใน แต่ละสัปดาห์	โทรทัศน์		วิทยุ		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	295	73.0	195	48.3	213	52.7	24	5.9
4-6 วัน	50	12.4	54	13.4	50	12.4	28	6.9
1-3 วัน	50	12.4	89	22.0	108	26.7	130	32.2
น้อยกว่า 1 วัน	4	1.0	36	8.9	26	6.4	110	27.2
ไม่ดูเลย	5	1.2	30	7.4	7	1.7	112	27.7
รวม	404	100.0	404	100.0	404	100.0	404	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ทุกวัน ร้อยละ 73.0 เปิดรับสื่อวิทยุทุกวัน ร้อยละ 48.3 เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ทุกวัน ร้อยละ 52.7 และเปิดรับนิตยสารทุกวันเพียงร้อยละ 5.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์และวิทยุในแต่ละวัน

การเปิดรับข่าวสาร ในแต่ละวัน	ประเภทสื่อมวลชน			
	โทรทัศน์		วิทยุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 5 ชั่วโมง	63	15.8	-	-
3-5 ชั่วโมง	111	27.8	66	17.6
1-3 ชั่วโมง	179	44.9	62	16.6
30 นาที - 1 ชั่วโมง	45	11.3	135	36.1
ไม่ระบุ	1	0.3	111	29.7
รวม	399	100.0	374	100.0

จากตารางที่ 8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ใช้ระยะเวลา 1-3 ชั่วโมง ร้อยละ 44.9 ส่วนสื่อวิทยุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาเปิดรับสารในแต่ละวัน ตั้งแต่ 30 นาที - 1 ชั่วโมง ร้อยละ 36.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสารในแต่ละวัน

การเปิดรับข่าวสาร ในแต่ละวัน	ประเภทสื่อมวลชน			
	หนังสือพิมพ์		นิตยสาร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 2 ชั่วโมง	-		-	-
1-2 ชั่วโมง	21	5.3	44	15.1
30 นาที – 59 นาที	113	28.5	89	30.5
น้อยกว่า 30 นาที	143	36.0	85	29.1
ไม่ระบุ	120	30.2	74	25.3
รวม	397	100.0	292	100.0

จากตารางที่ 9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ใช้ระยะเวลาน้อยกว่า 30 นาที ร้อยละ 36.0 และสื่อ นิตยสารกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาเปิดรับในแต่ละวัน เป็นเวลา 30 นาที – 59 นาที คิดเป็นร้อยละ 30.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อประเภทต่างๆ

ระดับการเปิดรับ	โทรทัศน์		วิทยุ		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		สื่ออื่นๆ	
	จำนวน	\bar{x}	จำนวน	\bar{x}	จำนวน	\bar{x}	จำนวน	\bar{x}	จำนวน	\bar{x}
มากที่สุด	55	13.6	47	11.6	8	2.0	4	1.0	1	0.2
มาก	104	25.7	47	11.6	77	19.1	15	3.7	24	5.9
ปานกลาง	137	33.9	102	25.2	128	31.7	91	22.5	148	36.6
น้อย	77	19.1	100	24.8	111	27.5	83	20.5	197	48.8
น้อยที่สุด	31	7.7	108	26.7	80	19.8	211	52.2	34	8.4
\bar{x}	3.24		2.57		2.56		1.81		2.54	
การเปิดรับ	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ต่ำ		ปานกลาง	

จากตารางที่ 10 เมื่อนำผลการเปิดรับข่าวสารในแต่ละสัปดาห์ (ตารางที่ 7) และผลการเปิดรับข่าวสารในแต่ละวันของประเภทสื่อต่างๆ (ตารางที่ 8-9) มาจัดระดับปริมาณการเปิดรับข่าวสารโดยเฉลี่ยแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่นๆ ในระดับปานกลาง ส่วนนิตยสารมีการเปิดรับระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับGMOs

การเปิดรับข่าวสาร GMOs	จำนวน	ร้อยละ
เคย	384	95.0
ไม่เคย	20	5.0
รวม	404	100.0

จากตารางที่ 11 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำนวน 384 คน (ร้อยละ 95.0) ส่วนที่ไม่เคยได้รับ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.0)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากสื่อประเภทต่างๆ

ประเภทสื่อ	\bar{X}	SD	การเปิดรับ
โทรทัศน์	3.48	1.29	ปานกลาง
วิทยุ	2.58	1.14	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	3.47	1.17	ปานกลาง
นิตยสาร	2.26	1.15	ต่ำ
โปสเตอร์	1.58	0.83	ต่ำ
เอกสารแจก	1.59	0.88	ต่ำ
พบปะพูดคุย	2.26	1.13	ต่ำ
อินเทอร์เน็ต	1.96	1.18	ต่ำ
การประชุม/สัมมนา	1.51	0.89	ต่ำ
นิทรรศการ	1.66	0.96	ต่ำ

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs อยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยสื่อที่มีการเปิดรับในระดับปานกลาง คือ โทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์ ส่วนสื่อ นิตยสาร โปสเตอร์ เอกสารแจก พบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต การประชุม/สัมมนา และนิทรรศการ มีการเปิดรับในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับ GMOs

การเปิดรับเนื้อหา	\bar{X}	SD	การเปิดรับ
1. สถานการณ์ของสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในประเทศ	2.62	0.96	ปานกลาง
2.บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับควบคุมและดูแลเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)	2.41	0.87	ปานกลาง
3. ประโยชน์หรือข้อดีของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)	2.78	1.02	ปานกลาง
4. โทษหรือข้อเสียของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)	2.85	1.05	ปานกลาง
5. ผลการวิจัยของสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากต่างประเทศ	2.79	1.07	ปานกลาง
6. มาตรการ/นโยบายของรัฐที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)	2.29	0.90	ต่ำ
7. ความก้าวหน้าในการวิจัยสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประเทศ	2.48	0.95	ปานกลาง
8. การติดฉลากอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)	2.43	0.94	ปานกลาง
9. ข่าวการต่อต้านสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ทั้งในและต่างประเทศ	2.94	1.10	ปานกลาง
10. การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ	2.88	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารด้านเนื้อหา GMOs ในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะได้รับเนื้อหาที่เป็นข่าวการต่อต้าน GMOs มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศและโทษหรือข้อเสียของ GMOs ยกเว้นเรื่อง มาตรการ/นโยบายของรัฐที่มีต่อการบริหารจัดการ GMOs ที่มีการเปิดรับเนื้อหาในระดับต่ำ

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับ
เนื้อหา GMOs

การเปิดรับเนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ
เปิดรับเนื้อหามาก	24	5.9
เปิดรับเนื้อหาปานกลาง	134	33.2
เปิดรับเนื้อหาน้อย	222	55.0
ไม่ได้รับเนื้อหาเลย	24	5.9
— X	2.65	
การเปิดรับเนื้อหา	ปานกลาง	

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการเปิดรับเนื้อหา GMOs อยู่ในระดับน้อย จำนวนร้อยละ 55.0 เปิดรับเนื้อหาปานกลางร้อยละ 33.2 และกลุ่มที่มีการเปิดรับเนื้อหามากและ
ไม่ได้รับเนื้อหาเลย มีจำนวนเท่ากัน คือ 5.9

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดรับเนื้อหา GMOs พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่
มีการเปิดรับในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs ในแต่ละข้อ

ความรู้	\bar{X}	SD	ความรู้
1. GMOs เป็นคำย่อมาจาก Genetically Modified Organisms	0.51	0.50	ปานกลาง
2. GMOs คือ เทคโนโลยีชีวภาพที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างพันธุ์ของพืช สัตว์ หรือ จุลินทรีย์โดยใช้เทคนิคการตัดต่อยีน	0.74	0.44	สูง
3. พืช GMOs สามารถเก็บรักษาได้นานหลังการเก็บเกี่ยว ป้องกันศัตรูพืชและต้านทานโรคที่เกิดจากไวรัสได้ดีกว่าพืชทั่วไป	0.55	0.50	ปานกลาง
4. GMOs เป็นวิธีช่วยลดปัญหามลพิษจากสิ่งแวดล้อมอันเนื่องจากการใช้ยาปราบศัตรูพืช	0.42	0.49	ปานกลาง
5. สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ปลูกพืช GMOs และเป็นประเทศที่ส่งสินค้า GMOs รายใหญ่ที่สุดของโลก	0.40	0.49	ปานกลาง
6. ประเทศไทยอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าที่ตัดต่อพันธุกรรม GMOs ได้อย่างเสรี	0.30	0.46	ต่ำ
7. กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปออกประกาศให้ผู้ส่งสินค้าประเภทอาหารเพื่อจำหน่ายในตลาดยุโรปต้องติดฉลากปลอด GMOs	0.46	0.50	ปานกลาง
8. ฝ่ายบีทีเป็นตัวอย่างของพืชตัดต่อพันธุกรรม ที่มีคุณสมบัติพิเศษทนต่อหนอนเจาะสมอที่เป็นศัตรูสำคัญของการปลูกฝ้าย	0.43	0.50	ปานกลาง
9. เทคนิคการตัดต่อพันธุกรรมสามารถเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้กับพืชบางชนิดได้ เช่น ข้าวสีทอง (Golden Rice) เป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่เพิ่มสารอาหารวิตามินเอ	0.33	0.47	ต่ำ
10. GMOs เป็นเทคโนโลยีที่มนุษย์สามารถเติมคำสั่งลบส่วนด้อยหรือเพิ่มส่วนดีลงไปนยีนของพันธุ์พืช	0.54	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับ GMOs ในระดับสูงเพียงเรื่องเดียวคือ GMOs เป็นเทคโนโลยีชีวภาพที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างพันธุ์ของพืช สัตว์ หรือ จุลินทรีย์โดยใช้เทคนิคการตัดต่อยีน ส่วนความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างมีในระดับต่ำ คือ เทคนิคการตัดต่อพันธุกรรมสามารถเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้กับพืชบางชนิดได้ เช่น ข้าวสีทอง (Golden Rice) เป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่เพิ่มสารอาหารวิตามินเอ และ ประเทศไทยอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าที่ตัดต่อพันธุกรรมได้อย่างเสรี ส่วนในหัวข้ออื่นๆพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ GMOs

ความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ต่ำ	138	34.2
ความรู้ปานกลาง	181	44.8
ความรู้สูง	85	21.0
รวม	404	100.0
\bar{X}	4.68	
ความรู้	ปานกลาง	

จากตารางที่ 16 เมื่อแบ่งความรู้ออกเป็น 3 ระดับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับ GMOs ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.8 รองลงมาคือกลุ่มที่มีความรู้ต่ำ ร้อยละ 34.2 และกลุ่มที่มีความรู้สูงคิดเป็นร้อยละ 21.0

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของระดับความรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs

ทัศนคติ	\bar{X}	SD	ทัศนคติ
1. การตัดต่อพันธุกรรมในพืชเหมือนกับการใช้ยาฆ่าแมลงในปัจจุบันที่อาจเกิดผลกระทบในระยะยาวได้	2.45	0.94	เป็นกลาง
2. การตัดต่อพันธุกรรมเป็นเทคโนโลยีที่อันตรายต่อผู้บริโภคก่อให้เกิดพิษภัยต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม	2.82	0.93	เป็นกลาง
3. การตัดต่อพันธุกรรมช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ได้	3.60	0.84	บวก
4. เทคโนโลยีการเกษตรแบบดั้งเดิมสามารถผลิตวัตถุดิบเป็นอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการตัดต่อพันธุกรรม	2.59	1.01	เป็นกลาง
5. การบริโภคอาหารตัดต่อพันธุกรรมทำให้เกิดการแพ้ยาหรือ ติดยาปฏิชีวนะได้	2.70	0.78	เป็นกลาง
6. ท่านไม่สนับสนุนสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรมเนื่องจากมีกลุ่มนักวิจัยและกลุ่มองค์กรเอกชนออกมาต่อต้าน	2.98	0.98	เป็นกลาง
7. การบริโภคอาหารในปัจจุบันก็มีสารเคมีปนเปื้อนและมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายต่างๆเช่นเดียวกับอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรม	3.63	0.94	บวก
8. อาหารที่ได้จากการตัดต่อพันธุกรรมเป็นอาหารแห่งพิษภัย	3.05	0.82	เป็นกลาง
9. การบริโภคอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรมทำให้เกิดโรคร้ายใหม่ๆกับมนุษย์ จนเผ่าพันธุ์มนุษย์รุ่นต่อไปมีความผิดปกติเกิดขึ้นได้	2.77	0.86	เป็นกลาง
10. การยอมรับเทคโนโลยีการตัดต่อพันธุกรรมทำให้ประเทศไทยตกเป็นเครื่องมือของประเทศที่พัฒนาแล้ว	2.64	1.05	เป็นกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ในเชิงบวก 2 เรื่อง คือ การบริโภคอาหารในปัจจุบันก็มีสารเคมีปนเปื้อนและมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายต่างๆ เช่นเดียวกับอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรม และการตัดต่อพันธุกรรมช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ได้ ส่วนประเด็นอื่นๆกลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนคติในระดับเป็นกลาง

เมื่อนำผลการวิจัยในส่วนทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs มาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ทัศนคติเชิงบวกมาก เชิงบวก เป็นกลาง เชิงลบ และเชิงลบมาก ปรากฏผลตามตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs

ทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติเชิงบวกมาก	1	0.2
ทัศนคติเชิงบวก	35	8.7
ทัศนคติเป็นกลาง	291	72.0
ทัศนคติเชิงลบ	77	19.1
ทัศนคติเชิงลบมาก	-	
— X		2.92
ทัศนคติ		เป็นกลาง

จากตารางที่ 18 เมื่อแบ่งระดับทัศนคติออกเป็น 5 ระดับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเป็นกลางมากที่สุด คือจำนวนร้อยละ 72.0 รองลงมาคือ ทัศนคติเชิงลบ คิดเป็นร้อยละ 19.1 ส่วนทัศนคติเชิงบวกมีร้อยละ 8.7 และทัศนคติเชิงบวกมากมีเพียงร้อยละ 0.2 ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงลบมาก

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับปานกลาง

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยการยอมรับการบริโภค GMOs

19.1

การยอมรับการบริโภค	\bar{X}	SD	การยอมรับ
1. ท่านซื้อสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ต่อเมื่อมีการติดฉลากรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.74	0.44	ยอมรับมาก
2. ท่านหลีกเลี่ยงซื้อสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) โดยเด็ดขาด	0.59	0.49	ปานกลาง
3. แม้ว่าสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสด และให้คุณค่าทางอาหารมากกว่าสินค้าทั่วไป แต่ท่านยังไม่แน่ใจความปลอดภัยในการบริโภค	0.20	0.40	ยอมรับน้อย
4. ท่านไม่บริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) เนื่องจากกังวลต่อผลกระทบข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	0.31	0.46	ยอมรับน้อย
5. หากมีการผลิต “ข้าวสีทอง” ซึ่งเป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายเกิดขึ้นจริง ท่านจะทดลองบริโภค	0.58	0.49	ปานกลาง
6. การรับรองความปลอดภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ท่านมีความมั่นใจในการบริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มากขึ้น	0.75	0.44	ยอมรับมาก
7. ท่านไม่บริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)	0.60	0.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 19.1 กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเรื่องการยอมรับการบริโภค GMOs ทั้งในระดับของการยอมรับมาก การยอมรับปานกลาง และการยอมรับน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างจะยอมรับมากในเรื่องของการซื้อสินค้าที่เป็น GMOs ต่อเมื่อมีการติดฉลากรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำให้มีความมั่นใจในการบริโภคมากขึ้น ส่วนการยอมรับในระดับปานกลางคือ ท่านไม่บริโภคสินค้าที่เป็น GMOs ท่านหลีกเลี่ยงซื้อสินค้าที่เป็น GMOs โดยเด็ดขาด และหากมีการผลิต“ข้าวสีทอง” ซึ่งเป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายเกิดขึ้นจริง ท่านจะทดลองบริโภคส่วนประเด็นอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างยอมรับการบริโภคน้อย

19.2

การยอมรับการบริโภค	ยอมรับอย่างยิ่ง	ยอมรับ	ไม่แน่ใจ	ไม่ยอมรับ	ไม่ยอมรับอย่างยิ่ง	\bar{X}	SD	การยอมรับ
8.สรุปแล้วท่านยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)	4 (1.0)	92 (22.8)	211 (52.2)	69(17.1)	28 (6.9)	2.94	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 19.2 โดยสรุปแล้วกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการยอมรับการบริโภค GMOs ในระดับปานกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ระดับการยอมรับการบริโภค GMOs

การยอมรับ	จำนวน	ร้อยละ
ยอมรับน้อยที่สุด	31	7.7
ยอมรับน้อย	103	25.5
ปานกลาง	165	40.8
ยอมรับมาก	76	18.8
ยอมรับมากที่สุด	29	7.2
\bar{x}	6.71	
การยอมรับ	ปานกลาง	

จากตารางที่ 20 เมื่อทำการจัดลำดับการยอมรับการบริโภค GMOs ตารางที่ 19.1 – 19.2 และทำการจำแนกตามระดับการยอมรับการบริโภคเป็น 5 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างยอมรับการบริโภคอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนร้อยละ 40.8 รองลงมาคือยอมรับน้อย ร้อยละ 25.5 และยอมรับมากเพียง 18.8

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับการบริโภค GMOs ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตามปัญหาและอุปสรรคที่อาจทำให้ GMOs ยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	SD	ปัญหาและอุปสรรค
1. ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ	4.45	0.81	มาก
2. ประชาชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญ	4.10	0.80	มาก
3. ไม่แน่ใจในความปลอดภัยต่อการบริโภค และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม	4.29	0.81	มาก
4. ความสับสนของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	4.02	0.85	มาก
5. ขาดการเผยแพร่ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง	4.19	0.91	มาก
6. ข้อมูลที่เผยแพร่ยังมีน้อย	4.17	0.94	มาก
7. รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารยังไม่น่าสนใจ	3.78	1.00	มาก
8. รัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์ต่อเรื่องนี้อย่างชัดเจน	4.17	0.94	มาก
9. ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.19	0.89	มาก
10. ข้อมูลที่ได้รับยังขาดความน่าเชื่อถือ	3.91	1.05	มาก

จากตารางที่ 21 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่อาจทำให้ GMOs ยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ในแต่ละประเด็นนั้นล้วนเป็นสาเหตุในระดับมากที่สุดถึงมาก กล่าวคือ ปัญหาจากการที่ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมาคือไม่แน่ใจในความปลอดภัยต่อการบริโภคและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 4.29 รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ขาดการเผยแพร่ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 4.19

ตารางที่ 22 ระดับของปัญหาและอุปสรรคต่อการยอมรับ GMOs ในสังคมไทย

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	109	27.0
มาก	243	60.1
ปานกลาง	42	10.4
น้อย	6	1.5
น้อยที่สุด	4	1.0
\bar{X}	4.13	
ปัญหาและอุปสรรค	มาก	

จากตารางที่ 22 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการยอมรับ GMOs ในสังคมไทยยังมีอยู่ระดับมากร้อยละ 60.1 รองลงมาคือ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ร้อยละ 27.0 และปานกลาง 10.4

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของระดับของปัญหาและอุปสรรคแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรตามตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ต่างกัน

ตารางที่ 23 ตารางแสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามเพศ

การเปิดรับข่าวสาร	ชาย		หญิง		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
โทรทัศน์	3.57	1.20	3.37	1.35	1.63	0.10
วิทยุ	2.65	1.15	2.51	1.13	1.21	0.22
หนังสือพิมพ์	3.54	1.15	3.38	1.18	1.36	0.17
นิตยสาร	2.27	1.19	2.23	1.11	0.32	0.74
โปสเตอร์	1.54	0.80	1.61	0.85	-0.79	0.43
เอกสารแจก	1.60	0.89	1.56	0.85	0.44	0.65
พบปะพูดคุย	2.34	1.11	2.18	1.13	1.44	0.15
อินเทอร์เน็ต	1.99	1.16	1.92	1.19	0.55	0.58
การประชุม/สัมมนา	1.47	0.82	1.53	0.94	-0.67	0.50
นิทรรศการ	1.61	0.93	1.71	0.99	-1.00	0.31

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสาร GMOs จากทุกชนิดของสื่อไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอายุ

การเปิดรับข่าวสาร	15-19 ปี		20-24 ปี		25-29 ปี		30-34 ปี		35-39 ปี		40 ปีขึ้นไป		f	p	คู่ที่ต่างกัน
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)					
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
โทรทัศน์	3.65	1.26	3.34	1.40	3.53	1.26	3.63	1.19	2.94	1.28	3.62	1.20	1.95	0.08	-
วิทยุ	2.65	1.26	2.41	1.09	2.46	1.03	2.84	1.06	2.37	1.30	2.91	1.32	2.38	0.03*	ไม่พบ
หนังสือพิมพ์	3.28	1.06	3.31	1.26	3.40	1.11	3.88	0.94	3.14	1.26	3.72	1.36	3.58	0.00*	ไม่พบ
นิตยสาร	2.10	1.17	2.20	1.16	2.39	1.13	2.32	1.14	1.94	1.18	2.27	1.17	1.09	0.36	-
โปสเตอร์	1.82	1.01	1.58	0.80	1.47	0.75	1.63	0.84	1.68	0.96	1.37	0.63	1.84	0.10	-
เอกสารแจก	1.97	1.10	1.50	0.80	1.52	0.86	1.54	0.81	1.65	0.96	1.51	0.69	2.27	0.04	ไม่พบ
พบปะพูดคุย	2.45	1.29	2.21	1.15	2.30	1.07	2.20	1.05	2.25	1.19	2.13	1.10	0.45	0.80	-
อินเทอร์เน็ต	2.32	1.31	2.05	1.28	1.84	1.01	1.89	1.11	1.85	1.24	1.86	1.27	1.39	0.22	-
การประชุม/สัมมนา	1.60	1.04	1.52	0.91	1.44	0.79	1.45	0.80	1.62	1.08	1.54	0.90	0.45	0.81	-
นิทรรศการ	2.17	1.21	1.70	0.96	1.46	0.78	1.63	0.98	1.74	1.06	1.56	0.80	3.88	0.00	1>3

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสาร GMOs จากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจกและนิทรรศการ แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากนิทรรศการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ส่วนการเปิดรับจากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และเอกสารแจกไม่พบคู่ที่ต่างกัน

สำหรับสื่อประเภทอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามการศึกษา

การเปิดรับข่าวสาร	ประถมศึกษา		ม.1-ม.3, ปวช.ปกศ. ต้นหรือ เทียบเท่า		ม.4-ม.6, ปวช. ปกศ. ต้น หรือ เทียบเท่า		อนุปริญญา ,ปวส.,ปวท., ปกศ.สูง		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		f	p	คู่ที่ต่างกัน
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		(6)				
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
โทรทัศน์	3.42	1.51	3.68	1.45	3.69	1.26	3.12	1.38	3.48	1.26	3.46	1.25	0.85	0.51	
วิทยุ	2.28	1.25	3.21	1.27	2.60	1.23	2.39	1.24	2.47	1.08	2.90	1.13	2.88	0.01*	ไม่พบ
หนังสือพิมพ์	3.57	0.78	3.05	1.17	3.04	1.15	3.27	1.09	3.49	1.15	3.85	1.21	3.30	0.00*	3<6
นิตยสาร	1.28	0.48	2.10	1.32	1.83	0.92	1.84	0.92	2.30	1.12	2.71	1.24	5.37	0.00*	3<6,4<6
โปสเตอร์	1.00	0.00	2.00	1.20	1.53	0.76	1.51	0.90	1.56	0.78	1.65	0.88	1.86	0.09	-
เอกสารแจก	1.28	0.75	2.05	1.31	1.51	0.73	1.57	0.86	1.55	0.84	1.65	0.91	1.43	0.21	-
พบปะพูดคุย	2.00	1.41	2.57	1.46	1.90	1.13	1.84	0.87	2.25	1.05	2.71	1.22	4.33	0.00*	3<6,4<6
อินเตอร์เน็ต	1.57	1.13	2.00	1.41	1.81	1.05	1.54	0.86	1.95	1.16	2.31	1.31	2.29	0.04*	ไม่พบ
การประชุม/สัมมนา	1.14	0.37	1.89	1.32	1.32	0.68	1.27	0.67	1.50	0.84	1.69	1.07	2.41	0.03*	ไม่พบ
นิทรรศการ	2.14	1.67	2.05	1.26	1.67	0.94	1.48	0.87	1.60	0.88	1.79	1.09	1.60	0.15	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสาร GMOs จากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนาแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้น หรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย น้อยกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. ปวท. ปกศ.สูง มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ นิตยสาร และการพบปะพูดคุย น้อยกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนการเปิดรับจากสื่อวิทยุ อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนาไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับGMOs จำแนกตามอาชีพ

การเปิดรับข่าวสาร	นักเรียน นักศึกษา (1)		แม่บ้าน พ่อบ้าน (ไม่ได้ทำงาน นอกบ้าน) (2)		ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (3)		พนักงาน บริษัทเอกชน (4)		ค้าขาย กิจการ ส่วนตัว อาชีพอิสระ (5)		รับจ้างทั่วไป งานบริการ (6)		อื่นๆ (7)		f	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
โทรทัศน์	3.45	1.35	3.11	1.36	3.29	1.21	3.51	1.29	3.59	1.21	3.63	1.04	3.68	1.46	0.49	0.81
วิทยุ	2.44	1.17	2.44	1.13	2.52	0.96	2.60	1.18	2.70	1.32	2.68	1.08	2.95	0.84	0.75	0.60
หนังสือพิมพ์	3.17	1.23	3.77	1.09	3.41	1.06	3.60	1.12	3.70	1.43	3.31	1.24	3.59	0.85	1.89	0.08
นิตยสาร	2.10	1.14	1.88	0.92	2.31	0.99	2.30	1.15	2.29	1.32	2.77	1.30	2.00	1.11	1.43	0.19
โปสเตอร์	1.62	0.86	1.44	0.72	1.79	0.79	1.48	0.77	1.44	0.75	1.63	0.84	1.77	1.10	1.35	0.23
เอกสารแจก	1.64	0.93	1.33	0.50	1.70	0.79	1.49	0.86	1.74	0.90	1.45	0.59	1.77	1.06	1.05	0.38
พบปะพูดคุย	2.33	1.24	1.55	0.72	2.29	0.96	2.25	1.13	2.29	1.06	2.18	0.85	2.22	1.26	0.70	0.64
อินเตอร์เน็ต	2.13	1.27	1.44	0.72	1.85	0.96	1.88	1.14	2.25	1.37	1.90	1.15	1.77	1.26	1.24	0.28
การประชุม/สัมมนา	1.49	0.93	1.22	0.44	1.52	0.77	1.42	0.82	1.70	0.99	1.68	0.89	1.81	1.22	1.23	0.28
นิทรรศการ	1.85	1.06	1.44	0.72	1.62	0.76	1.48	0.84	1.70	1.10	1.72	0.98	2.13	1.32	2.68	0.01*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากนิทรรศการแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบคู่ที่แตกต่างกัน

สำหรับสื่อประเภทอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้

การเปิดรับข่าวสาร	น้อยกว่า 5,000 บาท		5,001-10,000 บาท		10,001- 15,000 บาท		15,001- 20,000 บาท		20,001- 25,000 บาท		25,000 บาท ขึ้นไป		f	p	คู่ที่ต่างกัน
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
โทรทัศน์	3.41	1.30	3.59	1.63	3.29	1.32	3.61	1.28	3.62	1.03	3.38	1.23	0.73	0.59	-
วิทยุ	2.49	1.11	2.49	1.13	2.40	1.04	2.64	0.99	3.00	1.21	2.72	1.31	1.63	0.14	-
หนังสือพิมพ์	3.16	1.11	3.22	1.18	3.36	1.17	3.68	1.07	3.87	1.21	3.92	1.12	5.39	0.00*	1<6,2<6
นิตยสาร	1.97	1.07	2.06	1.11	2.19	1.00	2.40	1.09	2.84	1.19	2.56	1.34	4.51	0.00*	1<5,2<5
โปสเตอร์	1.67	0.89	1.56	0.83	1.56	0.76	1.46	0.71	1.62	0.83	1.53	0.88	0.47	0.79	-
เอกสารแจก	1.68	0.94	1.51	0.85	1.57	0.78	1.46	0.74	1.71	0.99	1.60	0.96	0.68	0.63	-
พบปะพูดคุย	2.15	1.14	2.21	1.14	2.12	1.04	2.29	1.07	2.46	1.19	2.52	1.14	1.32	0.25	-
อินเตอร์เน็ต	2.03	1.25	1.91	1.19	1.83	1.05	1.81	0.97	2.31	1.28	2.01	1.26	1.03	0.39	-
การประชุม/สัมมนา	1.57	0.96	1.49	0.90	1.36	0.65	1.38	0.71	1.50	0.76	1.70	1.12	1.31	0.25	-
นิทรรศการ	1.92	1.09	1.74	1.02	1.47	0.77	1.48	0.84	1.62	0.83	1.56	0.98	2.49	0.03*	ไม่พบ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และนิตรรศการแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากสื่อหนังสือพิมพ์ และนิตยสารน้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 20,001- 25,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป และเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสารน้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 20,001- 25,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป ส่วนสื่อ นิตรรศการไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สำหรับสื่อประเภทอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกันมีความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามเพศ

เพศ	ความรู้				
	N	\bar{X}	SD	t	p
ชาย	203	4.72	2.97	.31	.75
หญิง	201	4.63	3.04		

จากตารางที่ 28 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 29 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามเพศ

เพศ	ทัศนคติ				
	N	\bar{X}	SD	t	p
ชาย	203	29.21	5.04	-.02	.981
หญิง	201	29.22	4.98		

จากตารางที่ 29 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 30 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามเพศ

เพศ	การยอมรับ				
	N	\bar{X}	SD	t	p
ชาย	203	6.63	2.63	-.58	.56
หญิง	201	6.78	2.57		

จากตารางที่ 30 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับการบริโภค GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 31 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอายุ

อายุ	ความรู้					คู่ที่ต่างกัน
	N	\bar{X}	SD	f	p	
15-19 ปี	46	3.26	2.57	3.33	.005*	1<6
20-24 ปี	87	4.39	3.03			
25-29 ปี	122	4.91	2.87			
30-34 ปี	77	4.92	3.15			
35-39 ปี	35	4.94	3.02			
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	37	5.62	3.08			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ 1 กับคู่ที่ 6 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15-19 ปี มีความรู้ต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 32 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอายุ

อายุ	ทัศนคติ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
15- 19 ปี	46	30.54	4.98	1.27	.27
20-24 ปี	87	29.56	5.06		
25-29 ปี	122	29.27	4.39		
30-34 ปี	77	28.44	4.96		
35-39 ปี	35	28.48	5.72		
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	37	28.94	6.03		

จากตารางที่ 32 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 33 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามอายุ

อายุ	การยอมรับ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
15- 19 ปี	46	7.13	2.52	2.71	.019*
20-24 ปี	87	7.14	2.38		
25-29 ปี	122	6.92	2.60		
30-34 ปี	77	6.41	2.52		
35-39 ปี	35	5.77	2.90		
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	37	5.94	2.71		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางที่ 33 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับการบริโภค GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

แต่เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	ความรู้					
	N	\bar{X}	SD	f	p	คู่ต่างกัน
ประถมศึกษา	7	2.71	3.09	5.89	.00*	
ม.1-ม.3 หรือเทียบเท่า	19	2.89	2.13			
ม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้น หรือเทียบเท่า	43	3.32	2.76			3<5,3<6
อนุปริญญา ปวส. ปวท. ปกศ.สูง	33	3.87	3.13			
ปริญญาตรี	239	5.05	2.98			
สูงกว่าปริญญาตรี	63	5.36	2.83			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ 3 กับคู่ที่ 5 และคู่ที่ 3 กับคู่ที่ 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่สูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับม.4-ม.6 ปวช.,ปกศ.ต้นหรือเทียบเท่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	ทัศนคติ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
ประถมศึกษา	7	30.14	4.41	1.06	.37
ม.1-ม.3 หรือเทียบเท่า	19	29.63	6.13		
ม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้นหรือเทียบเท่า	43	30.65	3.57		
อนุปริญญา ปวส.ปวท.ปกศ.สูง	33	29.72	3.58		
ปริญญาตรี	239	28.90	5.14		
สูงกว่าปริญญาตรี	63	28.95	5.59		

จากตารางที่ 35 กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตาม การศึกษา

การศึกษา	การยอมรับ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
ประถมศึกษา	7	5.71	1.97	1.14	.33
ม.1-ม.3 หรือเทียบเท่า	19	6.15	2.16		
ม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้นหรือเทียบเท่า	43	7.37	2.21		
อนุปริญญา ปวส. ปวท. ปกศ.สูง	33	6.63	2.35		
ปริญญาตรี	239	6.75	2.59		
สูงกว่าปริญญาตรี	63	6.39	3.07		

จากตารางที่ 36 กลุ่มตัวอย่างที่มีศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับการบริโภค GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 37 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความรู้					
	N	\bar{X}	SD	f	p	คู่ที่ต่างกัน
นักเรียน นักศึกษา	103	3.77	2.98	2.95	.007*	1<4
แม่บ้าน พ่อบ้าน (ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน)	9	4.44	2.45			
ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	4.25	3.40			
พนักงานบริษัทเอกชน	172	5.18	2.84			
ค้าขาย กิจการส่วนตัว อาชีพอิสระ	27	5.48	2.80			
รับจ้างทั่วไป งานบริการ	22	4.90	2.97			
อื่นๆ	22	4.81	3.20			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ 1 กับ คู่ที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีความรู้ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ทัศนคติ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
นักเรียน นักศึกษา	103	29.70	5.18	.81	.55
แม่บ้าน พ่อบ้าน (ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน)	9	27.33	4.12		
ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	28.64	4.62		
พนักงานบริษัทเอกชน	172	29.29	5.17		
ค้าขาย กิจการส่วนตัว อาชีพอิสระ	27	29.22	5.72		
รับจ้างทั่วไป งานบริการ	22	29.77	3.42		
อื่นๆ	22	27.81	4.55		

จากตารางที่ 38 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 39 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การยอมรับ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
นักเรียน นักศึกษา	103	7.02	2.46	1.09	.36
แม่บ้าน พ่อบ้าน(ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน)	9	6.44	3.12		
ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	6.54	2.16		
พนักงานบริษัทเอกชน	172	6.73	2.75		
ค้าขาย กิจการส่วนตัว อาชีพอิสระ	27	6.14	2.95		
รับจ้างทั่วไป งานบริการ	22	7.13	2.27		
อื่นๆ	22	5.77	2.40		

จากตารางที่ 39 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับการบริโภค GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้

รายได้	ความรู้					
	N	\bar{X}	SD	f	p	คู่ที่ต่างกัน
น้อยกว่า 5,000 บาท	85	3.80	2.89	7.10	.00*	1<3,1<6
5,001-10,000 บาท	93	3.73	3.13			2<3,2<6
10,001-15,000 บาท	71	5.52	2.84			
15,001-20,000 บาท	54	5.18	2.69			
20,001-25,000 บาท	32	5.18	2.91			
มากกว่า 25,000 บาท	65	5.76	2.76			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 40 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับ GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าคู่ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกับคู่ที่ 3 และคู่ที่ 6 ส่วนคู่ที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกับคู่ที่ 3 และคู่ที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทจะมีความรู้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาทและกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs จำแนกตามรายได้

รายได้	ทัศนคติ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
น้อยกว่า 5,000 บาท	85	30.02	4.59	.77	.57
5,001-10,000 บาท	93	29.32	4.48		
10,001-15,000 บาท	71	29.07	5.02		
15,001-20,000 บาท	54	29.25	4.71		
20,001-25,000 บาท	32	28.28	4.30		
มากกว่า 25,001 บาท	65	28.80	6.55		

จากตารางที่ 41 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 42 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการยอมรับการบริโภค GMOs จำแนกตาม รายได้

รายได้	การยอมรับ				
	N	\bar{X}	SD	f	p
น้อยกว่า 5,000 บาท	85	7.12	2.28	2.9	.01*
5,001-10,000 บาท	93	6.73	2.33		
10,001-15,000 บาท	71	6.67	2.55		
15,001-20,000 บาท	54	7.29	2.67		
20,001-25,000 บาท	32	6.71	2.66		
มากกว่า 25,001 บาท	65	5.72	3.04		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการยอมรับการบริโภค GMOs แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แต่เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ GMOs

ตารางที่ 43 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

การเปิดรับสารเกี่ยวกับ GMOs	ค่าสหสัมพันธ์	p
1. โทรทัศน์	0.14	0.00*
2. วิทยุ	0.16	0.00*
3. หนังสือพิมพ์	0.37	0.00*
4. นิตยสาร	0.26	0.00*
5. โปสเตอร์	0.05	0.30
6. เอกสารแจก	0.06	0.16
7. พบปะพูดคุย	0.18	0.00*
8. อินเทอร์เน็ต	0.14	0.00*
9. การประชุม/สัมมนา	0.11	0.02*
10. นิทรรศการ	0.03	0.43

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ GMOs อย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

อย่างไรก็ตาม ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำถึงต่ำมาก ความสัมพันธ์ที่กล่าวจึงเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

ตารางที่ 44 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs	ค่าสหสัมพันธ์	p
1. โทรทัศน์	-0.08	0.07
2. วิทยุ	-0.03	0.43
3. หนังสือพิมพ์	-0.07	0.12
4. นิตยสาร	-0.08	0.09
5. โปสเตอร์	-0.04	0.31
6. เอกสารแจก	0.01	0.83
7. พบปะพูดคุย	-0.08	0.10
8. อินเทอร์เน็ต	-0.00	0.94
9. การประชุม/สัมมนา	-0.03	0.47
10. นิทรรศการ	0.02	0.57

จากตารางที่ 44 พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับ GMOs อย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

ตารางที่ 45 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการบริโภค GMOs กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs

การเปิดรับสารเกี่ยวกับ GMOs	ค่าสหสัมพันธ์	p
1. โทรทัศน์	0.02	0.57
2. วิทยุ	0.01	0.81
3. หนังสือพิมพ์	-0.01	0.74
4. นิตยสาร	-0.02	0.60
5. โปสเตอร์	0.01	0.80
6. เอกสารแจก	0.01	0.74
7. พบปะพูดคุย	-0.11	0.02*
8. อินเทอร์เน็ต	0.00	0.92
9. การประชุม/สัมมนา	-0.02	0.61
10. นิทรรศการ	0.03	0.44

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ GMOs จากการพบปะพูดคุย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภค GMOs อย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

แต่เมื่อทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่อย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทอื่นๆพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภค GMOs อย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 **ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs)**

ตารางที่ 46 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการบริโภค GMOs กับตัวแปรต่างๆ

ตัวพยากรณ์	R	R2	R2 ที่เพิ่ม	สัมประสิทธิ์ ถดถอย		t	p
				B	Beta		
ทัศนคติ	.54	.29	.29	.27	.53	12.77	.00
อายุ	.55	.30	.01	-.20	-.11	-2.736	.00

จากตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการบริโภค GMOs ได้ 2 ตัวแปรคือ ทัศนคติ และอายุ ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริโภค GMOs ในเชิงบวก และอายุเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในทางลบ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อ GMOs ในเชิงบวก จะมีการยอมรับการบริโภค GMOs มาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยจะมีแนวโน้มการยอมรับการบริโภค GMOs มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

ตัวแปรทั้ง 2 ตัวดังกล่าวร่วมกันอธิบายการยอมรับการบริโภค GMOs ได้ร้อยละ 30 โดยประมาณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 404 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากนั้นได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับข่าวสารทั่วไป และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การหาค่าความ

แตกต่างโดยการทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 404 คน คือ ประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-29 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 5,000 –10,000 บาท

ส่วนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ก. การเปิดรับข่าวสารทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ นิตยสาร สื่อบุคคล และอื่นๆ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่นๆในระดับปานกลาง แต่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อ นิตยสารในระดับน้อยที่สุด

ข. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ในระดับปานกลางจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ส่วนนิตยสาร การพบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต นิตรรศการเอกสารแจก ไปสเตอร์และการประชุม/สัมมนา มีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง โดยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับเนื้อหาในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด คือ ข่าวการต่อต้านสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ โทษหรือข้อเสียของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ผลการวิจัยของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)จากต่างประเทศ ประโยชน์หรือข้อดีของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ความก้าวหน้าในการวิจัยสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) การติดฉลากอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ควบคุมและดูแลเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) และหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับเนื้อหาในระดับต่ำคือ มาตรการ/นโยบายของรัฐที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับต่ำ และระดับสูง

ส่วนที่ 4ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)ในระดับปานกลาง รองลงมาคือกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงลบ

ส่วนที่ 5 การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ระดับปานกลาง รองลงมาคือ การยอมรับระดับน้อย

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1

ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจก และนิตยสารแตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากโทรทัศน์ นิตยสาร ไปสเตอร์ พบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุมสัมมนา ไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนาแตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)จากสื่อโทรทัศน์ ไปสเตอร์ เอกสารแจกและนิตยสารไม่แตกต่างกัน
4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อ นิตยสารแตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไปสเตอร์ เอกสารแจก พบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนา ไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และนิตรรศการแตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ โปสเตอร์ เอกสารแจก พบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2

ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีความรู้ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ ทัศนคติต่อสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ไม่แตกต่างกัน
4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติต่อสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ไม่แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร พบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนา มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)จากโปสเตอร์ เอกสารแจกและนิทรรศการไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานข้อที่ 4

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานข้อที่ 5

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากการพบปะพูดคุยมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ส่วนการเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไปสเตอร์ เอกสารแจก อินเทอร์เน็ต การประชุม/สัมมนา และนิทรรศการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สมมติฐานข้อที่ 6

ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

เมื่อให้การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นตัวแปรตาม และให้ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 2 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับ คือ ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในทางบวก ส่วนตัวแปรอายุเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในทางลบ กล่าวคือ ประชาชนที่มีอายุน้อยจะมีการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มาก

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับนิรันดร์ ทองหอม (2540) ที่ทำการศึกษารายงานเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการใช้บริการจัดหางานของกรมการจัดหางานของผู้หางานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศไม่มีผลต่อความแตกต่างในเรื่องการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อป้ายประกาศหรือแผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วารสารหรือนิตยสาร และโทรทัศน์ และงานวิจัยของพีระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) เรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่แตกต่าง

อาจกล่าวได้ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) นี้ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างเปิดรับหรือเลือกใช้สื่อได้อย่างเสรีเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการเข้าถึงสื่อที่มีอยู่หลากหลายประเภทได้อย่างรวดเร็ว โดยเลือกตามความสะดวกและความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ของการเปิดรับสื่อไม่ว่าจากสื่อมวลชนเช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารแจกและโปสเตอร์ หรือสื่อบุคคล เช่น การพบปะพูดคุย และสื่อกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดประชุม/สัมมนา หรือนิทรรศการ รวมถึงการเปิดรับสื่อสมัยใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตก็ตาม

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าทั้งเพศชายและหญิงต่างให้ความสนใจติดตามการรายงานข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อนำมาเป็นประเด็นการสนทนาในกลุ่มสังคมของแต่ละคนและให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และระยะหลังมานี้ประชาชนทั่วไปเริ่มตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจต่อประเด็นความร่วมมือในการอนุรักษ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากโครงการปลูกจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องต่างให้ความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ประชาชนทั่วไปยังให้ความสนใจต่อการหันมาเอาใจใส่และดูแลรักษาสุขภาพอนามัยมากขึ้นด้วย อันเนื่องจากปัจจุบันสาเหตุของการเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ นั้นมาจากพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยนั่นเอง จึงทำให้ประชาชนทั่วไปเริ่มหันมาใส่ใจในการบริโภคอาหารที่มาจากธรรมชาติกันมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้สื่อมวลชนต่างนำมาใช้เป็นประเด็นสำคัญในการนำเสนอข่าวของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เช่นกัน ทั้งในแง่ของประโยชน์หรือข้อดีของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ที่เสนอว่าเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะมีส่วนช่วยรักษาสุขภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพราะจะเป็นวิธีที่ไม่จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าแมลงอีกต่อไป เนื่องจากปริมาณการใช้ยาฆ่าแมลงที่มีมากขึ้นในปัจจุบันและมีแนวโน้มว่าจะมากขึ้นเรื่อยๆ หรือการตัดต่อพันธุกรรมในอาหารบางชนิดเพื่อเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการ เป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศให้กับมนุษย์ ในขณะที่ข้อเสียหรือผลกระทบที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนนั้นเป็นประเด็นความไม่ปลอดภัยในการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) อันอาจนำไปสู่สาเหตุของการเป็นโรคมะเร็งหรือความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งของร่างกายได้ หรือการปลูกพืชตัดต่อพันธุกรรมจะเป็นการทำลายระบบนิเวศวิทยาและผลกระทบจะเกิดขึ้นทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและย้อนกลับคืนมาสู่มนุษย์

จะเห็นได้ว่าการเสนอข่าวสารของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของสื่อมวลชนต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็สามารถเปิดรับข่าวสารได้ ดังนั้นเรื่องของเพศจึงไม่ได้เป็นข้อจำกัดในเรื่องของการเปิดรับข่าวสารแต่อย่างใด

2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ จูตระกูล (2536) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่(Recycle)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจก และนิทรรศการแตกต่างกัน โดยประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อวิทยุมากกว่า

กลุ่มที่มีอายุ 25-29 ปี สาเหตุที่เป็นเช่นนี้สอดคล้องกับที่ Wilbur Schramm ได้กล่าวไว้ว่า ผู้รับสาร จะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการจัดนิทรรศการของ หน่วยงานมักจะจัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้เฉพาะเรื่อง ดังนั้นการที่ผู้รับสารจะเลือกให้ความสนใจ ต่อการจัดนิทรรศการใดๆก็ตามผู้รับสารมักจะประเมินสาระประโยชน์ของการได้รับข่าวสาร จากนิทรรศการนั้นๆ แล้วว่าสามารถสนองจุดประสงค์ของตนหรือไม่

นอกจากนี้ กลุ่มคนที่มีอายุต่างกัน ลักษณะของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปีเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียนหรือวัยรุ่นที่มีความ อยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้นและสนใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่อง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือการประดิษฐ์คิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิดและจินตนาการตามวัย อีกทั้งเด็กวัยรุ่นมักจะทำให้ความสนใจ ใฝ่รู้มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก และเนื่องจากการจัดนิทรรศการในงานแสดงหรือตามสถานที่ต่างๆ นั้นกลุ่มโรงเรียนจะให้การสนับสนุนกับนักเรียนในการแสวงหาความรู้จากงานนิทรรศการต่างๆ ซึ่ง จะมีการนำเสนอข้อมูลที่ละเอียดอีกทั้งยังสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้จากผู้จัดนิทรรศการ ด้วย รวมถึงการมอบหมายให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการแสดงนิทรรศการมาจัดทำเป็นรายงาน ส่งอาจารย์ ดังนั้นโอกาสในการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จาก นิทรรศการจึงมีมากกว่ากลุ่ม 25-29 ปี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวัยหนุ่มสาวซึ่งเป็นช่วงวัยทำงาน ที่ไม่มี เวลาเพียงพอมาให้ความสนใจต่อการแสวงหาความรู้จากงานนิทรรศการ นอกเสียจากว่าเป็นงาน นิทรรศการที่ตนมีความสนใจเป็นพิเศษจริงๆ และต้องมีความเกี่ยวข้องกับการนำสิ่งที่ได้จากการ จัดนิทรรศการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กลุ่มทำงานส่วนใหญ่สนใจงานแสดงสินค้าหรือ เทคโนโลยีมากกว่าการจัดงานนิทรรศการให้ความรู้ทั่วไป

3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าว สารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับ งานวิจัยของสนิ นัยวินิจ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเกี่ยวเนื่องกับ ธุรกิจแพฟ่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จ.กาญจนบุรี (2539) พบว่าประชาชนที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน งานวิจัยของไพลิน ศศิธนากร แก้ว (2536) เรื่องการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วม รักรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการเปิดรับ

ข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของประชาชนมีความแตกต่างตามระดับการศึกษา ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Wilbur Schramm (1973) ที่กล่าวว่าการศึกษาและสภาพแวดล้อมเป็น องค์ประกอบที่ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสารของผู้รับสาร

กลุ่มประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน กล่าวคือมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย และการประชุม/สัมมนา จากการศึกษายังพบด้วยว่า กลุ่มที่มีการ ศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และการพบปะพูดคุยมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับม.4-ม.6 ปวช. ปก ศ.ต้น หรือเทียบเท่า และกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัด ต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อ นิตยสารและการพบปะพูดคุย มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา ปวส. ปวท. ปกศ.สูง จะเห็นได้ว่าคนที่มีการศึกษาสูงมักจะชอบใช้สื่อที่ต้องอาศัย ความสามารถในการทำความเข้าใจมากกว่า ซึ่งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์นั้นจะสามารถให้รายละเอียด ของข้อมูลที่ชัดเจนและตรงตามความต้องการ ซึ่งเขาจะได้รับคำตอบที่ต้องการได้จากการเปิดรับ สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือวิทยุ โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของ Burgoon (1974) และ River, Peterson and Jensen (1971 อ้างถึงในปรมะ สตะเวทิน, 2538) ที่ได้กล่าวไว้ ว่า การศึกษาเป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาใน ระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดี จะได้เปรียบอย่างมากในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี ทั้งนี้เพราะทำให้คนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางใน หลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มาก และมีความเข้าใจสารได้ดี และโดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษา สูงมักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ

การเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นก้าวใหม่ในวง การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความซับซ้อนและเนื้อหาที่ยากต่อการทำความเข้าใจ การเปิดรับ ข่าวสารดังกล่าวจึงมีข้อจำกัดในเรื่องระดับการศึกษา เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ยังเป็นนามธรรมที่มีอาจจับต้องหรือปรากฏผลให้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องใช้ ความพยายามในการทำความเข้าใจอย่างมากและต้องมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ในระดับหนึ่งจึงจะให้ความสนใจต่อประเด็นนี้ได้

นอกจากนี้ ประชาชนที่มีการศึกษาน้อยเห็นว่าข้อมูลเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุ กรรม(GMOs) เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจมากกว่าข่าวสาร ประเภทอื่นๆ ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาน้อยจึงหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจต่อเปิดรับข่าวสารที่มี เนื้อหาในเชิงวิชาการแนววิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อน อีกทั้งสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ยัง

เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เกิดผลในปัจจุบัน และยังต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์อีกมาก และเห็นว่าโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตประจำวันยังมีน้อย จึงถือเป็นเรื่องที่ไกลตัว และไม่มี ความจำเป็นต่อการเปิดรับข่าวสารดังกล่าวในขณะนี้ ทำให้ขาดความสนใจที่จะรับรู้ข่าวสาร ในขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาสูงมองว่าสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จะเป็นทางเลือกใหม่และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ช้าก็เร็วทำให้ต้องติดตามข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นข่าวในแง่ของการสนับสนุนหรือการต่อต้านสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ทั้งในเรื่องผลกระทบต่อการใช้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาการส่งออกของประเทศที่จะตามมา ทำให้เป็นสาเหตุให้ผู้ที่มีการศึกษาสูงเปิดรับข่าวสารนี้มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ

4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มนักเรียน/นักศึกษาจะมีการเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงมากกว่ากลุ่มแม่บ้านหรือพ่อบ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกร้าน เนื่องจากนักเรียน/นักศึกษาจากสถาบันต่างๆอาจมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการของโรงเรียนในฐานะผู้จัดงานจึงต้องแสวงหาข้อมูลและข่าวสารในการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ และยังรวมถึงการที่โรงเรียนแต่ละแห่งจัดให้นักเรียน/นักศึกษาเข้าชมงานนิทรรศการตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งถือเป็นระบบการศึกษานอกสถานที่ ในขณะที่กลุ่มแม่บ้านและพ่อบ้านจะไม่ให้ความสนใจและไม่มีโอกาสเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงเหมือนเช่นนักเรียน/นักศึกษา เนื่องจากอาชีพการเป็นแม่บ้าน/พ่อบ้านนั้นเป็นอาชีพที่ไม่ได้ทำงานนอกร้าน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ส่วนกลุ่มอาชีพอื่นที่มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกันโดยสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ของ Defleur (1966) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายคลึงกัน พฤติกรรมการสื่อสารนี้ได้แก่ การเปิดรับสื่อ ความพอใจในสื่อ และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน เป็นต้น สำหรับลักษณะทางสังคมที่สำคัญนั้นได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา อายุ เพศ ภูมิภาค ฯลฯ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ทุกอาชีพมีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อมวลชนมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ด้วยความได้เปรียบของสื่อที่ให้ข้อมูลรายละเอียดได้ชัดเจน เช่น สื่อโทรทัศน์สามารถให้ข้อมูลได้ทั้งภาพและเสียง ในขณะที่สื่อหนังสือพิมพ์สามารถให้รายละเอียดได้มากพร้อมภาพประกอบเรื่องทำให้ดึงดูดความสนใจและยังเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม

(GMOs) จะมีการนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ระดับ คือ หนังสือพิมพ์ปริมาณหรือหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมที่สามารถเข้าถึงประชาชนตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับกลางได้เป็นอย่างดี เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด และแนวหน้า รวมถึงการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ เช่น มติชน กรุงเทพธุรกิจ และผู้จัดการรายวัน หรือหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ เช่น บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่น ที่สามารถเข้าถึงประชาชนตั้งแต่ระดับกลางจนถึงระดับสูงได้ จึงทำให้ประชาชนไม่ว่าจะประกอบอาชีพสาขาอะไรต่างก็สามารถเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ได้

5. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และนิตรรศการแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของพีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีรายได้ต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร (Demographic Characteristics of Audience) ของ Schramm and Robert ที่ว่ารายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนกำหนดความคิดของคนเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมต่างๆ นอกจากนี้คนที่มียาได้สูงยังมักจะใช้สื่อมวลชนมากด้วย เช่นในการวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไปจะมีการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และ 5,001-10,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนิตยสารมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และกลุ่ม 5,001 -10,000 บาท ผู้ที่มีรายได้สูงจะนิยมเปิดรับข่าวสารหลากหลายประเภทมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ เนื่องจากอำนาจและโอกาสในการเลือกสื่อมีมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ และผู้ที่มีรายได้สูงจะอยู่ในฐานะการทำงานที่เป็นระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน หรือเจ้าของธุรกิจทำให้จำเป็นต้องมีการเปิดรับสื่อต่างๆมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ เนื่องจากต้องรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้รายได้อาจไปสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ เช่น การศึกษา กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะเป็นผู้มีรายได้สูงด้วย ซึ่งกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงนี้ก็มักจะได้รับข่าวสารมากอยู่แล้ว ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่ออื่นๆไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

สมมติฐานข้อที่ 2

ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชนินทร์ ต่วนชะเอม เรื่องการเปิดรับข่าวสารความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในโครงการ “รักไทยให้ถูกทาง” ของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

การศึกษาในครั้งนี้จากกล่าวได้ว่า เรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในปัจจุบันเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เพิ่งเข้ามาในประเทศไทยเมื่อไม่นานมานี้และเป็นเทคโนโลยีที่มีความสลับซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการให้ความรู้และการทำความเข้าใจกับประชาชนก่อน จึงจะสามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะมีทัศนคติและการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในแนวทางใด รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์หรือโทษจากสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ยังเป็นสิ่งที่ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงยังต้องติดตามข้อมูลข่าวสารอีกจำนวนมากและเพียงพอ ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของเพศชายและเพศหญิงไม่ได้ทำให้ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน

2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 งานวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 - 19 ปี มีความรู้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป เนื่องจากกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปเป็นกลุ่มวัยที่มีความรู้และประสบการณ์สะสมสามารถรวบรวมและจดจำสาระสำคัญของเนื้อหาในเชิงวิชาการจากข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ที่นำเสนอผ่านสื่อประเภทต่างๆได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังทบทวนความรู้และวิเคราะห์ได้

มากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับม.4-ม.6 ปวช. ปกศ.ต้น หรือเทียบเท่า จะมีความรู้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี การศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ในเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ซึ่งเป็นความจริงที่ว่าคนที่มีการศึกษาสูงย่อมมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมาก บริโภคสื่อมวลชนหลากหลายประเภท ซึ่งสอดคล้องกับประมะ สตะเวทิน (2539) ว่าระดับการศึกษาหรือระดับความรู้เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร คนที่มีการศึกษาต่างกันย่อมมีความรู้ต่างกันด้วย

4. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่า อาชีพนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน ขณะนี้ข่าวสารเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) นั้นจะถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีความต่อเนื่องของข้อมูลและโอกาสการเปิดรับข่าวสารของพนักงานเอกชนจะมีมากกว่ากลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มักจะทำให้ความสนใจต่อข่าวสารใกล้ตัวที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงทำให้กลุ่มนักเรียนนักศึกษาไม่ได้ให้ความสนใจในรายละเอียดของเนื้อหาข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เท่าใดนัก และการที่พนักงานเอกชนเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อมวลชนมากกว่านักเรียน นักศึกษานั้น จึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มากกว่า เนื่องจากการนำเสนอผ่านข่าวสารผ่านสื่อมวลชนนั้นสามารถข้อมูลรายละเอียดได้มาก และมีการรายงานข่าวแบบต่อเนื่อง และผ่านการกลั่นกรองจากผู้สื่อข่าวหรือผู้เขียนที่หยิบยกประเด็นหรือสาระสำคัญของเนื้อหาแนะนำเสนอ ในขณะที่นักเรียน นักศึกษาจะมีการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อเฉพาะกิจมากกว่าพนักงานเอกชน ซึ่งเป็นสื่อที่มีข้อจำกัดคือ การเปิดรับข่าวสารนั้นอาจไม่ได้รับอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและโอกาสในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจในแต่ละครั้งนั้นจะต้องใช้เวลาพอสมควรตามความเหมาะสมของผู้จัดงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ที่ได้จากสื่อเฉพาะกิจจึงไม่ได้กระตุ้นให้เกิดความจดจำในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาแต่อย่างใด

5. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จะมีความรู้ต่ำกว่า

กว่ากลุ่มที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และ มากกว่า 25,000 บาท สืบเนื่องจากการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ จึงมีผลให้กลุ่มที่มีรายได้สูงมีความรู้มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีทัศนคติต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการเกิดทัศนคตินั้นจะต้องเกิดจากความรู้ และความเข้าใจในระดับหนึ่งก่อน และเนื่องจาก สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ยังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างชัดเจน ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การพบปะพูดคุย อินเทอร์เน็ต และการประชุม/สัมมนา มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2535) ศึกษาถึงพฤติกรรม的开รับข่าวสาร กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรม的开รับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การวิจัยครั้งนี้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อประเภทต่างๆกับความรู้ นั้น พบว่าจะเป็นกลุ่มสื่อมวลชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งนับเป็นสื่อที่มีการให้ความรู้เรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ได้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทจะมีจุดเด่นและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ส่วนการพบปะพูดคุยและการประชุม/สัมมนา นับเป็นสื่อเฉพาะที่ผู้รับสารจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้นั้น จะต้องให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวเป็นพิเศษ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นเรื่องที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยรวม ดังนั้นการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเองจึงต้องนำข้อมูลที่

ได้มาวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งในแง่ของการเสนอข้อเท็จจริง และการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวต่อประเด็นดังกล่าว การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนจึงมีทั้งในรูปแบบของการรายงานข่าวประจำวัน การจัดทำเป็นสัปดาห์พิเศษ หรือการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สื่อมวลชนจะต้องมีความรู้ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีดังกล่าวให้ได้มากที่สุด เพราะการถ่ายทอดข่าวออกมานั้นจะต้องทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่ตนได้รับ

แต่อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบระดับความรู้ของประชาชนพบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่าการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆที่ผ่านมายังไม่ได้ให้ความรู้ที่เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดของตัวสื่อมวลชนเองที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) อย่างลึกซึ้ง และข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่จะทำการศึกษาหาข้อมูลมีน้อยเนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องแข่งกับเวลา ประกอบกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ผ่านมามีทั้งข่าวการสนับสนุนและข่าวการต่อต้านของนักวิชาการนักวิทยาศาสตร์และกลุ่มองค์กรเอกชนไม่แสวงผลกำไร (NGO) ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงสร้างความสับสนในข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับ

สมมติฐานข้อที่ 4

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา ภูสกุล (2536) เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในหมู่บ้านนั้น และงานวิจัยของสุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์ (2537) เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขต

กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ทั้งนี้อาจจะวิเคราะห์ได้ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสาเหตุที่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นเพราะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครยังมีความรู้เรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ยังไม่มากเพียงพอสำหรับการตัดสินใจว่าจะมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) นั้นจัดเป็นนวัตกรรมยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายนัก ซึ่งการเกิดทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นต้องใช้เวลาในการให้ความรู้ ไม่ได้เกิดขึ้นในเวลาอันจำกัด การวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า การเปิดรับข่าวสารสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากสื่อไม่นั้นไม่มีอิทธิพลในการเกิดทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง หากแต่อาจมีปัจจัยอื่นๆ เช่น ความรู้เดิม ประสบการณ์ หรือ สภาพแวดล้อม ที่จะส่งผลต่อทัศนคติขึ้นได้ หากบุคคลไม่มีความรู้ และความเข้าใจ หรือเกิดมีแนวความคิดที่เรียกว่า Concept เกี่ยวกับสิ่งใดก็จะไม่สามารถมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นได้

โจเซฟ แคลปเปอร์ (Josep T' Klapper) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรง แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อมซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ สื่อมวลชนเป็นเพียงแรงเสริมที่สนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงออกมาเมื่อมีแรงจูงใจหรือเมื่อโอกาสเหมาะสม และสื่อมวลชนอาจเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้เล็กน้อย และมักเป็นทัศนคติที่ยังไม่มั่นคง อิทธิพลของสื่อมวลชนในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว

สมมติฐานข้อที่ 5

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จากการพบปะพูดคุยมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ กล่าวคือ หากประชาชนมีการพบปะพูดคุยเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มาก ก็จะมีการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) น้อยลง

การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) นั้น เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) นับเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เข้ามาในสังคมไทยไม่นานมานี้ ซึ่งลักษณะของนวัตกรรมมีผลต่อความยากง่ายในการยอมรับนวัตกรรมต่างกัน

1. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) จะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภคหรือไม่นั้น ยังไม่มีใครสามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้ เนื่องจากในประเทศไทยยังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการวิจัยเพื่อค้นหาข้อดี และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อเทคโนโลยีดังกล่าว แม้ว่าในบางประเทศจะมีการจำหน่ายสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) แล้วก็ตาม ขณะเดียวกันฝ่ายสนับสนุนก็นำข้อดีที่เกิดจากการวิจัยมานำเสนอ ในขณะที่ฝ่ายต่อต้านเองก็นำผลการวิจัยมายืนยันถึงอันตราย ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีการอ้างผลการวิจัยทางวิชาการที่หนักแน่น และตอบได้งานวิจัยของฝ่ายตรงข้ามว่ามีจุดอ่อน จึงยังทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้

2. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นนวัตกรรมที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานและแนวคิดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยทั่วไป กล่าวคือ เทคโนโลยีดังกล่าวถูกมองว่าเป็นเทคโนโลยีที่พยายามเอาชนะธรรมชาติ สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในที่สุดจึงทำให้เกิดความเกรงกลัวที่อาจส่งผลขึ้นในอนาคต ซึ่งยังเป็นสิ่งที่ไม่มีใครคาดเดาได้

3. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง มีความยุ่งยากซับซ้อนในการเข้าใจ เนื่องจากเป็นนวัตกรรมที่เป็นนามธรรมที่ยังไม่อาจจับต้องได้

4. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ยังไม่สามารถนำไปทดลองใช้ได้ เนื่องจากมีการออกกฎหมายห้ามจำหน่ายสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในเชิงพาณิชย์ ภายในประเทศ ทั้งนี้อนุญาตให้นำไปใช้ในการวิจัยและพัฒนาภายใต้การควบคุมของกฎหมายเท่านั้น

5. สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ยังไม่เห็นผลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนในระยะเวลาอันสั้น จำเป็นต้องใช้ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าจนกว่าจะได้ข้อพิสูจน์มายืนยันถึงความปลอดภัยของเทคโนโลยีดังกล่าว

การเลือกรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจะสอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะตีความตามความเชื่อเดิมที่ตนมีอยู่ ความเชื่อเดิมที่มีอยู่ในที่นี้คือ การที่มนุษย์ไม่สามารถเอาชนะธรรมชาติได้ การเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะเกิดขึ้นทำให้มนุษย์เป็นผู้กำหนดหรือลิขิตความเป็นไปของธรรมชาตินั้น มนุษย์จึงอาจปฏิเสธและไม่ยอมรับได้

การพบปะพูดคุยกับกลุ่มคนต่างๆ มีแนวโน้มจะทำให้เกิดการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) น้อยลงอาจเป็นเพราะการพบปะพูดคุยหรือการสนทนากันในเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) นั้นบุคคลที่อาจมีความคิด และทัศนคติใกล้เคียงกันอาจมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่นได้

สมมติฐานข้อที่ 6

ลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

จากการวิจัยพบว่า

ทัศนคติและอายุของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) โดยทัศนคติเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือหากผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวกก็จะมีแนวโน้มของการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มาก อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้นั้นมีผลจากทัศนคตินั้นเอง แต่ตัวแปรด้านอายุเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยก็จะเกิดการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีอายุน้อยจะเป็นผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆได้ง่ายและเร็วกว่าผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งมักจะยึดติดกับสิ่งเดิมๆ และไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง ยิ่งเป็นนวัตกรรมที่มีความซับซ้อนอย่างเช่นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) โอกาสในการยอมรับก็จะน้อยตามลงไปด้วย ในขณะที่ผู้ที่มีอายุน้อยหรือคนรุ่นใหม่จะเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และกล้าได้กล้าเสีย มีการยอมรับผลพิสูจน์ในหลักเหตุและผลของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากกว่าผู้ที่มีอายุมากหรือคนรุ่นเก่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ William D. Brook (อ้างถึงในปรมะ สตะเวทิน,2538) ที่กล่าวถึงลักษณะทางประชากรด้านอายุของผู้รับสารว่า อายุผู้รับสารเป็นตัวแปรที่เราสามารถใช้วิเคราะห์ให้ผู้รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรี

นิยม (More Liberal) มากกว่าคนที่มีความอายุน้อย ในขณะที่คนที่มีความอายุน้อยกว่ามักจะมีความคิดอนุรักษ์นิยม (More Conservation) มากกว่าคนที่มีความอายุน้อย นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้ว อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจด้วย ซึ่งคนที่มีความอายุน้อยมักจะถูกรับฟังได้ง่ายกว่าคนที่มีความอายุมาก เนื่องจากยังเป็นวัยที่ขาดประสบการณ์ในการพิจารณาหรือตัดสินใจเรื่องต่างๆอย่างรอบคอบ

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่าความแตกต่างทางลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ดังนั้นจึงควรพิจารณาถึงความแตกต่างทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครด้วย เพื่อสามารถเลือกใช้ช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร ประเภท ลักษณะ และความถี่ได้เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ต้องการ โดยควรมุ่งเน้นไปยังประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งในอนาคตต้องตกอยู่ในฐานะผู้บริโภค โดยรูปแบบของสารก็จะต้องมีความเหมาะสมเฉพาะกลุ่มด้วย

2. สื่อที่ใช้เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ควรเน้นครอบคลุมทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคล เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ที่ประชาชนทั่วไปยังไม่รู้จัก และเข้าใจ สื่อที่ควรเลือกใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร คือ สื่อโทรทัศน์ เพราะผลการวิจัยพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด ซึ่งเรื่องราว GMOs นี้ควรนำเสนอเนื้อหาทั้งภาพและเสียงประกอบคำอธิบายเพื่อให้ผู้รับสารสามารถเห็นเป็นภาพที่ชัดเจนขึ้นจนเกิดความเข้าใจ ช่วยลดความซับซ้อนและความยากของเนื้อหาได้ นอกจากนี้การเผยแพร่ข้อมูลควรมีลักษณะของการสื่อสารสองทาง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่รับข่าวสารและเกิดข้อสงสัยหรือปัญหาได้สอบถามได้ทันที

นอกจากนี้ควรจัดแสดงนิทรรศการเคลื่อนที่ไปยังสถานที่ต่างๆ อาทิ สถานศึกษา อาคารสำนักงาน และแหล่งชุมชนอื่นๆ โดยคิดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับ

กลุ่มเป้าหมายของแต่ละสถานที่ เช่น การจัดให้มีการแสดงละครเวที การร่วมสนุกด้วยการเล่นเกมชิงรางวัล เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และสามารถอธิบายให้ผู้ชมนิทรรศการเข้าใจเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) หรือตอบข้อสงสัยต่างๆได้

เนื่องจากเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ดังนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะใช้สื่อประเภทใดจึงควรเน้นรูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง เพื่อวัดผลการเผยแพร่ และปรับปรุงแก้ไขสารได้ทันที อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขณะเดียวกันปัญหาหรือข้อสงสัยที่เกิดขึ้น ควรที่จะได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วเช่นกัน ไม่ปล่อยให้เป็นปัญหาเรื้อรัง และไม่สามารถหาข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจนได้ จนอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในข้อมูลที่ตนได้รับ

3. เนื้อหาของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ที่มีความซับซ้อน ในขณะที่ประชาชนเองก็ได้รับข้อมูลในเวลาอันรวดเร็วจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆที่นำเสนอข่าวสารและสื่อมวลชนบางกลุ่มได้ตัดสินว่าการตัดต่อพันธุกรรมเป็นเทคโนโลยีอันตราย แต่สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบโดยหลักฐานมากกว่าคำพูด เพราะหากในอนาคตมีการพิสูจน์แล้วว่าเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ เมื่อถึงเวลานั้นคนที่ต้องเสียผลประโยชน์ก็คือคนไทยและประเทศไทยนั่นเอง

เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าการเปิดรับเนื้อหาของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ที่ผ่านสื่อประเภทต่างๆของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นจะเป็นเนื้อหาลักษณะเชิงลบแทบทั้งสิ้น โดยมีการเปิดรับเนื้อหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข่าวการต่อต้านสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ทั้งในและต่างประเทศ การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ และโทษหรือข้อเสียของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ซึ่งแม้ว่าประเด็นข่าวเหล่านี้อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจเปิดรับข่าวสารนี้ก็ตาม แต่ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สำหรับเนื้อหาที่เป็นในเชิงบวก มีการเปิดรับเนื้อหาในระดับต่ำ คือ ประเด็นมาตรการ/นโยบายของรัฐที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ในประเทศ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ควบคุมและดูแลเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) และการติดฉลากอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ของสื่อมวลชนจะเน้นไปที่อารมณ์มากกว่าเหตุผล เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารนั่นเอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรประสานความร่วมมือกันดำเนินแผนการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและ

สอดคล้อง โดยการให้ความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจต่อสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) พร้อมกำหนดเนื้อหาที่จะเผยแพร่สู่ประชาชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องแสดงบทบาทหน้าที่และภารกิจอย่างเด็ดขาดและจริงจัง เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจต่อเทคโนโลยีดังกล่าว และถือเป็นผู้บริโภคนขั้นสุดท้ายที่จะมีทัศนคติ หรือยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

การนำเสนอเนื้อหาในแต่ละครั้งนั้นจะต้องไม่กล่าวอ้างถึงข้อดีอย่างลอยๆโดยขาดหลักฐานอ้างอิง หากแต่ควรนำงานวิจัยจากสถาบันต่างๆที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับมายืนยันประกอบด้วย นอกจากนี้ควรเน้นการให้ข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) ในแง่มุมที่เป็นกลาง ทั้งประโยชน์หรือข้อดี และผลกระทบหรือข้อเสียของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เนื่องจากประเด็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางในสังคมไทย การนำเสนอข่าวสารเพียงด้านเดียวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโจมตีจากสื่อมวลชนบางกลุ่มและกลุ่มองค์กรเอกชนที่ต่อต้านได้ ทำให้สูญเสียงบประมาณในการทำประชาสัมพันธ์โดยเปล่าประโยชน์ได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดบทบาทและจุดยืนของหน่วยงานที่ชัดเจน และประกาศให้ประชาชนได้รับทราบว่าการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจของคนในสังคม มิได้เป็นการโน้มน้าวหรือชักจูงให้ประชาชนยอมรับ แต่ประชาชนควรมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุมีผลและเพียงพอที่จะตัดสินใจรับหรือไม่รับเทคโนโลยีดังกล่าว เพราะถึงอย่างไรในท้ายที่สุดผู้ตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับเทคโนโลยีดังกล่าวก็คือประชาชนทุกคนนั่นเอง

4. ควรสร้างเครือข่ายเพื่อการเผยแพร่ความรู้ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) เป็นเรื่องใหม่ที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ดังนั้นการสร้างเครือข่ายในที่นี้ เริ่มต้นที่กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่มีอายุน้อยซึ่งมีแนวโน้มในการยอมรับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) และกลุ่มของสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางความคิดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และยังเป็นผู้กำหนดวาระสำคัญของสังคม โดยการให้ความรู้ ด้วยการจัดกิจกรรมการดูงานเพื่อเยี่ยมชมการดำเนินงานทางด้านการวิจัยสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น ขณะเดียวกันนักวิจัยเองจะต้องเปิดกว้างในการให้ความรู้กับประชาชนด้วย ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าไปสัมผัสและเปิดเผยถึงผลการวิจัยสู่สาธารณชนเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และประชาชนเองก็สามารถตรวจสอบการทำวิจัยได้ว่ามีความเหมาะสมหรือถูกหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือไม่

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาจากประชาชนในจังหวัดอื่นๆด้วยและนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากประชาชนทั่วประเทศอยู่ในฐานะผู้ใช้หรือบริโภคเช่นกัน
2. ควรศึกษาระดับความรู้กลุ่มสื่อมวลชนสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์หรือแนวทางการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตัดต่อพันธุกรรม(GMOs) เนื่องจากกลุ่มสื่อมวลชนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญของการเกิดความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อผู้รับสาร
3. ศึกษาแผนประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์ และการวางแผนประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชวรัตน์ เขิดชัย. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทบพิการพิมพ์, 2527

จิตติ วิทยะสรณะ. **การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ ทักษะคิด และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

दानินทร กิจนชี. **การเปิดรับความรู้ ทักษะคิด และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

ทักษ์ไวย สุนทรวิภาค. **พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองไทยกับการมาท่องเที่ยวเมืองไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ณ เมืองพัทยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531

นเรศ ดำรงชัย. **เอกสารข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการบริโภคอาหารและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร. 2543

นิพนธ์ คันธเสวี. **สรุปรายงานการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มต่ออาหารอเมริกันที่ประจำในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักส่งเสริม, 2511

นิรันดร์ ทองหอม. **การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการใช้บริการจัดหางานของกรมการจัดหางานของผู้หางานในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

บุษบา ภูัสกุล. **พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการรักษาป่า**

ไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2536

ประจวบ อินฮืด."ศัพท์การประชาสัมพันธ์",**ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน.** เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ,2520

ประภาเพ็ญ สุวรรณ.**การจัดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมอนามัย.**

กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช,2526

ประมะ สตะเวทิน.**หลักนิเทศศาสตร์.**กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์,2538

ประมะ สตะเวทิน.**การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี.**พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร:

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์,2539.

พีระนันท์ บุรณะโสภณ. **พฤติกรรมกาเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมใน**

การใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2537

เพ็ญจันทร์ สุทธิพิเชษฐกุล.**ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อความรู้ ทัศนคติ**

และพฤติกรรมในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534

ไพลิน ศรีธนากรแก้ว.**กาเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก**

และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพ

มหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2537

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ.**การวิเคราะห์ผู้รับสาร.**คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534

วิศรดา สุวีพัฒนานนท์.การเปิดรับข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการ
ยอมรับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะ(Desktop Publishing) ขององค์กรธุรกิจเอกชนใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534

วิเชียร เกตุสิงห์.การวิจัยเชิงปฏิบัติ.กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.,2537.

ศศิวิมล ตามไท.การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคข่าวล้อง
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการ
ประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542

สนิ นัยวินิจ.ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับ
ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับ
ธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539

เสถียร เขยประทับ.การสื่อสารงานนวัตกรรม.กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,2525

เสวี วงษ์มณฑา.หลักและทฤษฎีการสื่อสาร.หน่วยที่ 12. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช

สุนารี ประสานเสริมส่ง.ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและทัศนคติที่มี
ต่อน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วของผู้เลือกใช้น้ำมันเบนซินสำหรับรถยนต์นั่งส่วน
บุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร.หลักสูตรวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน)
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2537

สุภารักษ์ จูตระกูล.การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะและการมี

ส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภท เพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2537

สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์.พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำกับความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2537

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา.พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารกับความรู้ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2535

สุวรรณี โภธิศรี. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534

สุรพงษ์ ไสยชนะเสถียร.การสื่อสารกับสังคม.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2533

สำนักวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร.เอกสารความรู้เรื่อง GMOs

ภาษาอังกฤษ

Atkin, Charles K. New Model For Mass Communication Research. New York : The Free Press, 1973

Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Educational Objectives (Cognitive Domain). New

York:David McKay,1967

Blumer,Herbert.**Symbolic Interactionism Perspective and Method**,Englewood Cliffs,N.J.
: Prentice-Hall,1969

Childs,H.'By public opinion I mean..'R.O.Carlson (ed.)Communication and Public
Opinion : **A Public Opinion Quarterly Reader**.(1975)

Defleur,Melvin.**Theories of Mass Communication**.New York : David McKay Co.,1966

Fishbein,Martin.**Attitude Theory and Measurement**.New York:John Wiley,1967.

Hovland, C.I. and Janis.**Personality and Persuasibility**.New York : Yale University press,
1959

Klapper,Joseph T.**The Effects of mass communication**,New York : The Free Press,1960

Krech D. and Crutchfield R.**Theory and Problem of Social Psychology**,New York:
McGraw-Hill,1948

Lazarsfeld,P.F. and Menzel,H.**Mass Media and Personal Influence**.In Wilbur Schramm
(ed.) **The Science of Human Communication**.New York : Basic Books,1968

Norman,Mun L.. **Introduction to Psychology**.Boston : Houghton Mifflin Co.,1971

Reiley and Flowerman.**Group Relations as a Variable in Communication
Research**.*American Sociologist Review*.Vol.16,1951.

Schramm Wilbur.**How Communication Works**.In *Basic reading in Communication*

Theory,ed.David C. Mortensen,28-36. New York : Harper and Row,1973

Zimbardo,Philip and Ebbesen,Ebbe B.**Influencing Attitudes and Changing Behavior;A
Basic to Introduction Relevant Methodology.Theory.and
Applications.**Reading.Massachusetts:Addison-Wesley Publishing,1970.

Zimbardo,Philip G.,Ebbesen B. Ebbe and Maslach Christina,**Influencing Attitude and
Changing Behavior.**London.1977

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 **ข้อมูลทั่วไป**

1. เพศ
 -1. ชาย
 -2. หญิง
2. อายุ
 -1. 15 – 19 ปี
 -2. 20 - 24 ปี
 -3. 25 – 29 ปี
 -4. 30 – 34 ปี
 -5. 35 – 39 ปี
 -6. ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 -1. ประถมศึกษา
 -2. ม.1 – ม. 3 หรือเทียบเท่า
 -3. ม.4 – ม. 6 , ปวช., ปกศ.ต้น หรือเทียบเท่า
 -4. อนุปริญญา , ปวส. ,ปวท. ปกศ.สูง
 -5. ปริญญาตรี
 -6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
 -1. นักเรียน นักศึกษา
 -2. แม่บ้าน พ่อบ้าน (ไม่ได้ทำงานนอกร้าน)
 -3. ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 -4. พนักงานบริษัทเอกชน
 -5. ค้าขาย กิจการส่วนตัว อาชีพอิสระ
 -6. รับจ้างทั่วไป งานบริการ
 -7. อื่นๆโปรดระบุ.....
5. ท่านมีรายได้ต่อเดือนประมาณ
 -1. น้อยกว่า 5,000 บาท
 -2. 5,001 – 10,000 บาท
 -3. 10,001 – 15,000 บาท
 -4. 15,001 – 20,000 บาท
 -5. 20,001 – 25,000 บาท
 -6. มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม(GMOs)

1. โดยปกติท่านได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆจากสื่อชนิดใดมากที่สุด

(เลือกเพียงคำตอบเดียว)

1. โทรทัศน์	2. วิทยุ
3. หนังสือพิมพ์	4. นิตยสาร
5. สื่อบุคคล (โปรดระบุ.....)	
6. อื่นๆ (โปรดระบุ.....)	

ท่านเปิดรับสื่อเหล่านี้หรือไม่ เพียงใด

➤ โทรทัศน์

2. ท่านดูโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใดต่อสัปดาห์

1. ทุกวัน	2. 4-6 วัน
3. 1-3 วัน	4. น้อยกว่า 1 วัน
5. ไม่ดูเลย (ข้ามไปตอบส่วนวิทยุ)	

3. ท่านดูโทรทัศน์ใช้เวลาเท่าใดในแต่ละวัน

1. มากกว่า 5 ชั่วโมง	2. 3-5 ชั่วโมง
3. 1-3 ชั่วโมง	4. 30 นาที – 1 ชั่วโมง

4. สถานีที่ท่านชอบดูที่สุด (ตอบเพียงสถานีเดียว).....

5. รายการที่ท่านชอบดูมากที่สุด (รายการเดียว).....

6. ช่วงเวลาที่ท่านดูเป็นส่วนใหญ่.....

➤ วิทยุ

7. ท่านฟังวิทยุบ่อยครั้งเพียงใดในสัปดาห์

1. ทุกวัน	2. 4-6 วัน
3. 1-3 วัน	4. น้อยกว่า 1 วัน
5. ไม่ฟังเลย (ข้ามไปตอบส่วนหนังสือพิมพ์)	

8. ท่านฟังวิทยุใช้เวลาเท่าใดในแต่ละวัน

1. มากกว่า 5 ชั่วโมง	2. 3-5 ชั่วโมง
3. 1-3 ชั่วโมง	4. 30 นาที – 1 ชั่วโมง

9. สถานีที่ท่านชอบฟังที่สุด (ตอบเพียงสถานีเดียว).....

10. รายการที่ท่านชอบฟังมากที่สุด (รายการเดียว).....

11. ช่วงเวลาที่ท่านฟังเป็นส่วนใหญ่.....

➤ หนังสือพิมพ์

12. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งเพียงใดต่อสัปดาห์

-1. ทุกวัน
-2. 4-6 วัน
-3. 1-3 วัน
-4. น้อยกว่า 1 วัน
-5. ไม่อ่านเลย (ข้ามไปตอบส่วนนิตยสาร)

13. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ใช้เวลาเท่าใดในแต่ละวัน

-1. มากกว่า 2 ชั่วโมง
-2. 1-2 ชั่วโมง
-3. 30 นาที - 59 นาที
-4. น้อยกว่า 30 นาที

14. ชื่อหนังสือพิมพ์ที่ท่านอ่านประจำ(ฉบับเดียว).....

15. คอลัมน์ที่ท่านชอบอ่านมากที่สุด(คอลัมน์เดียว).....

16. ช่วงเวลาที่ท่านอ่านเป็นส่วนใหญ่.....

➤ นิตยสาร

17. ท่านอ่านนิตยสารบ่อยครั้งเพียงใดต่อสัปดาห์

-1. ทุกวัน
-2. 4-6 วัน
-3. 1-3 วัน
-4. น้อยกว่า 1 วัน
-5. ไม่อ่านเลย (ข้ามไปตอบ ข้อ 22.)

18. ท่านอ่านนิตยสารใช้เวลาเท่าใดในแต่ละวัน

-1. มากกว่า 2 ชั่วโมง
-2. 1-2 ชั่วโมง
-3. 30 นาที - 59 นาที
-4. น้อยกว่า 30 นาที

19. ชื่อนิตยสารที่ท่านอ่านประจำ(ฉบับเดียว).....

20. คอลัมน์ที่ท่านชอบอ่านมากที่สุด(คอลัมน์เดียว).....

21. ช่วงเวลาที่ท่านอ่านเป็นส่วนใหญ่.....

22. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)หรือไม่

-1. เคย
-2. ไม่เคย

23. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) จากสื่อใด

ประเภทสื่อ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยมาก	ไม่เคยได้รับเลย
1. โทรทัศน์					
2. วิทยุ					
3. หนังสือพิมพ์					
4. นิตยสาร					
5. ไปสเตอร์					
6. เอกสารแจก					
7. พบปะพูดคุย					
8. อินเทอร์เน็ต					
9. การประชุมสัมมนา					
10. นิทรรศการ					

24. ท่านได้รับข่าวสารด้านเนื้อหาการตัดต่อพันธุกรรมในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคยเลย
1. สถานการณ์ของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ในประเทศ						
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ควบคุม และดูแลเรื่องสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)						
3. ประโยชน์หรือข้อดีของสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)						

4. โทษหรือข้อเสีย ของสิ่งมีชีวิตที่ตัด ต่อพันธุกรรม (GMOs)						
5. ผลการวิจัยของ สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อ พันธุกรรม(GMOs) จากต่างประเทศ						
6. มาตรการ/ นโยบายของรัฐที่มี ต่อการบริหาร จัดการสิ่งมีชีวิตที่ ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)						
7. ความก้าวหน้าใน การวิจัยสิ่งมีชีวิตที่ ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของ ประเทศ						
8. การติดฉลาก อาหารที่ตัดต่อ พันธุกรรม (GMOs)						
9. ขบวนการต่อต้าน สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อ พันธุกรรม(GMOs) ทั้งในและ ต่างประเทศ						
10. การกีดกันทาง การค้าระหว่าง ประเทศ						

ตอนที่ 3

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

ความรู้	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. GMOs เป็นคำย่อมาจาก Genetically Modified Organisms			
2. GMOs คือ เทคโนโลยีชีวภาพที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างพันธุ์ของพืช สัตว์ หรือ จุลินทรีย์ โดยใช้เทคนิคการตัดต่อยีน			
3. พืช GMOs สามารถเก็บรักษาได้นานหลังการเก็บเกี่ยว ป้องกันศัตรูพืชและต้านทานโรคที่เกิดจากไวรัสได้ดีกว่าพืชทั่วไป			
4. GMOs เป็นวิธีช่วยลดปัญหาผลพิษจากสิ่งแวดล้อมอื่น เนื่องจากการใช้ยาปราบศัตรูพืช			
5. สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ปลูกพืช GMOs และเป็นประเทศที่ส่งสินค้า GMOs รายใหญ่ที่สุดของโลก			
6. ประเทศไทยอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าที่ตัดต่อพันธุกรรม GMOs ได้อย่างเสรี			
7. กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปออกประกาศให้ผู้ส่งสินค้าประเภทอาหารเพื่อจำหน่ายในตลาดยุโรปต้องติดฉลากปลอด GMOs			
8. ฝ้ายบีบีเป็นตัวอย่างของพืชตัดต่อพันธุกรรม ที่มีคุณสมบัติพิเศษทนต่อหนอนเจาะสมอที่เป็นศัตรูสำคัญของการปลูกฝ้าย			
9. เทคนิคการตัดต่อพันธุกรรมสามารถเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้กับพืชบางชนิดได้ เช่น ข้าวสีทอง (Golden Rice) เป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่เพิ่มสารอาหารวิตามินเอ			
10. GMOs เป็นเทคโนโลยีที่มนุษย์สามารถเติมคำสั่งลงบนส่วนด้อยหรือเพิ่มส่วนดีลงไปบนยีนของพันธุ์พืช			

ตอนที่ 4

ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

ทัศนคติ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การตัดต่อพันธุกรรมในพืช เหมือนกับการใช้ยาฆ่าแมลงใน ปัจจุบันที่อาจเกิดผลกระทบในระยะยาวได้					
2. การตัดต่อพันธุกรรมเป็น เทคโนโลยีที่อันตรายต่อผู้บริโภค ก่อให้เกิดพิษภัยต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม					
3. การตัดต่อพันธุกรรมช่วยเพิ่ม ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรให้ เพียงพอต่อความต้องการของ มนุษย์ได้					
4. เทคโนโลยีการเกษตรแบบ ดั้งเดิมสามารถผลิตวัตถุดิบเป็น อาหารที่เพียงพอต่อความต้องการ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการตัด ต่อพันธุกรรม					
5. การบริโภคอาหารตัดต่อ พันธุกรรมทำให้เกิดการแพ้ยาหรือ ติดยาปฏิชีวนะได้					
6. ท่านไม่สนับสนุนสิ่งมีชีวิตที่ตัด ต่อพันธุกรรมเนื่องจากมีกลุ่ม นักวิจัยและกลุ่มองค์กรเอกชน ออกมาต่อต้าน					
7. การบริโภคอาหารในปัจจุบันก็มี สารเคมีปนเปื้อนและมีความเสี่ยง ต่อการเกิดโรคร้ายต่างๆ เช่นเดียวกับอาหารที่ตัดต่อ พันธุกรรม					

8. อาหารที่ได้จากการตัดต่อพันธุกรรมเป็นอาหารแห่งพิษภัย					
9. การบริโภคอาหารที่ตัดต่อพันธุกรรมทำให้เกิดโรคร้ายใหม่ๆกับมนุษย์ จนเผ่าพันธุ์มนุษย์รุ่นต่อไปมีความผิดปกติเกิดขึ้นได้					
10. การยอมรับเทคโนโลยีการตัดต่อพันธุกรรมทำให้ประเทศไทยตกเป็นเครื่องมือของประเทศที่พัฒนาแล้ว					

ตอนที่ 5 การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)

หากในอนาคตมีสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ท่านจะยอมรับการบริโภคหรือไม่

การยอมรับการบริโภค	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านซื้อสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ต่อเมื่อมีการติดฉลากรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
2. ท่านหลีกเลี่ยงซื้อสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) โดยเด็ดขาด		
3. แม้ว่าสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มีความสดและให้คุณค่าทางอาหารมากกว่าสินค้าทั่วไป แต่ท่านยังไม่แน่ใจความปลอดภัยในการบริโภค		
4. ท่านไม่บริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) เนื่องจากกังวลต่อผลกระทบข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต		
5. หากมีการผลิต "ข้าวสีทอง" ซึ่งเป็นข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายเกิดขึ้นจริง ท่านจะทดลองบริโภค		
6. การรับรองความปลอดภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ท่านมีความมั่นใจในการบริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) มากขึ้น		
7. ท่านไม่บริโภคสินค้าที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)		

	ยอมรับ อย่างยิ่ง	ยอมรับ	ไม่ แน่ใจ	ไม่ ยอมรับ	ไม่ ยอมรับ อย่างยิ่ง
8. โดยสรุปแล้ว ท่านยอมรับ การบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อ พันธุกรรม (GMOs) มากน้อยเพียงใด					

9. จากคำตอบข้อ 8. ท่านมีเหตุผลอย่างไร

เพราะ.....
.....
.....

10. ท่านคิดว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs)
ยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมไทย เป็นเพราะ

ปัญหาและอุปสรรค	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. ประชาชนยังขาดความรู้ ความ เข้าใจ					
2. ประชาชนยังไม่เห็นถึง ความสำคัญ					
3. ไม่แน่ใจในความปลอดภัยต่อ การบริโภค และผลกระทบต่ออาจ เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม					
4. ความสับสนของข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับ					
5. ขาดการเผยแพร่ข่าวสารอย่าง ต่อเนื่อง					
6. ข้อมูลที่เผยแพร่ยังน้อย					
7. รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร ยังไม่น่าสนใจ					
8. รัฐบาลยังไม่มึนโยบายต่อเรื่อง นี้อย่างชัดเจน					

9. ขาดการประชาสัมพันธ์จาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
10. ข้อมูลที่ได้รับยังขาดความ น่าเชื่อถือ					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวชนานันท์ คงธนาฤทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2514 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสายปัญญา และสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีจากหลักสูตรวารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2537 จากนั้นได้เข้า ศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์(ภาคนอกเวลาราชการ) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย